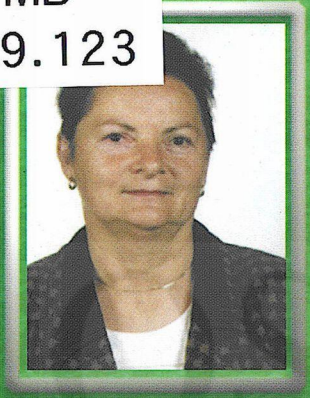
Jelentés Emesének

MB
189.123

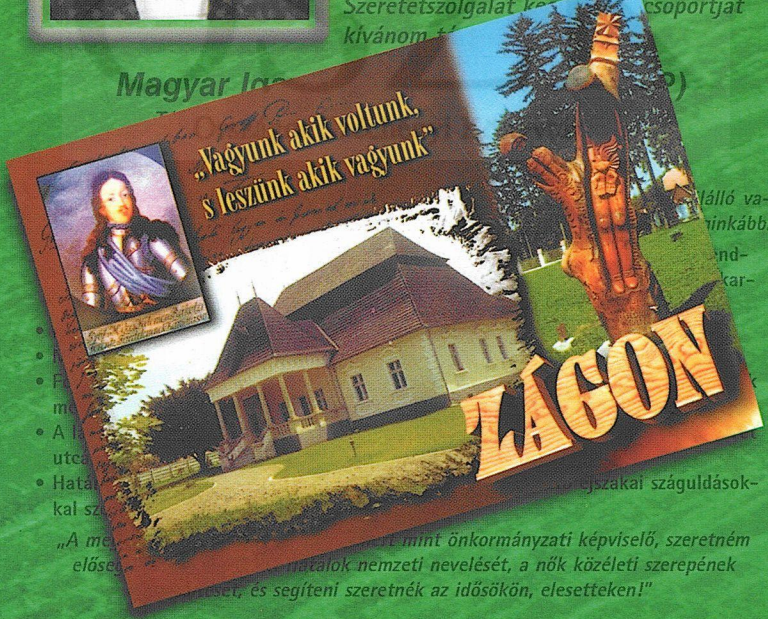

Mesznéder Klára

4. sz. vk. Belváros
tanár

„Nem a pénzért és a hatalomért, hanem az Önök érdekében szeretnék önkormányzati képviselő lenni. Képviselői fizetésemből a Magyar Máltai Szeretetszolgálat ka[illegible]csoportját kívánom t[illegible]

Magyar Ig[illegible]

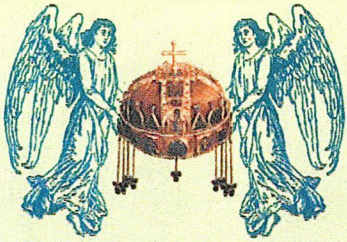

- [illegible]álló va-
- [illegible]inkább.
- [illegible]nd-
- [illegible]kar-
- [illegible]
- [illegible]
- [illegible]
- [illegible]
- A l[illegible]
- Hat[illegible]jszakai száguldások-

kal sz[illegible]

„A me[illegible]t mint önkormányzati képviselő, szeretném elősegí[illegible]hatalok nemzeti nevelését, a nők közéleti szerepének [illegible]sét, és segíteni szeretnék az idősökön, elesetteken!"

Ha egyetért programommal, akkor kérem, szavazatával támogasson!

Fogadalom

Teremtő Atyám!
Szent Fiad, Jézus Krisztus tanítását követve,
Boldogasszonyunk iránti szeretettől áthatva
kinyilvánítom irántad való hűségemet.

Én. Szérási József

dicső őseink iránti tiszteletből és utódainkért érzett
felelősségtől vezérelve szabad akaratomból fogadom,
hogy hazám jogrendjét figyelembe véve életemet a
Szent Korona által sugallt Isteni Törvényekhez igazítom.
Fogadom, hogy Jézus Urunk Új Szövetsége szerint
embertársaimra test-vérként tekintek a szeretet
törvényének betartásával.
Fogadom, hogy családom, nemzetem és az emberiség
felemelkedésén munkálkodom.
Tiszteletben tartom az Élet Szentségét, földi élő
környezetünket segítek megőrizni utódaink számára.
Őseink reánk bízott hagyatékát, nemzetünk
gazdag élő műveltségét igyekszem megőrizni
és gyermekeinknek átadni.
Törekszem rá, hogy tetteimben az
égi törvények vezéreljenek, a kereszt-én-i
tudat vállalásával.
Miképpen ezen fogadalmam
szerint élek,
Isten engem úgy segéljen.

kelt:
Budapesten,
2002. Karácsonyán

fogadalom levél
száma

Ember Fia
Közösségi Alapítvány

Mesznéder Klára: Jelentés Emesének

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

Mesznéder Klára

Jelentés Emesének

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

Kecskemét, 2003

MB 189. 123
OSZK
Országos Széchényi Könyvtár
2003.

Előszó

Válaszút elé kerül az ember sorsformáló helyzetekben, döntések előtt, tisztességes vállalkozó törekvések, ideológiák, politikai nézetek között.

Napjainkban a választások, az Európai Unió, a világon kialakult háborús góchelyzetek, a megélhetés állnak az érdeklődés középpontjában. Az elszegényedés láthatóan növekszik.

A különböző izmusok, politikai nézetek, a médiák és a vezető személyiségek a politikai marketing által szemmel láthatóan manipulálhatók.

A néptömegek, a vezető személyiségek fogalmai a dialektikus materializmus által kidolgozott törvényei érvénytelenek. A marxizmus–leninizmus tézisei nem használhatók, új folyamatok indultak meg a világban. Alig tudnak mit kezdeni az emberek a globalizmus által keltett félelmeikkel, reményeikkel.

A szocializmus megszűnt, a régi-új politológusok, szociológusok adósak még e kor elemzésével. Valószínűleg egy ideig ez így marad, hisz ugyanazon személyiségek magyarázzák a mai helyzetet, mint a múltat, így hitelüket vesztenék. Várjuk az új szellemiségek porondra lépését, aktivitását.

Homályos elképzelések vannak az új társadalmi képződmény létrejöttéről, a különböző utakról, az erkölcsös életformáról.

A Szovjetunióban a Gorbacsov által járt peresztrojka után nehezen megfogalmazható társadalmi mozgások figyelhetők meg.

Az egykori szocialista országok, a béketábor legyőzhetőnek bizonyult. A gazdasági támogatóira, együttműködésre létrehozott KGST felbomlott, a katonai összefogást biztosító Varsói Szerződés megszűnt. Minden ország keresi a helyét. Európai uniós jelölt jelenleg 10 ország.

A NATO jelenti az újabb katonai kötődést számunkra.

A körülöttünk levő nyugati országok a tőkés fejlődés bizonyos szintjeit érték el. Ma 15 ország tagja az EU-nak.

Németország egyesítése gazdasági nehézségeket okozott.

A világban háborús gócpontok jöttek létre: Irak, Afganisztán, Izrael, Palesztina, Csecsenföld, Szerbia területén.

Az Amerikai Egyesült Államok (USA) és vezető politikai személyiségei, valamint szövetségeseik őrködnek a világ rendje felett. Nagy és pontosan meg nem fogalmazható erők működnek a világban. Látszat és valóság között létezünk, keressük a helyünket.

Az erőviszonyok átrendeződtek, a tőke és a fegyverek tért hódítottak. Tömegtüntetések sokaságával találkozunk. A pénz, a mammon soha nem képzelt hatalmat kíván magának biztosítani, a nemzeti érdekek háttérbe szorulnak. Szövetségesként újból abba a helyzetbe kerülünk, mások érdekeit kell elsősorban követni.

Nálunk a szocialista építésben élenjáró politikusok új mundérban jelentek meg, és természetesen igyekeztek megszerezni a vezető szerepüket a politikában, gazdaságban. A szociális problémák egyre égetőbben jelentkeznek, amelyeket az egymást váltó kormányok 1990 óta igazán nem tudtak megoldani.

Az átlagember szeretne kis biztonságot és megfelelő egzisztenciát maga körül.

A politikai hazugságoktól sokan megcsömörlöttek, kezdenek világosan látni.

A mezőgazdaságban dolgozó emberek, a családi kisvállalkozók hosszú évek óta nehezen élnek. Termőföldek nagy területei műveletlenek, ilyen lehetett egykoron Csák Máté földje. Most 500 ezer munkanélküli várható a mezőgazdaságban, az Európai Unióhoz csatlakozva.

A 2002. évi választások előtt a közösség által ajánlott személyiségek kötelességből vállalták a politikai megmérettetést. Nagyon fontos, hogy ilyenkor a jelölőszervezet tudjon indítani hiánytalan listát, a jelölt illetve felkért személyek hitelesen szolgálják az ügyet. A választópolgárok bizalmából megtisztelő volt részt venni jelöltként ebben a kampányban.

Karrieristák, megélhetési politikusok, köpönyegváltogatók szereplésének ideje lejárt. Egyesek jól álcázva magukat új szerepben jelentek meg.

Mindenkinek szüksége van a tisztánlátásra, az elkötelezett nemzeti helytállásra.

A szocializmusban a gazdasági területen elsősorban káderpolitika érvényesült. A rendszerváltás után ez már nem tartható fenn.

A szocializmus 45 évi fennállása után hosszabb ideig tart a demokratikus társadalom megvalósulása, valószínűleg több kormányzati ciklus alatt. Reméljük, olyan struktúrát tudunk létrehozni, amelyet példaértékűnek tart az utókor.

Amerika háborút kezdett Irak ellen az ENSZ Biztonsági Tanács új határozata nélkül. A célkeresztben Szaddám Huszein elnök. Bombák támadják civilizációnk bölcsőjét. 2003. március 20-án az adatgyűjtést is befejeztem.

A könyvet ajánlom tanítványaimnak elmélkedésre.

A szerző

Kereszténybál meghívó

Ady Endre

Intés az őrzőkhöz

Őrzők, vigyázzatok a strázsán,
Csillag-szórók az éjszakák
Szent-János-bogarak a kertben,
Emlékek elmúlt nyarakon,
Flórenc nyarán s összekeverten
Búcsúztató őszi Lidónak
Emlékei a hajnali
Párás, dísz-kócos tánci termen,
Történt szépek, éltek és voltak,
Kik meg nem halhatnak soha,
Őrzött elevenek és holtak,
Szivek távoli mosolya,
Reátok néz, aggódva, árván,
Őrzők: vigyázzatok a strázsán.

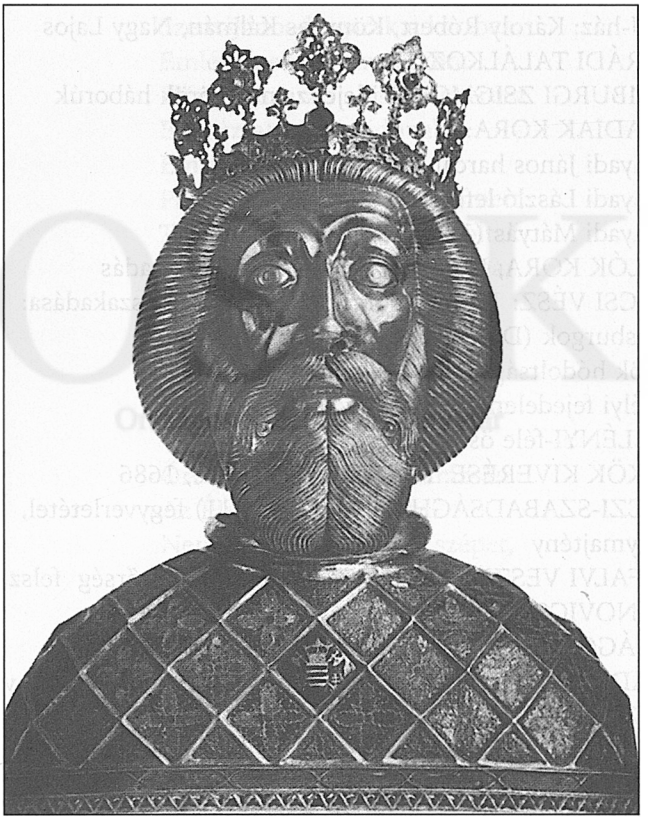
Őrzők, vigyázzatok a strázsán,
Az Élet él és élni akar,
Nem azért adott annyi szépet,
Hogy átvádoljanak most rajta
Véres s ostoba feneségek.
Oly szomorú embernek lenni
S szörnyűek az állat-hős igék
S a csillag-szóró éjszakák
Ma sem engedik feledtetni
Az ember Szépbe-szőtt hitét,
S akik még vagytok, őrzőn, árván,
Őrzők: vigyázzatok a strázsán.

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

Történelmi visszapillantás

ŐSTÖRTÉNET: mítoszok, mondák, nyelv, zene, hitregék (Magna Mater)
HONFOGLALÁS: kapcsolatok, egymás mellett élés
ÁLLAMALAPÍTÁS: István király megkeresztelése, koronázás
ÁRPÁD-HÁZI KIRÁLYOK KORA: (1301. III. Endre halála) Tatárjárás
ANJOU-ház: Károly Róbert, Könyves Kálmán, Nagy Lajos
VISEGRÁDI TALÁLKOZÓ
LUXEMBURGI ZSIGMOND ideje: zsinat, török háborúk
HUNYADIAK KORA:
Hunyadi János harcai, kormányzósága
Hunyadi László lefejezése
Hunyadi Mátyás (1458–1490)
JAGELLÓK KORA, DÓZSA GYÖRGY-parasztlázadás
MOHÁCSI VÉSZ: 1526. Az ország három részre szakadása:
Habsburgok (Dunántúl; Északi területek)
Török hódoltság (Alföld)
Erdélyi fejedelemség
WESSELÉNYI-féle összeesküvés
TÖRÖKÖK KIVERÉSE: Budavár visszavétele, 1686
RÁKÓCZI-SZABADSÁGHARC (1703–1711) fegyverletétel, Nagymajtény
MADÉFALVI VESZEDELEM: 1763. székely határőrség felszámolása
MARTINOVICS-féle összeesküvés, 1795
FELVILÁGOSODÁS, 1825. reformkori országgyűlés
FORRADALOM ÉS SZABADSÁGHARC: 1848/1849. Aradi vértanúk
DUALIZMUS KORA (Széchenyi István halála 1860)
KIEGYEZÉS: 1867
MILLENNIUM
VILÁGHÁBORÚ: 1914–1918
ŐSZIRÓZSÁS FORRADALOM, Károlyi Mihály kormánya
TANÁCSKÖZTÁRSASÁG (1919. márc. 21. – aug. 1.) Fehér terror
TRIANON: 1920. június 4. Történelmi Magyarország összeomlása

HORTHY-KORSZAK. Hitler hatalomra jutása
VILÁGHÁBORÚ (1939–1945) Népi demokratikus országok létrejötte
FORRADALOM: 1956. október 23.
SZOCIALIZMUS
DEMOKRATIKUS VÁLASZTÁSOK 1990
NÉPSZAVAZÁS: NATO
EU-csatlakozás

Szent László herma (Győr)

Pethő Sándor: Világostól Trianonig című könyvében a korabeli történész érdekesen fogalmaz a történelmi Magyarország összeomlásáról. (Kiadó: Enciklopédia Rt. Budapest, 1925)

A történelmi Magyarország bukásának okai: *„utalnunk kell Taine-nek, a nagy francia történetbölcselőnek ama megállapítására, amely szerint a tudatos és szándékos rombolás mindig csak másodrangú eleme a felfordulásnak."*

„Az elsődleges elemeket a régi uralom belső korhadtságában és tehetetlenségében, a korszerű reformoktól való irtózásában kell keresnünk. Ha ezt a históriai képletet az októberi összeomlás tényezőire alkalmazzuk, akkor lehetetlen mellőznünk és még egyszer röpke seregszemlét kell tartanunk a munkapárti uralom mulasztásain és hibáin, amelyek közül a szembeötlőbbek a következők: a nagy kormányzópártnak erkölcsi tekintélyét alaposan megtépázta a Sésy-per. Az ortodox 67-es szabadelvű párt restaurálása csakis oly módon következhetett be, hogy feladta a nemzet katonai aspirációit, lemondott a választójog kibővítéséről s vállalta a ballhausplatzi külpolitika minden terhét kritika és ellenkezés nélkül. A háború alatt a munkapárti kormányzat tökéletlenségei teljes virulenciájukban jelentkeztek. Elkövette azt a hibát, hogy a nemzet nagy létküzdelmének előestéjén sem engedett az erőszakos pártmonopóliumból, s útját állotta a nemzeti erők egyesítésének. Amikor világszerte koalíciós kormányok szervezték a nemzeteket és a társadalmakat a világtörténelmi erőpróbára, a régi magyar kormányrendszer 1917 tavaszáig a maga érintetlen és szűkre szabott politikai keretei közé akarta préselni a nemzeti védelem erőit, s ily módon a belső front vonalaiból kiszorította vagy tétlenségre kárhoztatta azokat az erőket, amelyek a nemzeti pártok vezetőiben és közvéleményében voltak letéteményezve. A munkapárti uralom egyetlen pozitív tétele Tisza István erőteljes egyénisége és tettrekészsége volt. Maga a vezér azonban, talán éppen a merev pártabszolutizmus megóvása érdekében, olyan végzetes következetlenségekbe és hibákba sodródott, amelyek talán elkerülhetők lettek volna, ha nem kizárólag az ő személyes politikája jelenti a magyar nemzet egyetemes állásfoglalását a háború nagy kérdéseivel szemben. Tisza nem helyeselte a háborút, mégis vállalta, amikor az olasz beavatkozás talán még diplomáciai eszközökkel elhárítható lett volna. Tisza volt az, aki az osztrákokénál is elutasítóbb magatartást kö-

vetett az olaszok által szorgalmazott területi engedmények dolgában. (...)

1917 kora tavaszán még egy utolsó alkalom kínálkozott, hogy a központi hatalmak a status quo ante bellum alapján befejezhessék a világháborút. Kitört az orosz forradalom. Oroszország katonai hatalma reparálhatatlan csorbát szenvedett, halálos döfést kapott az orosz imperializmus, mely ellen Magyarország kardot rántott. A felelős magyar politikának az lett volna a kötelessége, hogy mérlegelve a nemzet erőkifejtésének határait, a béke irányába szorítsa a német intranzigens pártokat és tábornokokat is, miután Oroszország legyengülésével Magyarország számára megszűnt az önvédelmi harc parancsoló érdeke. Ez az alkalom kiaknázatlanul maradt az elszalasztott lehetőségek sötét hátterében. 1918. október 17-én még töretlenül állottak az osztrák–magyar harcvonalak, amikor Tisza a képviselőházban bejelentette, hogy ezt a háborút elvesztettük. Ennek a nyilatkozatnak destruktív hatása semmi más ténnyel nem volt felmérhető.

Az a körülmény, hogy Tisza és a munkapárt megbuktatta a Vázsonyi-féle választójogi javaslatot, egyik indokává vagy legalábbis ürügyévé vált annak, hogy a balpártok minden összeköttetést megszakítsanak a nemzeti alapon álló progresszív elemekkel s a maguk, a nemzeti pártok irányzatától egyre távolabb vezető útját folytassák. Az orosz forradalom különben is olyan lökéseket adott a szocialista mozgalmaknak Magyarországon is, amelyek egyre szilajabb tempóban kergették a választójogi paktum által félig lefékezett szocialista tömegeket a forradalom felé. A történelmi magyar állam bukásának fő tényezője azonban a nemzetiségi kérdés és a vesztett háború volt. Azok a szociális mulasztások és politikai bűnök, amelyek a régi Magyarország testét elékteleníették, csak siettették az erjedési folyamatot, amelynek kovásza az idejétmúlt és erőnket meghaladó nemzetiségi politika volt. Ez lappangó láz gyanánt emésztette azokat az államfenntartó erőket, amelyeken a kiegyezési rendszer Magyarországa nyugodott.

Amely pillanatban szétbomlott a központi hatalom, s a régi intézmények a háború irtózatos malomkövei között szétmorzsolódtak, másfelől a lappangó nemzetiségi irredenták mellett európai nagyhatalmak léptek sorompóba, a magyar állam sorsa megpecsételtnek látszott.

A forradalom csupán siettette ezt a bomlási folyamatot. S azzal, hogy kardcsapás nélkül adta fel a régi Magyarország területének csaknem kétharmad részét, a világ közvéleményébe azt a meggyőződést oltotta be, hogy a magyarság rezignált, s ellenállás nélkül fogadta el azt az ítéletet, amelyet győzelmes ellenfelei mondtak ki reá. A forradalom oly pusztító erőket szabadított fel a föld mélyéből, amelyek a maguk végzetes logikájának útvonalán nem is állottak meg a proletárdiktatúráig.

A fehér reakció erejét hatalmas tömegindulatok szították. A vörös terror csakugyan nem volt más felelet, mint az, hogy mozgása örök törvényszerűsége szerint, az ingának most jobbra is ki kellett lengenie.

1920. december 16-án a Teleki-kormány újjáalakult: rekonstruálásának legnagyobb jelentősége az volt, hogy a pénzügyminiszteri széket Hegedűs Lóránt foglalta el, aki kijelentette, hogy nem pártember, a politikába nem avatkozik, s csak egyesztendei türelmet kért az ország pénzügyi helyzetének orvoslására, ama tervének megvalósítására, hogy az országot a maga erejéből állítja gazdaságilag talpra. A következő hónapok politikai fejlődésének Hegedűs különböző javaslatai: az állampapírok egyesítése, az állam kamatszolgáltatásának leszállítása, a vagyonváltság, a költségvetési keretek megállapítása alkották a legfontosabb mozzanatait. A pártok közti viszonyt és a politikai életet azonban már 1920 ősze óta a királykérdés dominálta, s a feszültség legmagasabb fokát idézte elő a legitimitás hívei s a királyválasztás elvét valló csoportok között.

A kormánypárt többsége 1921. február 3-án elfogadta Simonyi–Semadam amaz indítványát, hogy tekintse megszűntnek a pragmatica senctiot és vegye fel programjába a szabad királyválasztás elvét. Erre az egységes kormányzópártnak volt kereszténypárti elemei, mintegy negyvenen, kiléptek a közös pártból, amelynek szétbomlása után koalíciós alapon tovább támogatták a Teleki-kormányt, mely e kérdés kikapcsolására és elodázására törekedett. Ilyen atmoszférában következett be március 27-én IV. Károly király első kísérlete, hogy trónját elfoglalja. A király előtte való este váratlanul megjelent Mikes János gróf szombathelyi püspök palotájában, s az ott tartózkodó miniszterekkel való megegyezés szerint húsvét vasárnapján a magyar főváros-

ba érkezett, hogy a kormányzótól a hatalmat átvegye. A kormányzó megtagadta a király kívánságának teljesítését, s a szomszéd államok magatartására való hivatkozással arra kérte az uralkodót, hagyja el az országot, ahol jelenléte polgár- és külháború veszedelmét kockáztatná. Jóllehet a királynak más külpolitikai információi voltak, a polgárháborúra való hivatkozás, valamint legbizalmasabb híveinek tanácsa arra bírta, hogy április 5-én visszatérjen Svájcba. Egy kiáltványban a viszontlátás reményében búcsúzott el Magyarországtól, s Horthyt megerősítette a kormányzói méltóságban. Április 6-án Teleki Pál gróf miniszterelnök bejelentette a Házban, hogy a király önként távozott, Gratz Gusztáv külügyminiszter pedig óvást emelt a királyi restaurációs kísérlet ellen tiltakozó és fenyegetőző szomszéd államoknak Magyarország belügyeibe avatkozásával szemben.

A király váratlan hazatérése némely legitimista tényezőkben azt a meggyőződést érlelte meg, hogy a jogfolytonosság helyreállítása nem számíthat a kormányzó őszinte támogatására. A kisgazdák viszont „hódolatteljes, törhetetlen hálát és ragaszkodást" nyilvánítottak az ideiglenes államfő iránt. Április 12-én a kormányzó hadparancsot adott ki a nemzeti hadsereghez, amelyben – a király húsvéti látogatására való célzással – köszönetet mondott a személye iránt tanúsított hűségért, mire Teleki tüstént lemondott, miután Gratz már előbb elhagyta helyét. Április 20-án Beniczky Ödön és Szmrecsányi György bejelentették képviselői mentelmi joguk megsértését, ami akkor érte őket, midőn gépkocsin Szombathelyre készültek a királyhoz, s a hajmáskéri országúton a kormányzó első szárnysegédjének, Magasházy László őrnagynak sürgönyére a katonaság feltartóztatta és őrizetbe vette a legitimista politikusokat. Ilyen viharhangulatos légkörben mondta el programbeszédét az új miniszterelnök, Bethlen István gróf, aki szilárd, állandó és erős kormányzat szükségességét hangoztatta s a királykérdésnek jobb időkre való elodázását.

Andrássy nagy beszédben a maga és a kereszténypárt nevében támogatásáról biztosította Bethlent, s a királyválasztást a legnagyobb nemzeti szerencsétlenségnek mondotta.

Bethlen az alkotmányjogi kérdésben nem viselkedett minden kétértelműséget kizáró nyíltsággal, Gömbös Gyulának, a királyválasztó

mozgalom fejének belügyi államtitkárrá jelölését csak Andrássy és a kereszténypárt határozott ellenzése hiúsította meg. Az egész nyár látszólagos szélcsendje mögött a királyügy okozta depresszió lappangott. Némileg megosztotta a közfigyelmet a baranyai terület felszabadulásának, s ezzel kapcsolatban a trianoni békében az Ausztriának odaítélt Nyugat-Magyarország kiürítésének kérdése. Jugoszlávia és Olaszország már 1920. november 10-én Rappalóban egyezményt írt alá, amelyben kötelezték egymást az adriai és balkáni érdekszférák békés tisztázására és közös akcióra egy esetleges Habsburg-restauráció ellen. Az olasz közvélemény egy része felzúdult ugyan a rappalói egyezmény ellen, de a restauráció külpolitikai esélyeit még inkább csökkenteni látszott a november 12-én létrejött cseh–szerb paktum, amelyhez utóbb Románia is csatlakozott, és ezzel kibontakozott a legitimista Magyarország ellen az úgynevezett kisentente diplomáciai harcvonala. Ezek a szerződések azonban még csak fokozták itthon a jogfolytonossági gondolat népszerűségét, mert a magyar közvéleményt felvilágosította és meggyőzte a restauráció és a területi integritás kapcsolatáról. A királykérdés megoldásában a jogfolytonosság hívei maguk is két pártra szakadtak. Az egyik, a kétségkívül tekintélyesebb elemek, a húsvéti események dacára is bíztak abban, hogy a kormányzóval egyetértésben, alkotmányos eszközökkel is elérhetik céljukat (Adrássy, Apponyi), a másik csak keserűséggel tudott visszagondolni a királlyal való bánásmódra, feltétlen bizalmatlansággal szemlélte az Andrássy–Bethlen-tárgyalásokat (1921. szeptember), s a maga türelmetlenségével idegesítette a hertensteini koronás száműzöttet, aki Franciaországból is biztató, sőt akcióra sürgető ígéreteket kapott. A király híveit általában lehangolta és bizalmatlanná tette a kormányzat iránt az a diplomáciai magatartás is, amelyet a kormány a svájci menedékjog kieszközlése alkalmával tanúsított. A nyugat-magyarországi fölkelés (aug. – okt.) részleges sikerei, az a tény, hogy egy akció következtében Csehország, utóbb Olaszország is kész volt (in melius) megváltoztatni a trianoni szerződést (okt. 7.), szintén arra buzdította a legitimistákat, hogy ne tulajdonítsanak túlságos jelentőséget a Habsburg-ellenes irányzatnak. Amikor Andrássy hetekig tartó tárgyalások után Bethlent nyílt színvallásra szorította, s megnyerte a legitimista elv kormányprogrammá proklamálásának (Pécs,

okt. 21.), amikor az Eskütt-botrány a kisgazda vezért, nagyatádi Szabó Istvánt közéleti tisztességében súlyosan érintette, amikor az új egységes kormányzópárt bázisául a jogfolytonosságot követelő kereszténypárt volt kiszemelve: Károly király és Zita királyné repülőgépen meglepetésszerűen Sopronba érkezett. Itt a királyra váró Ostenburg-csapatok legott felesküdtek (okt. 22.), s egynapi előkészület után megkezdték az előnyomulást Budapest felé.

A király kíséretében Gratz Gusztáv, Rakovszky István és Andrássy Gyula gróf tartózkodtak.

Ez utóbbi merő véletlenségből jutott a fegyveres restaurációs kísérletbe, amelyet váltig ellenzett, s amelynek veszedelmeit ismerte. A királyhoz való csatlakozásában az a belátás játszott döntő szerepet, hogy csekélyebbre értékelte a külpolitikai válság veszedelmét annál az eshetőségnél, hogy a király másodszori eredménytelen kísérlete által jóvátehetetlenül feláldozzák és tönkretegyék a korona nimbuszát. Sok jel arra vallott, hogyha a magyar nemzet a király körül egyesül, a polgárháború és a felfordulás nem csonka Magyarországot bénítja meg, hanem az utódállamokat. A kormányzó és Bethlen azonban más meggyőződésen voltak. Arra az álláspontra helyezkedtek, hogy Károly király az 1920. I. törvénycikk értelmében uralkodói jogok gyakorlását nem veheti át, és ismét el kell hagynia az ország területét. Megérkezett okt. 23-án a szövetséges és társult hatalmak tiltakozó jegyzéke is, amely szerint egy „Habsburg-restauráció" veszélyezteti a béke alapjait, miért is azt sem el nem ismerhetik, sem meg nem tűrhetik. A kormány fegyverrel szállott szembe a király előnyomulásával, s a budaörsi csatában önkéntes csapatokkal akadályozta meg bevonulását az ország fővárosába. Az önkénteseket azzal a hírrel toborozták a király ellen, hogy cseh és osztrák zászlóaljakkal jön a magyar főváros ellen. A kormánycsapatok a királytól kért fegyverszünet idejét arra használták fel, hogy Ostenburg ezredét körülfogják és visszavonuló útjától elzárják. Ezalatt megérkezett a nagyköveti konferencia határozata, amely Károly király detronizációját sürgette. A király a tatai Esterházy-kastélyban önként a kormány rendelkezésére bocsátotta magát, amely a királynéval együtt Tihanyba vitette, hogy azután feltétel nélkül kiszolgáltassa az ententenak, amely Madeira szigetére deportáltatta a királyi párt. November 5-én a nemzetgyűlés összeült, megszavazta a kor-

mány törvényjavaslatát IV. Károly király uralkodó jogának megszüntetéséről, s a Habsburg-házat megfosztotta a magyar tróntól. A királyt kísérő politikusokat börtönbe vetették, s a kormány rögtönítélő bíróság elé akarta állítani őket. Így végződött Károly király másodszori és utolsó kísérlete, hogy jogait érvényesítse s visszaszerezze a magyar trónt.

Bukása nemcsak a legitim monarchia katasztrófája volt, hanem Szent István birodalmának végső kétségbeesett felmozdulását is szíven döfte, amellyel tiltakozni próbált a dolgok trianoni rendje ellen.

Bethlen lemondott december 3-án, hogy az új helyzetnek megfelelő módon alakítsa át kormányát, s feszélyezettség nélkül megvalósíthassa a régi tervét: az egységes kormánypárt megteremtését. A kereszténypárt helyett az agrárdemokráciában kereste az új alakulás alapjait. (...)

Klebelsberg Kuno gróf belügyminiszter, nemrég még a legbuzgóbb legitimista tényezők egyike, benyújtotta a kormány új választójogi törvényjavaslatát, megszorította a Friedrich-féle törvényesített választójogi rendeletben megállapított kereteket és kategóriákat. A törvényhatósági városokban a titkos, a községekben a nyílt szavazásra épült.

A nemzetgyűlést február 16-án kormányzói kézirat oszlatta fel, így a javaslatból nem lett törvény.

A nemzetnek ilyen megtépett lelki helyzetben s ilyen zilált politikai viszonyai közepette zajlott le a népszavazás Sopronban és környékén (dec. 15.), amely 65%-os többséget hozott a magyar álláspontnak s ezzel életbe léptek a velencei egyezmény területi határozatai. A nagykövetei tanács tudomásul vette a népszavazást (dec. 21.), az entente helyőrségei 1922. január 3-án elhagyták Sopront.

Hogy a választójogi törvény megalkotása nélkül feloszlatott nemzetgyűlés elmulasztott feladatát pótolja, s véget vessen az alkotmányjogi zűrzavarnak, Bethlen jogtudósokból és az ország nagy bíráiból február 21-re úgynevezett alkotmányjogi értekezletet hívatott össze, amely szótöbbséggel kimondotta, hogy az országgyűlésé ez idő szerint nehézségekbe ütközvén, megint nemzetgyűlést kell összehívni. Az ezt szabályozó választójog tekintetében pedig a kormánynak szabad keze van, mert szerinte az 1920. I. törvénycikk megadja a kormánynak a felhatalmazást arra, hogy oktrojjal új választójogot léptessen életbe. Március 2-án a hivatalos lapban megjelent a kormány

választójogi rendelete, amely több pontban eltért az év első hónapjában a régi nemzetgyűlés elé terjesztett javallatától is. Nemzetgyűlési választójoggal fölruházott minden 24 éves férfit, aki tíz év óta magyar állampolgár és kétéves domiciliummal rendelkezik, továbbá minden harmincéves nőt, a törvényhatósági városokban titkos és lajstromos, a községekben nyílt és községenkénti szavazással.

Az ellenzék vezérei: Apponyi, Andrássy, Rassaí Károly és Vázsonyi Vilmos törvénytelennek nyilvánították a kormány választójogi rendeletét, óvást emeltek az új nemzetgyűlés törvényessége ellen, s tiltakoztak a jogfosztással szemben. Azután közös jogvédő irodát szerveztek a kormány választási hadjáratának ellenőrzésére és megfigyelésére. A kereszténypárt megmaradt része is kettészakadt, s egyik része Haller István vezetése alatt ellenzékbe ment. Viszont a miniszterelnök egységes kormánypártja felszívta a régi rendpárt, a függetlenségi mohikánok s a nemzeti középpárt tagjait; Gömbös Gyulát kinevezték választási diktátornak, aki hallatlan erőfeszítéssel feküdt rá az ország „megdolgozására". A kormány választási propagandája a keresztény ellenzék, főképp azonban Andrássy személye ellen éleződött ki. A legitimisták egyszerre szembetalálták magukat az egész államhatalmi apparátussal, amely még Bánffy idejében sem dolgozott ekkora kíméletlenséggel az ellenzék ellen. A többit elvégezte a pénz, a kormánytól való félelem, a király váratlan, tragikus halála az óceán szigetén (április 1.), az ellenzék világnézeti széttagoltsága, a rettenetes korrupció, a rágalmazási hadjárat a legitimizmus vezérei ellen. Maga a kormány egyidejűleg élvezte a túlzó kereszténység irreguláris szervezeteinek és az úgynevezett mérsékelt liberálisoknak támogatását is. S amíg a legkonzervatívabb jogfolytonossági párt ellen a kormányzat kiadta minden energiáját, váratlanul megerősödött a baloldalnak éppen legradikálisabb szárnya: a szociáldemokrata párt, amellyel a választások előtt a kormány titkos paktumot kötött.

Június 16-án ismét újjáalakult a Bethlen-kormány, háta mögött tekintélyes és kompakt többséggel s azzal a programmal, hogy minden erejét és gondját az ország pénzügyi és gazdasági rekonstrukciójára fordítja.

A gazdasági helyzet csakugyan a levegőben lógott. A korona folytonos árfolyamcsökkenése megteremtette a valutaspekulációt. A közön-

ség az értéktőzsdére tódult, hogy kivegye részét a konjunktúra-nyereségből és biztosítsa vagyonát az értékpapírpiacon. A magyar pénz elértéktelenedéséből egészen új kalandortársadalom burjánzott fel, amely etikai szempontból még aggályosabb és alantasabb elemekből állott, mint a háborús nyereség parazitahada, viszont a középosztály nyomorát növelte a tisztviselők ismételt létszámapasztása (B lista). Ez oly hathatós politikai fegyver lett a kormány kezében, amellyel gyakran visszaélt. A drágaság fantasztikus arányokban növekedett. A keresztény jelszavakat hangoztató kormány, éppen szánalmas pénzügyi politikája következtében, egyre érezhetőbb függésbe jutott a banktőkétől, amely lassanként liberális irányba térítette a kormányzat fejlődését.

(Arany középút). A király halála után a nagy történelmi célok mindinkább háttérbe szorultak. A külpolitikai tevékenység alig lépte túl az ügyek bürokratikus kezelésének határait. A rendszer ugyan nagy parlamenti többséggel bírt, s Andrássy visszavonulása után meglehetős veszélytelen oppozícióval állott szemben, de a kormány tekintélyét nemcsak alkotmányjogi kétarcúsága és elvi labilitása rontotta le, botrányok is süllyesztették. (...)

A gazdasági romlást és a pénzügyi összeomlást a kormány már nem is tudta a maga koncepciója alapján az ország erőforrásainak okos felhasználásával feltartóztatni. Utolsó mentő gondolata, a külföldi kölcsön, amelyet közel egyesztendei tárgyalás után nyélbeütött, látszólag megszilárdította a magyar pénzt, s helyreállította az állami költségvetés egyensúlyát, de e merőben pénzügyi és adótechnikai rendszerre épített szanálás olyan áldozatokkal járt, amelyek messze meghaladták a külföldi segítőakció belső értékét. Időszakonként megismétlődő B listák, amelyek e példa követésére buzdították a magánvállalatokat is, az értelmiség egy részét kenyértelenségre és hontalanságra ítélték. Az állam s a pénzintézetek és a gyári üzemek egymással vetélkedtek a leépítésben, amely a munkások tízezreit tette az utcára, s ezzel a szél és a habok tehetetlen játékszerévé. Budapesten és a vidéki városokban olyan lakásnyomorúság támadt, amelynek erkölcsi és közegészségügyi káros hatásait csak a hajléktalanságból fejlődött politikai veszedelmek múlják felül. Ráadásul a szanálási jegyzőkönyvek aláírása által a magyar kormány – most már kényszer nélkül – vállalta a trianoni békét, a népszövetség leszerelő és ellenőrző bizottságait

és pénzügyi protektorátusát. Magyarország, a megcsonkított Magyarország a béke áldásait élvezi végre! De milyen áron! Az utolsó hét esztendő alatt a magyar többet szenvedett és csalódott, mint eddigi történetének bármelyik viharos fázisában!

A magyarság politikai helyzete kétségkívül nem kevésbé súlyos ma, mint amikor a magyar históriaírás klasszikusa száműzetésének magányában kétségein és reményein tépelődött. Akkor az egységes császári Ausztria és a cári birodalom hatalma állott szemben a levert és szétépett, nemzetiségeivel is véres konfliktusba keveredett magyarság erejével. Ha önérzetét dagasztotta is a szabadságharc emléke, ha mellette állott is Európa demokratikus közvéleményének rokon érzése, horizontja nagyon borúsnak látszott, azúrfoltok alig ragyogtak ki a komor felhők közül. Az emigráció irreális tervkovácsolásai és révedezései bizonyítják leginkább, mennyire kétségbeejtőnek találták a XIX. század közepén a magyarság állapotát azok a kiváló férfiak, akiknek egy része itthon, a csüggedés pszichózisában, már-már hajlandó volt beletörődni az egységes és oszthatatlan Ausztriába, a másik, vállán a hontalanság embertelen terhével, a magyar nemzet magárahagyatottságának riasztó öntudatában a kis szláv népekkel való politikai kondominiumban kereste a közép-európai kérdés megoldását, és benne a magyarság jövőjének biztosítását. Csoda-e, ha a rezignáció a trianoni magyarságon is erőt vesz, s olykor megszállja a megsemmisülés előérzete? Lengyelország felosztása óta a trianoni béke volt a világtörténelem legnagyobb gonosztette. Csakhogy nagy a különbség Lengyelország összeomlása s a történelmi Magyarország szétrombolása között. Nem tudván erőt venni a maga rossz ösztönein és anarchikus hajlamain, a lengyel nép képtelen volt a XVIII. század végén teljesíteni bizonytalan földrajzi határai között azt a történelmi feladatot, amely létének és fennmaradásának értelme volt. Oroszország emelkedésével és a cári Oroszországnak Nyugat felé törő hatalmas terjeszkedésével szemben, zárt geográfiai bástyák nélkül, prédájául dobva pártoskodó ösztöneinek, állami és nemzeti életre való tulajdonságok nélkül, nálánál nagyobb és elevenebb erők ütközőpontjában sorsa megpecsételtnek látszott.

De a magyar államiságot és a magyar történelmi államterület integritását a magyarnál nem hatalmasabb, hanem csupán szerencsésebb,

mert Európa támogatását élvező erők rombolták le. Anélkül, hogy túlbecsülni akarnók a magyar nemzet szellemi, etnikai és anyagi erőkészletét, kétségtelennek látszik, hogy egyenként sokkal nagyobb mértékével és az államfenntartó készségnek, mint akár a cseh, akár a szerb, akár a román. E népek egyikét sem lehet a magyarság történeti, politikai és kultúrértékének színvonalára állítani. Ebből természetesen az következnék, hogy a versailles-i és trianoni Európa diplomáciai csoportosulásának megbomlásával Közép-Európában is helyreállana nyomban az erők reális elhelyezkedése. Másrészt azonban a magyarság ma már sem politikai, sem szellemi, sem lelki konstrukciójában nem az a feloldhatatlan egység, mint Szalay László nemzedékének idejében volt. Ha a nyers számok tekintetében a magyarság látszólag kedvezőbb helyzetben van is, mint a XIX. század közepén, másrészt a nemzetnek a maga történelmi céljaihoz való viszonyát akkor nem zavarták meg olyan idegen és ellenséges hatású elemek, amelyeknek befolyása a további fejlődés menetébe ma még kiszámíthatatlan. Nem oly biztos többé a magyarság belső tájékozottsága, szellemi és lelki erőinek az az összhangja, amely egységesen érezte át a katasztrófát, és zárt erkölcsi frontot alkotott azokkal a kísérletekkel szemben, amelyek nemzeti életéből kiforgatni és államiságát kisajátítani iparkodtak. Vakság volna nem látni, hogy ma ez az egységes és szerves benső orientáció a magyarságból hiányzik vagy csupán töredékesen létezik és lüktet benne.

Nézetünk szerint ez a hiányosság a magyar nemzet létének alapproblémája. Mert a trianoni békét előbb vagy utóbb revideálni fogják, s a magyar nemzet újból visszaszerzi állami életképességének anyagi feltételeit, de élni csak akkor tud a szerencse kerekének fordulása után, ha eszményeiben és céljaiban tisztába jön önmagával, ha nem fognak áthidalhatatlan szakadékok tátongani a magyar lelkiségben s ama kötelezettség homálytalan felismerésében, amellyel múltja és jövője iránt tartozik..."

Nyugdíjasok helyzete

„Aki szegény, az a legszegényebb..."
József Attila (1905–1932) verséből megismertük a sokszor emlegetett Horthy-korszak szegényeit. A mai nyugdíjasok sokat tudnak erről a korszakról. A kormányváltások következtében átmeneti korszakban élünk. A minimálbérből, kisnyugdíjakból élők helyzete nehéz.

Kiemelve a problémák közül a kisnyugdíjasok szűkre szabott lehetőségeit. Érdemes körbejárni a kb. havi 35-40 ezer Ft-tal gazdálkodók helyzetét.

A nyugdíjasok egy része a háború utáni újjáépítésben vett részt, felnevelte gyermekeit, a mai politikai elit iskoláztatását megoldotta. Mindig mindent meg kellett értenie, mindig várnia kellett valamire, háttérben élt a többségük.

A Fidesz-kormányzat idején kibontakozni látszott a kisnyugdíjak emelésének szükségessége, melyet differenciált formában kívántak megoldani.

Azt minden érintett tudomásul vette a nagymértékű nyugdíjemelések nem valósíthatók meg a jelen gazdasági körülmények közepette. Az ellenzék leszavazta a differenciálást, sőt a 12,5%-os évi emelés idején hangoztatták azt az 52 milliárd forintot, amit a nyugdíjasoktól elspóroltak.

Az önkormányzati választások előtt 2002-ben az új kormány választási ígéretként az egyszeri 19 ezer forintot kifizették.

Burkoltan 16%-os nyugdíjemelést helyeztek kilátásba a maradék évre, de megvalósuláskor 2,8% került kifizetésre. Többen számítottak erre az emelésre. Még a Horn-kormány idején 0,5% emelésre is sor került, amelyet mára elfelejtettek. Végül 2003. január 1-jétől 8,4% lett az emelés összege.

A 100.000 Ft vagy annál nagyobb nyugdíjak tehát 8.400 Ft-tal emelkedtek, a 30.000 Ft körüliek csak 2.500 Ft-tal. Pedig a megélhetési költségek érzékenyebben hatnak a kisnyugdíjasokra, különösen az egyedül élőkre.

Kampányidőszakban jól hangzott a méltányossági nyugdíjemelés,

amely a 40.200 Ft alatti kisnyugdíj bizonyos csoportjára vonatkozott. Meglepetést okozott az a bejelentés, amelyre a kérvények benyújtása során derült fény, mintegy 800 ezer ember él minimális nyugdíjból. A valóságban ez sokkal magasabb létszám, mint amit az eddigi nyilvántartások szerint várni lehetett!?

Tehát az ígéret nem teljesíthető mindössze az igénylők egynegyed részénél.

Többen megőrizték az újságcikkeket, jegyzetet készítettek az ígéretekről.

A jelenleg kormányzó politikai elit előző ígéreteiben 19%-os évenkénti nyugdíjemelés volt betervezve, ezt adták utolsónak a Horn-kormány idején, ellenzékként erre hivatkoztak, napjainkra mintha elfeledkeztek volna erről.

Önellátó életmódot folytató kisnyugdíjas beosztását érdemes bemutatni. Az olcsó kenyér, zöldség, húsfélék felhasználása egyhavi bontásban, 30 napra.

Kenyér, tejtermék	1.500 Ft
Zöldség, gyümölcs, fűszer	2.500 Ft
Reggeli, vacsora, hús	4.000 Ft
Villany, gáz, víz	3.000 Ft
Fűtés, biztosítás	4.000 Ft
Művelődés, utazás, család	4.000 Ft
Tisztaság	3.000 Ft
Gyógyszer, telefon	5.000 Ft
Pótlások	5.000 Ft
	kb. 32.000 Ft/hó

Beszerzések során keresni kell a 99 Ft-os kenyeret, egyes diszkontboltokban kapható termékeket, télen nem szabad a hűtőt járatni, korán kell lefeküdni, és meg lehet kísérelni tartalékot képezni. Csirkelábból kocsonyát főzni.

Vissza kell térni az ősanyák filléres receptjeihez. Nassolás nem engedélyezett. Kultúrára kevés pénz jut.

A 2003-ban várható áremelkedések nem tudnak lépést tartani a kisnyugdíjból élők jövedelmével, pedig ez várható, mert az energiaárak emelkedtek.

A kormány ígéreteinek ellenére a gázáremelkedés megtörtént januárban.

A közgyógyellátás bizonyos betegségekre és egyes gyógyászati termékekre vonatkozik. Nagy gondot jelent egy tartós betegség is.

Az önálló életvitel, életmód fenntartásában több családtag, szomszéd, intézmény vállalhat részt. A minimál jövedelemből élő családtag 35 ezer forintot kap kézhez, férje alig többet. Így az idősekre több szeretet jut, de kevés anyagi támogatás. Családi, otthoni ápolásra szorul sok idős ember: szeretet, tisztelet veszi körül őket. Az önkormányzat segítségével a családtagok mentesülnek egyes feladatok alól – ebédhordás, takarítás. Megtörténik olyan eset, hogy az unoka gondoskodik a közelében élő nagyszülőkről.

A méltányossági nyugdíjemelési kérelmek elbírálása során többen elutasításról értesültek. Érdekes megemlíteni egyik esetet, ahol a hetven éven felüli személy a 30 ezer forintos nyugdíja mellett élt jogával, s az elutasító válaszban azt olvasta, nála sokkal kisebb jövedelemből is élnek még emberek. Holott a létező vagyon az özvegyi jogot fenntartó élettársa tulajdonában van.

Meghatódva látjuk bevásárláskor a kicsi nyugdíjból vásárló embertársainkat...

Tovább és tovább kell építeni a szociális hálót, egyre több segítséget, szeretetet adni e korosztálynak.

Dorcas segélyezettjei

Szegények mindig lesznek közöttetek

A Szentírás szavait, üzenetét, az ókori társadalmak idejéből fennmaradt fogalmakat próbáljuk a mai viszonyok között értelmezni. Nagyon nehéz.

A modern környezetben élő emberek egy része – a szocialista nevelés következtében – civilizált, de nem kulturált. Vallási, krisztusi ismereteik hiányosak. Krisztus mit tenne ma? – gyakori kérdés.

A társadalom kötelessége lenne főleg a szegények, hajléktalanok ellátása, a szociális háló lyukas. A karitatív szervezetek, intézmények nem tudják ellátni teljes mértékben az utcán élőket.

A hajléktalanok számának növekedése észrevehetően nagy mértékben az 1990-es években jelent meg.

A hajléktalanság alapvető okai a következők:

- munkahelyek megszűnése,
- lakások OTP-részletének törlesztése, lakásfenntartási költségek,
- családok szétesése,
- a társadalom, család szerető gondoskodásának elvesztése,
- hajléktalan életmód rögzülése,
- kötöttségek megszűnése...

Az OTP megváltoztatta a szerződéseit, így néhányan fizetésképtelenné váltak. Megjelentek a lakás megszerzésére specializálódott bűnszervezetek. Egyesek ereje elfogyott a küzdéshez és újrakezdéshez.

Évente egyre többen vesztik életüket a hajléktalanok közül: 2001-ben 85 ember hunyt el.

1996. évben a Magyar Máltai Szeretetszolgálat kecskeméti csoportja készített felmérést a Gondviselés Házában ellátásban részesültek között. A beszélgetések során derült ki, többen jó szakmával rendelkeznek, diplomás is volt közöttük. Akkor még úgy nézett ki, néhány évi nehéz sors után talán rendezhető az életük.

Kevés azoknak a száma, akik visszataláltak a régi útjukra; munkát és végleges lakásmegoldást találtak. Munkahely ugyan létesült, az ún. közmunka, és magánszemélyeknél tudtak ideiglenesen elhelyezkedni, de ez nem általános.

Néhány vállalkozó és magánszemély alkalmazott hajléktalanokat (ill. Erdélyből érkezett munkavállalókat – ez személyes tapasztalatom –, méltatlan körülmények között, és fizetésüket is visszatartva történt foglalkoztatásuk).

Persze lehet itt az italozás és különböző életmódbeli dolgokra hivatkozni. Könnyebb elhúzódni mellőlük, mint segíteni.

Több nő és gyermek is él az utcán napjainkban. Munkanélküli segély csak egy bizonyos ideig jár. Az évek óta utcán élő emberek életvitele, életmódja jelentékenyen megváltozott, rögzült. Külső megjelenésükben jellegzetes, csak a hajléktalanokra jellemző jegyek váltak ismertté. Egyetlen éjszakát eltölteni hidegben – elképzelhetetlen.

Többségük a szabadság- és személyiségjogaik elvesztésétől tart. A város különböző helyszínein (lépcsőház, temető, romos épületek) lehet felfedezni éjjeli szállásuk nyomait. Megrázó élmény volt a közelmúltban, egyik rendezvényről kijövetelkor láttuk, egy ártatlan embertársunk fánál végezte a dolgát, kis csomagja, az egész életét szolgáló batyu mellette volt a földön.

Gyakran lehet padon, illetve bokorban éjszakázókat látni, fejük alatt a csomaggal. A városban több helyen töltik napközben idejüket: piac, posta, könyvtár, pályaudvar.

Budapesten a metró lejárati lépcsőinél látható fiatal kolduló anya gyermekkel. Mások hullámpapírból kialakított fekvőhelyen tengődnek. (2003. január 3. Népliget). A Metrórendőrség is jelen van egyes helyszíneken.

Szociológiai felmérések nem olvashatók egyelőre a hajléktalanproblémáról. Nem lehet teljes mértékben ismerni, tudni minden ember sorsát, aki az utcán él. A hajléktalanszállók a hírek szerint ezen a télen éjjeli menedékhely kialakításával próbáltak a helyzeten enyhíteni.

A hajléktalanok szerint normális esetekben sem jó a szállón lakni a zsúfoltság miatt, ráadásul nem érzik biztonságban magukat (holmijukat egymás feje alól ellopják stb.).

Karácsonykor több szervezet, intézmény megmozdult – a televízión keresztül láthattunk ezt a kampányt. A Vöröskereszt vezetője évekkel ezelőtt javasolta az erők egyesítését ez ügyben... Ma is minden szervezet inkább a maga erejével és anyagi, személyi lehetőségeivel gazdálkodik. A hivatalnokszemléletünkön kellene változtatnunk.

Szociális munkásként, önkéntesként a hajléktalanok között élni és dolgozni nagy kihívás. Sok a munka, kevés a munkás és a szeretet.

Egyik fejsérült ember elmondása szerint a kórházban emberséges ellátást kapott, állapotának stabilizálódása után kiengedték az utcára. Azóta alig lehet látni Pált...

Egyik önkormányzati temetésen, ahol ismert volt az illető személye, állami gondozásban levő leányát kísértük el. Személyes kérésünkre jött el egy pap. A temetői irodában alig tudták megmondani, mikor és hol lesz a felravatalozás. Ez el is maradt. Hevenyészett koporsófélében adták ki a hátsó kapunál. Hosszú menettel a pap imádkozása kísérte utolsó útjára Mihályt. Megrázó volt ilyen temetést látni!

Összehasonlításként egy budapesti önkormányzati temetéssel: ott emberhez illően elhelyezték a felvirágozott ravatalozóba az urnát, majd tíz percig szólt a gyászzene. A fővárosban minden hajléktalant így temetnek.

Minden tettünk jellemző ránk! Nem elég felemlegetni a bibliai szavakat: szegények mindig lesznek közöttetek, sokat kell tenni, segíteni.

A hajléktalanok elől bezárulnak a jó meleg intézmények kapui. Társadalmunknak még érdemileg nem sikerült ezt a problémát megnyugtatóan rendezni.

Egész életünk példa a jövendő generációk számára. El kellene jutni arra a szintre, hogy tetteink és halottakról emberhez méltó módon cselekedjünk. Amit az elesettekért, rászorultakért teszünk, nemcsak magunknak, hanem a társadalomnak, utódainknak tesszük.

Megrendítő halálesetek, merényletek

RUDOLF TRÓNÖRÖKÖS holtan fekszik Mayerlingben. Mellette Vetsera Mária.
TISZAESZLÁRI SOLYMOSI ESZTER szolgáló eltűnik, meghal.
ERZSÉBET KIRÁLYNŐT megölik Genfben.
I. GYÖRGY görög király halála.
MAHATMA GANDHI indiai politikust, az erőszakmentesség hirdetőjét megölik Johannesburgban.
FERENC FERDINÁND, az Osztrák–Magyar Monarchia trónörököse és felesége merénylet áldozatai lettek Szarajevóban.
ROMANOV orosz cári család elhurcolása, kivégzése.
VLAGYIMIR ILJICS LENIN, a munkásmozgalom élharcosa meghal (?) a Szovjetunióban.
TROCKIJ szovjet politikus eltűnése, halála Mexikóban.
TELEKI PÁL halála.
II. JÁNOS PÁL PÁPA elleni merényletkísérlet. MEGBOCSÁTÁS.
OLAF PALMER svéd államfő kivégzése.
J.F. KENNEDY Amerika elnöke és felesége Dallasban. Az elnök meghal.
ROBERT KENNEDY elleni merénylet.
MARTIN LUTHER KING néger békeharcos elleni merénylet Amerikában.
INDIRA GANDHI India államfője elleni merénylet.
MARYLIN MONROE színésznő tragikus halála.
NIKOLAJ CEAUSESCU román államfőt és feleségét kivégzi a tömeg 1989-ben.
TERRORTÁMADÁS Amerikában a kereskedelmi központ ellen.
ZORAN DJINDJICS Szerbia kormányfője elleni merénylet.

PÁRTOK AZ IDŐ SODRÁBAN

A régi bölcselők mondták: „Változnak az idők és velük együtt mi is változunk".

A politikai pártok arculata, összetétele szintén változik. Tanulmányainkban a munkásosztály története külön fejezetet kapott. Megállásra kényszerülünk az újabb ellentmondások felfedezésekor. Létezik még ilyen fogalom: munkásosztály, bővített újratermelés, világ geológiai újrafelosztása?

A ránk zúdított igazságok és hamisságok között keressük a helyünket.

Marx Károly német és Engels Frigyes angol tudósok fejtegették munkásságuk során a kizsákmányoló, tőkés társadalom lényegét, a munkásosztály szerepét és történelmi hivatását. A munkásosztály számszerű növekedésével együtt járt szervezettségük, amelynek során küzdöttek elnyomatásuk ellen. (Lucca, Lyon... stb.)

Az I. Internacionálé (1864) jelentékeny lépés volt a munkásosztály szervezettsége felé. Megfogalmazódott a sokáig hangoztatott jelmondat: VILÁG PROLETÁRJAI EGYESÜLJETEK! Szemináriumokra, marxista egyetemre kellett járni a pártállam idején minden embernek. Itt ismerkedtek meg a szocializmus és kapitalizmus politikai gazdaságtanával és a tudományos szocializmussal.

A kapitalizmus kitermeli saját sírásóját, vagyis a munkásosztályt. Sokan ezt elhitték, úgy gondolták, az imperialista nagyhatalmak sírját most készítik. Most ki mit mond? Ki hova készül? Ki kinek ássa meg a sírját?

A mai politológusok a nagy diplomáikkal óvatosan fogalmaznak ha megkérdezik véleményüket. Honnan tudja meg az ember, beszélhetünk még osztályról, tőkefelhalmozásról, területi felosztásról... „És ki a költő és miről dalol?" – ahogy Juhász Gyula írja: Ovidius levele Júliához című szép versében.

Az Osztrák–Magyar Monarchia idejére érdemes legalább visszamenni, az 1848–49-es magyar forradalom és szabadságharc leverését önkényuralom követte. A kiegyezéssel 1867 után több önállóság

érvényesült a termelésben, értékesítésben, talán a politikában is. Többségében a fejlesztés, fejlődés a Monarchia érdekeit szolgálta. Kevés itthoni üzem létesült, így a munkásság kialakulása és problémái nem voltak olyan sürgetőek, mint az akkori fejlett kapitalista országokban (Anglia, Franciaország).

A jobbágyi kötöttségekből felszabadult parasztság (1848) és a városokba került rétegek voltak nehéz körülmények között nálunk.

A világ jelentékeny részén a kapitalizmus tért hódított, illetve az elmaradott, óriási méretű cári Oroszországban kezdődtek a mozgolódások. Oroszországban már 1905-ben volt forradalom. A nagy októberi szocialista forradalom (NOSZF) győzött 1917-ben.

Lenin visszatért a száműzetésből, majd Sztálin neve lett ismertté az új típusú állam létrehozásában Szovjetunió néven.

Az első világháború (1914–1918): a világ újrafelosztásáért vívott igazságtalan háborúként emlegették. Románok, vöröskatonák jöttek, orosz hadifoglyok éltek szüleink, nagyszüleink házában, segítettek a gazdaságban. A harcoló felek erkölcsi, anyagi keretei kimerültek.

Proletárdiktatúra volt Magyarországon 1919. március 21. – augusztus 1. között.

Röviden azt mondhatjuk erre a korszakra jöttek különböző színű diktatúrák. Akció-reakció hatása feltáratlan. Így is beszéltek, úgy is írtak... Párizs–Trianon letette a pontot a szerződés végére. Ez a korszak pontos, elfogulatlan felmérést igényel. Magyarország nagy területeit és lakosságát elcsatolták...

Szovjetunióban Lenin a fejlődés rohamos megvalósítását a villamosításban látta. Felkerültek gyermekek „a város iskoláiba". Az elméletgyártók megvalósulni látták terveiket. Korán megmutatkozott az elmélet hibája és a személyi ellentétek.

Hazánkban munkások vezetői, élharcosai és a Vörös Hadsereg ideológiájára átképzett katonák voltak a proletárok vezetői.

A nagyhatalmak (antant) sem látták szívesen az 1916 novemberében törvényesen megkoronázott magyar király személyét.

1918. Őszirózsás forradalom ideje.

IV. Károly külföldre ment családjával. Felesége, Zita királyné magas kort ért meg. Fia, a trónörökös Habsburg Ottó (1912) a Páneurópai Parlament elnöke.

Horthy Miklós kormányzósága következett a proletárdiktatúra után. Könyvtárnyi irodalma van ennek az időszaknak.

Remélhetőleg egy új nemzedék, reális értékeléssel helyre teszi ezt az ellentétes jelzőkkel teleaggatott történelmi szakaszt, amely a kormányzósághoz vezetett és magát a Horthy-érát értékeli.

A kommunista mozgalom a tiltás miatt illegalitásban tevékenykedett. A földalatti mozgalom idején többen börtönbe kerültek.

Vas Zoltán: Tizenhat év a fegyházban című könyvéből ismerhető ez az időszak. A munkások, a szegények érdekében létrejött párt több néven vált ismertté az idők folyamán: Magyar Kommunista Párt (MKP), Kommunisták Magyarországi Pártja (KMP), Magyar Szocialista Munkáspárt (MSZMP), Magyar Szocialista Párt (MSZP).

Fasizmus térhódítása, területi igényei, a világ újrafelosztására való törekvés. Magyarország belépett a II. világháború hadieseményeibe: ultimátum, belépés, kiugrási kísérlet. Több kényszerdöntés. Szovjet csapatok „felszabadító" tevékenysége: április 4. , május 9. Békeszerződések Jaltában.

Magyarországon a háború utáni első választásokon többpártrendszer jött létre. A Kisgazdapárt 57%-os győzelmet aratott, majd létrejött a Kommunista Párttal való egyesítése 1947-ben.

Teherautókon jártak megbízható elvtársak szavazókörzetekbe, és mindenütt szavaztak.

Belügyminiszteri ráhatással, szalámitaktika alkalmazásával a kollaborálódott kisgazdákkal egypártrendszert hoztak létre, ez az időszak Rákosi-korszak néven maradt meg történelmünkben. Sztahanov-mozgalom a gyárakban.

Földosztás, államosítás, erőszakolt beszolgáltatások, gazdák elhurcolása-kivégzése, kitelepítés, gazdafiak munkaszogálata... stb.

1956. október 23. Békés tüntetésből fegyveres forradalom. „A pesti utcán folyt a vér... kire lövetsz Belügyminiszter?" – így őrizte meg számunkra a szamizdat kazetta a pesti srácokat.

Revizionisták a mozgalom élén – elfogatásuk csellel.

1956. november 4. Kádár János a szovjet tankokkal győzött. Börtön, kivégzés, suttogás. Szocialista társadalom újbóli építése: munkásőrség megszervezése, szocialista ünnepekről méltó megemlékezés.

1962-ben befejeződött a mezőgazdaság szocialista átszervezése.

Marxista egyetemek az ideológia támasza. Az MSZMP-nek 800 000 tagja lett. Legvidámabb barakk. Repedések, ropogások jelentkeznek a nagy műben. Gorbacsov nevéhez fűződő peresztrojka, lengyel szolidaritási mozgalmak stb.

Ellenzéki kerekasztal jön létre, több párt és szervezet jelenlétével sikerül kidolgozni, az MSZMP-vel egyeztetni a békés átmenetet a mielőbbi választásokig. Hatalomátmentés, vagyonmentés folyt.

Demokratikus választások 1990-ben. A rövid idő ellenére mindegyik politikai erő felmutatta lehetőségeit, így mentünk a választásokra.

Magyar Demokrata Fórum (MDF) Antall József vezetésével a választás győztese. Kisgazdapárt jó eredményeket ért el, a Kereszténydemokrata Néppárt szintén. MSZMP átalakult MSZP-re. Szabaddemokraták Szövetsége (SZDSZ) szimpatikus egyéniségei mellett állásfoglalásuk vitathatósága és a földkérdésben kifejtett véleményük miatt vidéken nem lett nagy jelentőségű tényező. Szociáldemokraták igazán nem tudtak tért hódítani a nagy küzdelemben. Sok párt, szövetség próbálkozott. A kedvezőtlen történelmi helyzet és anyagi erőforrások hiányában nem tudtak megfelelő arculatot felmutatni. Egyes civil megnyilvánulások arra engednek következtetni, az átlag választópolgár nem tud a dolgok mélyére látni.

A sokszor elfogultsággal vádolt médiák szinte más nyelvet használnak mint mi, egyre kevesebben értjük.

Szocialista ünnepeken vég nélkül harsogott az Internacionálé:

„Föl, föl ti rabjai a földnek, / Föl, föl te éhes proletár / A győzelem napjai jőnek / Rabságodnak vége már..."

Azt ígérte, a tőkés kizsákmányolás után a dolgozók összefogásával „...nemzetközivé lesz holnapra a világ."

Megváltozhattak napjainkra jelentékenyen a kapitalizmusra jellemző alapfogalmak, megváltoztunk mi, de megváltozott az MSZP is.

Ámulunk az új arculaton és megnyilvánulásokon.

Egyik személyiség így vélekedik múltjának említésekor: – Na, és?!

A másik meg azt állítja, ügynöki tevékenységével „a hazáért harcolt".

Ez a párt nem az a régi, de itt van a lényege a dolognak! A kerekasztal-tárgyalások eredményeként a békés átmenet után 1990-ben többpárti demokrácia kezdett kibontakozni.

A köztársasági elnök megjelölése az SZDSZ-szel kötött paktum eredménye. Taxissztrájk idején kezdtünk a felszín alá látni. A választópolgárok, az ország lakosai számára jogszabályi keretek között több véleménynyilvánításra lenne szükség. A vitatható privatizáció, kárpótlás, vagyonnevesítés, pártvagyon kérdése sok embert foglalkoztat. A mezőgazdaság szervezetlensége sokunkat foglalkoztat.

Kiléptünk a Varsói Szerződésből. Beléptünk a NATO-ba.

2002-ben a lakosság egy része meggyőződésből szavazott, más része a jól kampányoló Fidesz-, ill. MSZP-listát erősítette. A részvétel 70%-os volt.

A pártállam idején a 100%-os részvétel volt. Most más a helyzet. Sokan mondták, úgyis az lesz, amit ők akarnak.

Ennyire manipulálhatóak vagyunk? Nincs tisztánlátásunk? Csalódtunk? A rendszerváltáskor 20 milliárd dollár volt az államadósságunk. Jelenleg nem tudunk erről semmit.

Készülni kellene az újabb választásra vitakörök, fórumok teremtésével, működtetésével.

„Valami nagy-nagy tüzet kéne rakni,
Hadd melegednének az emberek" – ahogy a költő írja.

Színházi plakát, Szolnok

Független Jogász Fórum megalakulása 1988. november 5-én Budapesten

Két héttel korábban az 1956-os forradalomra emlékezők demonstrációját Grósz Károly, az MSZMP akkori főtitkára személyesen tiltotta le.

Akik mégis megjelentek, rendőrségi brutalitással találták magukat szembe. A hivatalos politika nem tudta igazán tovább feltartóztatni az eseményeket. A felkérést követően 135 ember vállalva a veszélyt, létrehozta a fórumot.

Emlékezetes 1989. március 15. megünneplése. A fővárosban két helyszínen folynak az ünneplések, hasonlóan az előző évekhez, de jelentékeny lakossági jelenlét mellett. A hivatalos ünnepséget az MSZMP a Nemzeti Múzeumnál, a másikat az ellenzék a Petőfi-szobornál – innen a sajtószabadságot követelve, végezetül a Parlament előtt tisztelgett az 1956 legyilkolt áldozatai előtt.

Százezres tömeg hömpölygött az ellenzék által szervezett színtereken, ezzel bebizonyosodott: lehetséges az összefogás, a nagy tömegek mozgatása. Az MSZMP-vel folytatott tárgyalások során erre a tömegre lehetett hivatkozni.

Ellenzéki kerekasztal (EKA) életre hívása

Előzetes egyeztetések után 1989. március 22-én az Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam és Jogtudományi Karán az EKA alakuló ülésén 8 szervezet vett részt.

A Bajcsy-Zsilinszky Endre Baráti Társaság, a Fiatal Demokraták Szövetsége, a Független Kisgazda Földmunkás és Polgári Párt, Magyar Demokrata Fórum, a Magyar Néppárt, a Magyar Szocialista Párt, a Szabad Demokraták Szövetsége és megfigyelőként a Független Szakszervezetek Demokratikus Ligája.

A Jogász Fórum koordináló szerepe mellett az ellenzéki kerekasztal képviselője is volt. A különböző pártok, szervezetek egymástól füg-

getlenül működtek, ez lehetett az alapja az egységes álláspont kialakulása után a meglevő diktatórikus államalakulatból egy többpártrendszerű demokráciába való átmenet létrehozásának. Kisebb eltolódás után a megnyitóülésre 1989. június 13-án a Parlamentben került sor.

Kezdetben a nemzeti egyeztető tárgyalások a nyilvánosság kizárásával folytak. A választójogi törvény, a büntető törvénykönyv módosítása, párttörvény és vagyonelszámolás, munkásőrség feloszlatása, a fegyverek bevonása stb. volt a napirendben. Abban az időben nyilvánvaló volt az ellenzék főleg a tömegtámogatásból meríthet erőt.

Kétféle módja lehetséges: fölkelés vagy gyors választási győzelem.

A korábbi pártállami vezetésnek jelentékeny hatalom volt a kezében magát kedvező színben bemutatni: a vasfüggöny megnyitása, az NDK-polgárok kiengedése.

Az ellenzéki kerekasztal létrejötte után egy csapásra hitelessé vált az emberek előtt. A nyilvános televíziós közvetítéseket tömegek figyelték éjszakánként. Tehát a lakosság széles rétegeit képviselte az EKA, előkerültek elhalványult értékes szlogenek Isten, Haza, Család – Szentkorona – Apostoli Királyunk Szent István. Megnyilvánultak olyan személyiségek az EKA résztvevői között, akik hitelesek voltak magas szakmai tudásuk, érveléseik pontossága miatt. Az embereket az eszménytelenségből kellett felrázni, mélyre ásni.

Az 1956-os forradalom kiemelkedő eszmeiségét a méltó helyre kellett tenni az emberek tudatában. Magára ismert néppel egy megújult Magyarország építhető.

Portrévázlatok címen az Ötlet Kft. gondozásában 1990-ben jelent meg a Richter Anna könyve. A szerző az EKA működése során jegyző volt.

A könyvből egyes nyilatkozatok elolvasása, elemzése során képet alkothatunk a rendszerváltó pártok, szervezetek, személyek politikai arculatáról.

• Ha vallani akarok magamról, egészen a gyökerekig kellene visszamennem. Én magyarnak, zsidónak és polgárnak születtem. Ez a három körülmény indokolttá tette, hogy magyarázatot próbálja kicsikar-

ni a világtól olyan mozzanatokra, amelyek nagyon korán és nagyon mélyen megrázták az életemet. Édesapám magyar állampolgárságát fenntartva élte a Trianont követő erdélyi körülmények között a maga életét. Édesanyám csodálatos helytállása emlékezetes. Családomból hozott demokratikus és liberális hagyományaim eleve megóvtak attól, hogy lépre menjek. (...)

Az első naptól kezdve nyilvánvaló volt, hogy nem fogom a csöbröt vödörrel felcserélni, azaz nem leszek az egyik diktatúra üldözöttjéből és ellenfeléből a másik diktatúra eszköze. Szakterületem a történelem: kiemelten a feudális társadalom, és főleg az átmenetek kutatása.

Néhány barátom invitált 1987-ben Lakitelekre, ahol az ország sorsáért aggódó emberek, értelmiségiek tanácskozásra gyülekeztek. Ezt követően a Jurta Színházbeli összejövetelen és később a Magyar Demokrata Fórum megalakulásakor a II. Lakiteleki Tanácskozásokon felszólaltam.

Egyre jobban kibontakozott már a 80-as évekre: a hatalom felső szintjéhez görcsösen ragaszkodó politikai és kulturális elit alkalmatlan az ország irányítására. Kirajzolódott előttünk egyre tisztábban: hamarosan lejátszódik egy „fokozatos" átalakulás Közép- és Kelet-Európában. Néhány egyetemi fórumon több elméleti, gyakorlati probléma tárult fel. Az EKA törekvéseivel egyetértve, annak munkájában aktívan részt vettem. Magyarország teljes önkormányzattal bíró jogállammá fejlesztése érdekében az első fázisban az ellenzéki szervezetek képviselői egyetértettek 1989. március–júniusig.

Célunk az volt, kisegíteni az országot abból a csődből, amelybe az egypártrendszer időszakában jutott, s megalapozni a demokratikus szisztémát.

Magam az MDF képviseletében voltam jelen.

Ha elgondoljuk, hogy Szent Istvántól máig 32-33 nemzedéke élt a magyarságnak ezen a földön, akkor rádöbbenünk arra, milyen sok múlik egy nemzedéken...

Nehéz időkben, az 1860-as évek elején írta Kossuth egyik társának a száműzöttségben (de talán önmagának is biztatásul), hogy nemcsak azt a hazát kell szeretnünk amelyik van, hanem azt is, amelyik lehet és lesz. Minden törekvésem arra irányul, hogy gyermekeink és unokáink olyan hazát örököljenek tőlünk amit méltán szerethet mindenki,

aki magyarnak vallja magát. Olyan hazát, amit a demokrácia testet öltött példájaként tisztel a világ.

• Pártunk története a Nagyatádi-féle Kisgazdapártig nyúlik vissza. 1930-ban a Független Kisgazdapárt nevet vették fel, amikor új pártot alapítottak (Tildy Zoltán, Nagy Ferenc).

A párt programja a gazdák érdekvédelme, a polgári demokratizmus kibontakoztatása, harc a monopóliumok és bankuralom ellen, földbirtok reform. Külpolitikailag pedig a II. világháború közeledtével, mind határozottabb németellenesség. A német nácizmus veszélyt jelentett az akkori Magyarországra, ennek első hirdetői: Eckhardt Tibor, Bajcsy-Zsilinszky Endre jártak élen. Az 1935-ös országgyűlésben 36 képviselőnk volt. Pártunk 1944. március 19. után illegalitásba vonult. Egyedül Csorba János képviselőnk mert interpellálni – kérdezte hol van Bajcsy-Zsilinszky Endre?

Megjegyzem azért, a német fasiszták ittlétekor ezt meg lehetett még tenni, a sztálinisták ittlétekor 1946-ban már senki nem tudott az elhurcolt Kovács Béláért szólni. Érdemes egymás mellé tenni a dolgokat és úgy vizsgálni...

Antifasiszta vagyok ma is, de mindig elutasítottam a bolsevizmust is. Pártunk újjáalakult 1945-ben. Első megpróbáltatásra a köztársasági rend „védelmében" hozott 1946. évi VII. Törvény kapcsán került sor. Kommunista nyomásra 20 kisgazda-képviselő kizárása történt meg.

Az 1947-es választásokon a Kommunista Párt a „kék cédulákkal" kicsikart magának 22%-ot, a kisgazdák 15%-ot, a Brankovics-féle Néppárt 16%-ot, Pfeiffer Zoltán vezette Függetlenségi Párt 13% szavazatot kapott. Az ajánlókat behívatták – újravizsgálva az íveket – visszahívtak képviselőket. A koalíciós pártok a választási bírósághoz fordultak, de ekkor már beindult a törvénysértő gépezet, megsemmisítették a kisgazdamandátumokat. Az 1947. szeptemberi nagyválasztmány után megmaradt kollaboráló Kisgazdapártot nem tudom elfogadni. A párt vezető személyisége a hatalomban sokáig közismert Dobi Pista bácsi lett. (Későbbi nemzedékek ezt fúzióként tanulták a pártiskolákon. M. K.)

Az új néven a kommunisták taktikája kisebb mértékben politikai, inkább gazdasági. Kénytelenek voltak tudomásul venni annak a poli-

tikának a teljes bukását, amelyet 40 évvel ezelőtt meghirdettek. A politikai életből igyekeznek magukat átmenteni a gazdaságiba. Kialakult az újgazdag réteg, kommunista tőkés – mily paradoxon?

A nyilvánosság és egy demokratikus parlament sokat tehet a visszásságok ellen. Az átmentés csak korlátozottan akadályozható meg.

Az MSZP kényszerhelyzetben, ami az átalakuláskor létrejött, több dologban engedett: alkotmány, párttörvény, büntető törvénykönyv és eljárási jogszabályok stb... Nagy vitát váltott ki a: Munkásőrség, munkahelyekről kivonulás, pártvagyon kérdése, továbbá a köztársasági elnök kijelölésének kérdése. A sok áramlat kell, csak legyenek! A Kisgazdapárton belül is mindig több nézet is kialakult történelmi fejlődése során.

Véleményem szerint, némileg csalódni fognak azok, akik az uralmon levő párt megsemmisítő vereségére számítanak. Ilyet nem szenvednek, de nagyon komoly kritikát fognak kapni az elmúlt 40 évért. Úgy becsülöm, a demokratikus választásokon a szavazatok kb. 15%-át tudják megszerezni. Nem könnyű kitalálni, hogy miként fog az ellenzék szerepelni.

• Az országos temetésen 1989. június 16-án a Hősök terén Budapesten nagy részvéttel rendezték meg az 1956-os mártírok újratemetését.

Az egyetemi tanulmányok során világossá lett az oktatási színvonaltalanság.

Kitől lehetett tanulni?

Olvasták és hallgatták a szamizdat irodalmat. A fiatalok az 1980-as évek szolidaritási mozgalmakból tanultak. Diákköri mozgalmak indultak – elemző írások láttak napvilágot. Kik okozták a meglepetéseket? Az egyik elvtárs a nagy nemzeti: piros-fehér-zöld szöveget nyomta... amikor a konkrétumokra került sor, mint vagyonelszámolás, fegyverletétel, akkor semmit nem engedtek.

Eltűntek azok a személyek, akiknek az MSZP oldalát kellett volna markánsan képviselni, és olyan pártmunkások mondták el az ortodox passzusokat, mint akiket láttunk a kerekasztal-beszélgetéseken.

Több lábon kell a mai politikusoknak állni, szakmai értékeket is felmutatva.

A tárgyalásokon sok felszínes dologról is szó esett...

Mi mindig azon az álláspontón voltunk, hogy a párttal kell tárgyalni, hiszen nála van a hatalom, s azokról a kérdésekről, amelyek a békés átmenet szabályait teremtik meg. Az ellenzéki kerekasztalba tömörült szervezetek elvi álláspontot tártak a tárgyaló partnerek, és a nyilvánosság elé. Ebben világosan le volt szögezve, hogy olyan megegyezés nem születhet, amely az új parlament működését korlátozná a szabad választások után...

Túl fontos volt egyes szervezeteknek, hogy aláírják a kommunistákkal a megállapodást, ezért tértek le korábbi elvi megfontolásaikról.

Az MSZP mindvégig megpróbálta felrobbantani az ellenzéki kerekasztalt.

Voltak az ellenzékben olyanok is, akik erre alkalmas partnernek kínálkoztak!

• Mi Bibó István írásain nőttünk fel. Neki, mint politikai gondolkodónak, politikusnak az emberi, erkölcsi példája volt a minta számunkra. Ebben benne volt az a koncepció, hogy le kell bontani ezt a társadalmi struktúrát. Ezt csak úgy lehet, ha önkormányzó gócok jönnek létre.

Ki kell venni a tényleges hierarchia kezéből mindazokat a területeket, amelyeket csak lehet, s magunknak kell birtokba venni.

Így megszereztünk magunknak egy kiegészítő oktatási intézményt, egy olyan önkormányzati lehetőséget, amely politikai műhelyként is működött hosszú időn át. (A Rajk László Szakkollégium alapjain létrehozott Bibó István Szakkollégium.) Politikai előadássorozatok, publikálás a többi szakkollégiummal rendszeres kapcsolattartások után 1985-ben országos találkozót szerveztünk Szarvason. Az ország különböző pontjairól jöttek a fiatalok és a meghívott előadók. Programfüzetet jelentettünk meg.

Isten – Haza – Család: tapasztalataim szerint ezekkel a fogalmakkal eddig visszaéltek, hitelét vesztette az az eszmeiség, melyet ezek hordoztak.

Proletár patriotizmusa lehetett valakinek és minden ami ettől eltért nacionalizmusnak minősült (...)

Azt a terheltséget amelyet a magyar politikai kultúra szerzett a két világháború között... meg kell szüntetni.

Új politikai elitnek kell felnőni, akiknek a gondolkodásmódja a demokratikus átalakítások után a nemzet érdekeit képviseli. Vállalt törekvéseinket kísérő siker nemcsak rajtunk múlik, hanem a kialakult új csoportokon is.

• Nincsenek meg egyelőre azok a demokratikus intézményeink, hagyományaink, technikáink amelyek azonnal megálljt kiálthatnak. Megint kialakulhat és elkülönülhet egy elit réteg. Szükség van kontrollra, hogy megbízóink visszafogjanak, leállítsanak, amikor a nagy ügybuzgalomban túllépjük felhatalmazásunk kereteit.

Nagyon fontos, hogy a szervezetek ne csak nevükben legyenek demokratikusak, hanem a technikájukban is és a gyakorlatban is. Igazuk van mindazoknak, akik azt vallják, hogy a demokrácia alapvetően technika. A vélemények, akaratok egyenlő súlyú érvényre juttatásának a technikáját jelenti. Ezt meg kell tanulni.

Ezért baj a nyilvánosság hiánya. Mert a nyilvános viselkedés, szereplés, a nyilvános politizálás és döntés része a demokrácia technikájának. Ha erről lemondunk, akkor valami nagyon fontosat odáztunk el, magunkat pedig védtelenné tesszük.

• A közgazdasági egyetem vitafórumain rendszeresen részt vettünk és 1973-tól a szokásossá lett március 15-i ünnepségeken, megmozdulásokon. Minden főiskolán volt néhány helyét kereső ember, velük is kerestük a kiegészítő fizikai munka végzése mellett a lehetőségeket a tájékozódásra. Barátainkat, munkatársainkat rendőrségre hurcolták titokban a megmozdulások után. Munkába állásunk után rendszeresen tartottuk a kapcsolatot elvbarátainkkal, olvastuk és terjesztettük szamizdat anyagokat.

Közben Magyarországon mindent átfogó pesszimizmus érvényesült, a rosszabb helyzetben élő Lengyelországban erőteljes politikai aktivitás, szakszervezet által irányított munkástüntetések voltak egymás után.

A szakszervezeteknek történelmi feladata van. Jogvédő szolgáltatások megszervezése, munkások felvilágosítása, szerveződés, valamint a szükséges taktikák kidolgozása. Ki szeretnénk építeni az egymás

iránti szolidaritás formáit. Bármennyire fontos a gazdaság szempontjából a piaci egyensúly érvényesülése, biztosítékot és garanciák kellenek arra, hogy nem növekszik, hanem csökkenni fog a munkások kiszolgáltatottsága. Ennek érdekében akarunk mind nagyobb aktivitást kifejteni, felhasználva a külföldi, elsősorban a nyugat-európai és lengyel tapasztalatokat.

• 1984 elejétől kezdve jártam a különböző összejövetelekre.

Egyesületek jöttek létre, amelyek bejegyeztetése során sok tapasztalatot szereztünk. A Duna-kör aláírásgyűjtésében vettünk részt. Alapítványt hoztunk létre. Első üléseinket sok érdeklődő tisztelte meg.

„Eredetileg az MSZP külön-külön akart tárgyalni az új szervezetekkel. Majd egy elmosódó feladatú – sokoldalú konzultációt – javasolt, ahol részt vettek volna a KISZ, a szakszervezetek, Nőszövetség, Népfront, Partizánszövetség stb., vagyis a későbbi harmadik oldal. Mi viszont kifejezetten kétoldalú, ügydöntő jogkörű tárgyalásokat akartunk: egyrészt az ellenzék, másrészt a kormányzó párt és szövetségesei között. Nagy tett volt, hogy kitartottunk e mellett, hogy senki nem ment el külön tárgyalni. Ezt a pozíciónkat el tudtuk ismertetni.

A dolog nem állt meg a sarkalatos törvényekben való megállapodásnál (...) ellenzéki személyiségek jelentek meg és szólaltak fel a parlamenti bizottság ülésein. Áprilisban azonban még az volt a feladat, hogy elismertessük az ellenzéki kerekasztalt tárgyaló félként, az előkészítő tárgyalások többször megszakadtak az MSZP-n belüli hatalmi harcoknak tudhatóan. Végül: be kellett engedni a harmadik oldalt is, mégis elértük, hogy ezek jogilag egyenrangúan, minden más tekintetben kisegítő szerepben ülhettek csak az asztalhoz. Izzó légkörű tanácskozások voltak ezek."

• A szervezetek között voltak olyanok is, akik csak fecsegni tudtak a demokráciáról, ám amikor valóban jogállami törvény kidolgozásához kellett hozzáfogni, érdemben nem tudtak érvelni. Szükséges volt a szakértők számát növelni. Az ellenzék a klasszikus pártállammal tárgyalt, akik között mind a kormány, mind az MSZP részéről gyakorlott emberek voltak jelen.

Az ellenzéki kerekasztal szervezeteinek sikerült előkészíteniük az első szabad választásokat. A most lezajlott népszavazás sikere után ehhez minden feltétel adott. Ezenkívül sikerült megállítani a posztsztálinista alkotmányozást. (...)

Sajnos megtörténhet, az új országgyűlés nehezen tud új alkotmányt létrehozni, mivel ehhez kétharmados többség szükséges. A megoldatlan fontos kérdések közül még az önkormányzatok rendszere érintetlen.

Jelenleg változatlan például az ügyészség stb...

A méltatlan vádaskodások a felszínt jelentik. A lényegi különbség a politikai stratégiában van. Valóságban, az októberi parlamenti üléseken az egyeztetések egy része valósult meg.

A számvevőszék esetében pl., amely egyik fontos feladata lehetne a törvényesség megtartása és az elszámolások ellenőrzése vonatkozásában, a parlamentbe került képviselők nem tudtak érvényt szerezni.

• Az MSZP delegációja az EKA tárgyalásokon ragaszkodott a köztársasági elnök megválasztásához a parlamenti választásokat megelőzően. Úgy vélték, a nép által megválasztott elnök a stabilizáció záloga. Mi viszont úgy ítéltük meg, az alapkérdés az elnök jogköre, melyet úgy kell meghatározni, hogy ne lehessen egy prezidenciális hatalom megtestesítője. Igaz, ezt a tervezetet a sajtó „gyenge" elnöki hatáskörként jelölte. Ez inkább „korlátozott jogkörű" elnöki intézmény, amely a túlzott hatalom-összpontosítás lehetőségét zárta ki.

Az MSZP globális megegyezési javaslatot tett. Ennek keretében elfogadta a választójogi törvényt, de e javaslat szerves részét képezte a köztársasági elnök egyszeri, nép által történő megválasztása is.(...) Ezzel a megszorítással elfogadta az alkotmánymódosításnak azt a rendelkezését, mely szerint a nép által választott parlament választja meg a köztársasági elnököt. Hozzájárultak azzal a kikötéssel, most az átmenet időszakában egyszer kivételt teszünk ez alól.

Az MSZP ezen álláspontja találkozott három ellenzéki szervezet előzetes állásfoglalásával is. A népszavazás kezdeményezésekor felmerült problémák, a meginduló propagandahadjárat végül elvezetett az ellenzéki erők egységének megbomlásához.

• A politikacsinálás számos helyen és valamennyi pártban folyt, meglehetősen szétforgácsoltan. Külön életet élt a kormány, az MSZP, az ellenzéki pártok. A politikához szükséges bizonyos szakmai és politika ismeretanyag továbbá a politikai tapasztalat és érzék.

A politikai morálnak vannak általános területei és sajátos szférái is. Bizonyos politikai tevékenység csak stratégiai célok kitűzésével valósítható meg és itt bekapcsolódik a taktika metodika stb... Ennek következtében megvannak a politikai morálnak azok a sajátosságai, amelyek a köznapi emberi mércéktől eltérő módon jelentkeznek. A politikusok megítélésénél gyakran ezeket a köznapi emberi szempontokat teszik elsődlegessé, holott véleményem szerint ez a másodlagos. Egy politikusnál elsődlegesen az a mérték, hogy az ország érdekében mit tesz, s ezen belül természetesen vannak olyan politikai és morális normák, amelyeket meg kell tartania...

Érdemes az EKA idején lezajlott állásfoglalások rövid megismerése, felidézése. A tárgyalások után végbement változások, módosítások alapján érkeztünk el több választási ciklus után napjainkhoz.

Alkotmányozó nemzetgyűlés lett volna hivatott az új alkotmány kidolgozására, amely elmaradt.

Országos Széchényi Könyvtár

Választások előtt

Ajánlószelvények összeszedése

Az önkormányzati választásokat 2002. október 20-ra írták ki. Egyes jelölőszervezetek megkezdték a szerveződést előző ősszel, nyilvánosan.

A helyi választásokon az érvényben levő választási törvény értelmében azok a jelöltek indulhattak, akik a körzet választópolgáraitól megkapták a szükséges számú ajánlószelvényeket, kopogtatócédulákat. Ezek összegyűjtésére, leadására kb. 4 hét állt rendelkezésre. Ezen idő alatt nagyon sok érdekes információ, adat került megismerésre, egyrészt a különböző médiákon keresztül, másrészt a magánszférában.

2002 áprilisában a kétfordulós választásokon az MSZP minimális többséget ért el a Fideszszel szemben. Az MSZP és az SZDSZ koalícióra lépett és Medgyessy Péter személyében új miniszterelnöke lett az országnak. A Fideszhez közel álló szervezetek, személyek sokat fáradoztak a szervezettséget biztosító polgári körök létrehozásáért. A választási küzdelmek az önkormányzati választások előtt kiéleződtek. A Magyar Igazság és Élet Pártja (MIÉP) az előzetes felmérések jó mutatói ellenére az elért 4%-kal parlamenten kívüli pártként működik.

Kecskeméten a polgármesteri pozícióért és a 19 körzetben az egyéni szavazatok megszerzéséért folyt a küzdelem a különböző jelölőszervezetek között.

Az önkormányzati jelöltek számára szükséges jelölőcédulák összegyűjtése gyorsan ment. Egyes önkéntesek meggyőződésből rokonságukban ismerőseik körében tucatjával hozták el az összegyűjtött cédulákat. Mások a családtagokat megvárták és hozták el az ajánlást.

Megtörtént, előzetes ígéretek ellenére csak 1-2 szelvényt adtak. Volt, aki egyenesen megmondta: ez a társasház a Fidesznek gyűjt. Természetesen az MSZP-nek is gyűjtöttek a környéken jó eredménnyel.

Dr. Brúszel László: MSZP–SZDSZ támogatással
Hetényi István: MIÉP
Merász József: független jelölt (1990–94 között polgármester)
Dr. Szabó Attila: SZEK (Szövetség az Európai Kecskemétért)
Dr. Szécsi Gábor: Fidesz-MDF jelöltje

A nagyszámú jelölőszervezet közül tehát többen nem indítottak polgármesterjelöltet. (KÉVE, KELE, Centrum Párt, Kisgazdák, Nők az Unióért...)

Néhányszor meglepetten tapasztaltuk a hirtelen összekapkodott jelölőcédulák méltatlan sorsát. Egyes esetekben követhető csak az útjuk. Ismerősök mesélték, átadták ajánlószelvényeiket egyik önkormányzati jelöltnek, aki visszamondta indulását, így a polgármesternek szükséges cédulák a családnál maradtak?! Ábrándos hazafiak, akik nem gondolták meg alaposan saját és környezetük ellentmondásait. Beszéltek arról is egy időben, a kopogtatócédulák összeszedésének idején gulyáspartira hívták az embereket.

Egyik választási gyűlésről mentünk hazafelé szomszédok, akkor beszélték újból egyik-másik jelölt viselt dolgait, amelyeket pártállami vezető pozícióban a közösség valódi, illetve vélt sérelmére követett el... stb. Most úgy érezte indulnia kell. A polgármesterjelöltek anyagi támogatottságuk függvényében különböző módon mutatkoztak be. Volt, aki a támogatószervezet segítségével újságot jelentetett meg, fizetett választási hirdetésekben jelentek meg többen. Óriásplakátok és különböző műsoros estek, rendezvények voltak napirenden.

A Kecskeméti Televízió (KTV) mértéktartóan, jó szervezéssel egyenlő mértékben biztosított műsoridőt a polgármestereknek és a jelölőszervezeteknek.

A magyar ATV (kábeltelevízió) bemutatta Kecskemét polgármesterjelöltjeit. Hetényi István (MIÉP) nem kapott meghívást. A műsorvezető azt konferálta, nem jött el a jelölt.

A választást megelőző napokon érezhető volt a kiegyenlítetlenség.

Merász József független jelölt, aki korábban, az első ciklus polgármestere is volt, jelentékeny vállalkozói múlttal jó eséllyel indult.

Dr. Szabó Attila: SZEK körül nagy mozgalmak indultak meg szintén.

Hetényi István: MIÉP-jelölt az elkötelezettekre és a Fideszben csalódottakra számíthatott.

Dr. Brúszel László: MSZP–SZDSZ-jelölt mögé felsorakozott a régi nomenklatúra, az értesítésekkel különböző rendezvényekkel, ígéretekkel befolyásolt rétegek.

Dr. Szécsi Gábor: a Fidesz-szavazók, a polgári értékek képviselői, a MIÉP-es szavazók egy részére számíthatott. Egyes rendezvények során úgy látszott, a serpenyő hol erre, hol arra kezd mozogni. Volt, aki úgy vélte, a MIÉP indulásával a Fidesz polgármesterjelöltje nem tud első helyet elérni.

Így érkeztünk el a választásokig. Kecskeméten dr. Szécsi Gábor kapta a legtöbb szavazatot. Az új közgyűlésben a Fidesz adta a két alpolgármestert (ill. kijelölték őket) dr. Sárközy István és dr. Horváth Zsolt személyében, a közgyűlés Hetényi Istvánt választotta meg főtanácsosnak, aki a Kecskeméti Lokálpatrióták Egyesülete (KELE) támogatását is megkapta.

Jelölőszervezetek bemutatkozása

A demokratikus választások negyedik alkalommal kerültek kiírásra. A választópolgárok, a lakosság ezen 12 év alatt megtapasztalta, hogy sokak által kedvelt szervezetek, pártok szinte szemük láttára eltűntek a politika színpadáról.

A vidéki lakosság kezdetben a kisgazda és a kereszténységértékeket kereste, követte.

Napjainkra néhányan e szervezetek közül ma még tisztázatlan okokból megszűntek, így a lakosság egy része az MDF, MSZP, Fidesz, SZDSZ, MIÉP színeiben, programjában kereste a követhető, választható szervezetet.

Sokan mondták, teljesen mindegy, hogy elmegyünk szavazni vagy nem, úgyis ott fent döntik el a sorsunkat. Nagy volt a tét, így elment a választópolgárok 70%-a, elvittek nagyon időseket a családok.

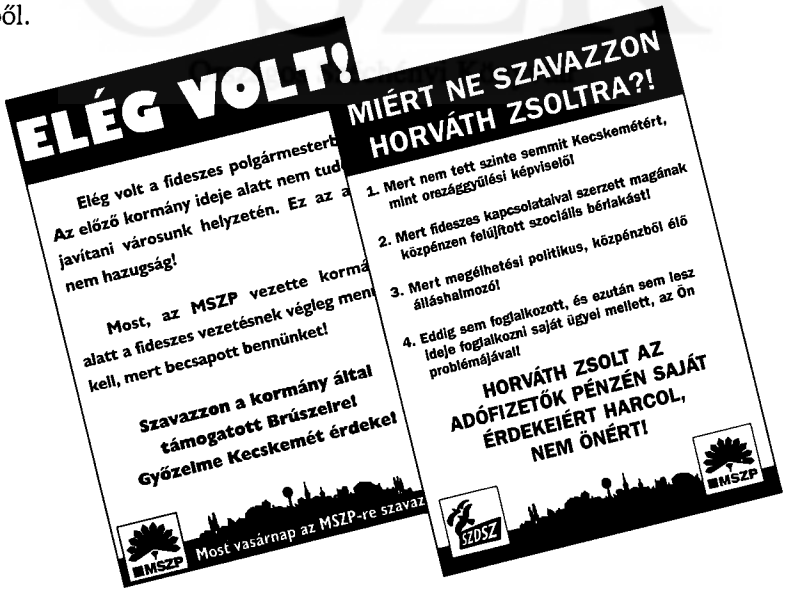
Szerencsére Kecskeméten és környékén sokan elmentek szavazni. Felmerül mégis az a gondolat, akik nem mentek el, milyen indokból nem. A pártállam idején mindig azt hallottuk, 100%-os volt a részvétel, amennyiben ez igaz, miért mentünk el többen. Félelemből, szin-

te mindenkit felkerestek, akik a listán voltak, ha késlekedtek. Most szabadon választhatunk, vagy mégsem?! A sok sárdobálás, indokolatlan lejáratások, ide-oda átülések, a bárányбőrben mutatkozó farkasok vesztettek hitelükből?

A történelem, az utódok évtizedek múltával talán értetlenül állnak vívódásaink, problémáink előtt. Lehetséges, hogy megítélnek minket?

A Kecskeméti Televízió (KTV) összeültette a polgármesterjelölteket, először: dr. Brúszel László és dr. Szécsi Gábor jelölteket, végül Merász József, Hetényi István, dr. Szabó Attila mondhatta el programját.

Egyes jelölőszervezetek, pártok 20 percet kaptak a bemutatkozásra. Ebben a rövid időben kellett a szervezetet és a 19 jelöltet is bemutatni. Úgy oldották meg ezt a problémát, ahogy tudták. Egyik esetben a szervezet vezetője fényképek után elmondta, hadarta a jelöltek ismertetését. Másikuk kis dramatikus keretbe foglalva mutatkozott be. Legjobb helyzetben azok voltak, akik nem állítottak teljes listát, így a Nők az Unióért tagjai rózsaszálat nyújtottak át a műsorvezetőnek. Rövid bemutatkozásuk idején ilyen nemes gesztusra futotta idejükből.

KAMPÁNYGYŰLÉSEK

Medgyessy Péter miniszterelnök 2003. október 6-án szombaton 13.00-kor a főtéren a városháza mellett felállított monumentális színpadon jelent meg. Többen elmondták, elhívták a rendezvényre őket a régi kollégák, „elvtársak". Medgyessy Péter nagy televízióssták kíséretében érkezett a Nagytemplom felől, meglehetősen zaklatottan. Az emelvényre dinamikusan fellépett dr. Brúszel László is egy testőr kíséretében. A jó felépítésű, kigyúrt kísérő a déli verőfényben hatalmas ernyőre támaszkodott. Az emelvény köré 1 m távolságban védőkorlátot húztak a rendezők, ezen a részen körben civil biztonságiak álltak őrt, felszerelve rádiótelefonnal. Ifjú baloldaliak is részt vettek a rendezvényen fehér pólóban, hátulján három sorban kék felirat: Dr. Brúszel László nevével.

Megjelent a város valamennyi MSZP és SZDSZ képviselőjelöltje, szimpatizánsok és más érdeklődők, kíváncsiskodók. Közben a fiatalok zászlócskákat osztogattak. A jelenlevő újságírók, televíziók szakemberei rögzítették az eseményeket. A polgármester felolvasta programbeszédét. Mögötte MSZP-óriásplakát.

Medgyessy Péter megkérdezte a nyugdíjasoktól, megkapták-e a megígért 19 ezer Ft-ot, sokan zászlókat lengetve igennel válaszoltak a jó kérdésre. Izgatott és ideges volt Medgyessy Péter, távoli morajlásra figyelt. Később hallottuk Budapestről a hírt, az aradi vértanúk emlékünnepén füttykoncert fogadta.

Nem méltóak emlékhelyeken, ünnepségeken ezek a zavarást okozó tényezők.

Orbán Viktor október 8-án kedden érkezett Kecskemétre a 19.00-ra szervezett választási gyűlésre. A Polgármesteri Hivatal előtt felállított egyszerű emelvényen erősítette meg érzelmekre ható beszédével lelkes híveit. A programban elhangzott dalokat a tömeg együtt énekelte a szólóénekesekkel. Késő estébe nyúló beszéde, a képviselőjelöltek bemutatása után közös énekléssel zárult a rendezvény. Zászlók lengtek, gyertyák égtek. A tömeg az emelvénytől kezdődően a Kossuth-szobor mögött zárult.

Sok fiatal (Fidelitas) és gyermek volt a rendezvényen.

A polgári körök mindenhol képviseltették magukat.

Csurka István a MIÉP elnöke október 9-én szerdán 18.00-kor tartott kampánygyűlését sokan tisztelték meg jelenlétükkel. Az önkormányzati képviselőjelöltek megismerésével, sokszínűségével nagyon meg volt elégedve.

Az újságíróknak adott interjúit sokan figyelték, olvasták. Sajnos fiatal újságírók kelletlen arcjátékát utólag sokan nem szívesen látták.

Csurka ismertette a programot, a választásra készített programfüzet körül kialakult helyzetet. Következetesen képviselte a helyes döntések, megoldások közvélemény elé tárását. Szüksége van az ország közvéleményének minden fontos döntéskor az igazság teljeskörű megismerésére.

A médiák körüli viták, az EU-csatlakozás, a választási anomáliák álltak beszédének előterében. Mindenáron a nemzeti radikalizmus képviseletét, helytállását kell megvalósítani. (...) A hazugságokat le kell leplezni. A választási gyűlést a programfüzet hátoldalára választott idézettel zárta, amely a 2002. év jelmondatává vált.

A reformkor költője, Felsőbüki Nagy Pál írásai, gondolatai méltóak a továbbőrzésre.

A Kecskeméti Televízió (KTV) a választási kampányban lehetőséget teremtett minden jelölőszervezet bemutatkozásához. Rövid 20 perc alatt kellett bemutatkozni. A helyi elnök mellett 5 képviselőjelölt vett részt a MIÉP részéről.

A program ismertetése után a fényképek bejátszása idején került felolvasásra a jelölt területe, tervei. Az egyes szakterületek képviselői ismertették a feladatokat, amelyekben tevékenykedni szükséges.

A program, a MIÉP filozófiája röviden elhangzott.

„Tisztelettel és szeretettel köszöntjük a televíziónézőket, Kecskemét választóit!

Ezúton megköszönjük Önöknek, hogy ajánlószelvényeik átadásával lehetővé tették mind a 19 választási körzetben jelöltjeink indítását és Hetényi István polgármesterjelölt úr számára a szükségesnél több szelvényt.

A Magyar Igazság és Élet Pártja nélkül csonka lenne a magyar demokrácia. Néhány gondolatot szükséges ismertetni filozófiánkból.

Szükséges a mindenkori igazság feltárása, kimondása.

Megjelentek a politika színpadán a megélhetési politikusok, a pénzvilág emberei és az új keresztények.

A MIÉP Magyarországnak olyan jövőt képzel el, amelynek sarkkövei az önkormányzatiság, a tiszta közélet. Fontosnak tartjuk az emberi méltóság megőrzését, a munka, a rend, az alkotás, a család tiszteletét.

Fellépünk a gazdasági kizsákmányolás, a magyar termőföld külföldiek kezére juttatása, a közvagyon teljes kiárusítása, a bűnözés és a könnyű drogok engedélyezése ellen, valamint a kulturális lezüllesztés jelenségeivel szemben.

A MIÉP továbbra is küzd a Kárpát-medence magyarságának európai szintű jogaiért, ugyanakkor minden hazai kisebbség érdekeit elismeri.

Hazánkban az önkormányzatiságra veszélyes kétpólusú pártrendszer van kialakulóban, amely rendkívül káros a képviseleti demokráciára.

Napjainkban a népszerűségszerző kampány, az osztogatás többségében a közvagyon terhére folyik. Ne higgyék el a felelőtlen ígéreteket, mivel nincs fedezetük.

Tisztelettel kérjük Önöket, jöjjenek el a választásra, alaposan gondolják át, kinek a nevét jelölik meg.

Minden egyéni jelöltünkre leadott szavazatuk a Magyar Igazság és Élet Pártját erősíti.

Végezetül Elnök Úr befejezte a bemutatkozást a fentebb jelzett idézettel:

„Követem az igazságot,
védem a jogot,
mindenkinek jót akarok,
senkitől sem félek"

Felsőbüki Nagy Pál

Ezer Ft-ban 2002-es árszintre átszámítva	1990	Mezőgaz.	Kálosa	Szöcsi	2003.várható
Hitelállomány a ciklus végén	4 375 815	4 012 674	886 934	2 848 590	4 949 245
Felhalmozás		15 018 598	8 579 408	10 686 921	
Összbevétel		82 093 886	61 479 853	68 844 578	
Állami támogatás felhasználásra		2 426 538	377 705	998 140	
Állami támogatás összesen		35 558 520	22 224 938	23 317 937	
Felhalmozás egyenlege (vagyonvesztés)		-35 778	-44 310	-2 326 518	-4 653 521
Hiteltörlesztés		4 751 483	3 944 724	912 668	891 752

Fizetett hirdetés (Petőfi Népe)

ORSZ. SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR

Környező települések választási eredményei

Megválasztották az első ciklus polgármestereit és részben a képviselő-testületet egyes helységekben. Bár azt gondolni, olyan helyeken, ahol erőlködéssel is alig 50%-os eredmény született, nem lehet teljes a nyugalom. A választók meggyőzésében az egykori kortesvilágot megidéző módszerek jelentek meg.

Erősödött a lokálpatriotizmus, a polgári értékrend iránti igény, így néhány helyen új polgármester személyével lehet találkozni.

Egyre inkább megmérettetnek a települések első emberei a lakosság által.

Az önkormányzatokhoz tartozó kisebb településeken hangadók irányíthatják a választásokat.

Nagy érdeklődés mutatkozott meg az egyes jelölőszervezetek bemutatkozásakor tartott választási fórumokon. Sokan tájékozódtak a különböző médiákon keresztül is. Bölcsesség mutatkozott meg a választási részvétel és a helyi eredmények vonatkozásában. Néhány anomália, említésre méltó különlegesség szintén fennmarad az utókorra. Szinte meglepő tájékozottság mutatkozik az emberekben, látszik, jól olvasnak a sorok között. A különböző ferdítések, sugallatok mellett jól ismerik a valóságot.

Budapesti választási eredmények

Monumentális plakátok, falragaszok, szórólapok jelentek meg nagy mennyiségben.

Visegrádi négyek: a múlt nem számít

Világos üzenetet küldött a felvidéki magyaroknak a visegrádi négyek szombati esztergomi csúcstalálkozójáról Medgyessy Péter magyar miniszterelnök. A kormányfő azt hangsúlyozta, hogy a V4 – Magyarország, Szlovákia, Csehország, Lengyelország – nem akar a múlt sérelmeivel foglalkozni, csak a jelen és a jövő teendői számítanak. Medgyessy szerint a Benes-dekrétumok felhánytorgatása nem hagyott nyomot a magyar–szlovák kapcsolatokban. A küldöttségek átmentek a több mint ötven év után, az Orbán-kormány alatt felépített Mária Valéria-hídon, hogy Szlovákia átvegye a V4-ek elnökségét. A menetet a Medgyessy Péter titkosszolgálati múltja miatt tiltakozó tüntetők követték.

Visegrádi négyek találkozója

Kopogtatócédulák gyűjtése a megszokott módon folyt.

A polgármesterek bemutatkozására-megismertetésére sok lehetőség volt.

A független jelöltet állítólag névtelen szervezetek, személyek támogatták.

A pártok által támogatott polgármesterjelöltek nagy támogatottságot kaptak szintén óriásplakátok és fizetett televíziós hirdetések vonatkozásában.

Ki fizeti a révészt? – ez a költői kérdés. Honnan volt a pénzük, ki ellenőriz?

Demszky Gábor, a korábbi főpolgármester győzött. A többiek hatalmas választási küzdelmet folytattak, megfelelő ismertséget, közönséget szereztek és ezek birtokában készülhetnek a következő megmérettetésre.

A kétpólusúvá egyszerűsödött választási küzdelemben a MIÉP és elnöke Csurka István anyagi és politikai tényezők következtében nem tudta az előre jelzett formát hozni. Az V. kerületiek szerint bekövetkezett az a helyzet, a MIÉP-re szavazók számával csökkent a Fidesz esélye és így dr. Steiner Pál MSZP-jelölt lett a polgármester. Ugyanakkor egyes vélemények szerint Orbán Viktor kijelentése következtében „a szavazókra szükségük van, a pártra nem" szavazatoktól estek el.

Közvéleménykutatás eredményei (magángyűjtés) választások előtt

Mit akar megint ez meg az a személy, illetve szervezet? Van jövője, nincs...?

Nézd meg, a Kisgazdákat lesöpörték szándékosan. A Torgyán tette tönkre magát a pártot. Hova lett a támogatás a kistermelők érdekében, miért nem szervezték meg az értékesítést, mekkora villát épített, demagóg... Ez mind igaz valahol, ugyanígy az ún. „cseresznye-ügy", mégis a repritavizáció járhatóbb út lett volna, mint a felemásra sikerült kárpótlás.

A Fidesz-fiatalok lelkesek...; nincs elég tapasztalatuk...; komolytalanok...; egykoron a MÉDIA-hajón táncoltak-rángatóztak...; a mi pénzünkből tanultak, most pedig a hatalom kellene... A szüleik jó kom-

munisták voltak és ők maguk is. Új idők, új dalaihoz kellenek ilyen fiatalok, a választópolgárok között szintén sok a fiatal és könnyen szót értenek. A fiataloké a jövő. Összelopták magukat? A négyéves kormányzati ciklusban sok mindent bebizonyítottak, a sok gáncsoskodás közepette eredményeket értek el. Megépült a Nemzeti Színház, megnyitotta kapuit a Terror Háza, minden település szép ünnepségeit támogatták. Önteltek lettek, elszaladtak sok egyéb dolog mellett – egy a zászló, egy a tábor?!

Az MSZP hívei szerint jobb volt a Kádár-rendszer. Volt a régi rendszerben szociális védelem, szakszervezet... stb. Igaz ez nagyon is. Viszont elgurultak a dollármilliók, valami hiba okozhatta az egész gépezet elromlását, a nagy Szovjetunió sem működik már. Ilyen beláthatatlan munkanélküliség nem volt, a fiatalok erkölcse sok beszédtémára ad okot. Működnek most is jogutódok?! vagy kicsit névváltoztatáson átment pártok. Ez sem ugyanaz már, mint azelőtt. A pártvagyon felszámolásakor, a privatizáció során nagyon tudták az egyes vezetők, hol kell megjelenni. Jelentékeny szerepük volt a törvénymódosításokban, a privatizációban.

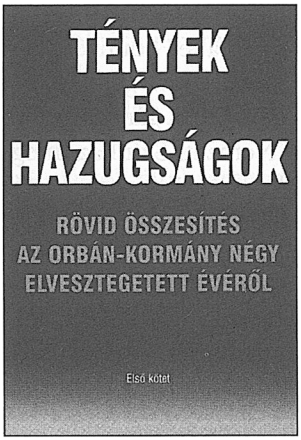
Az ellendrukkerek viszont úgy vélekednek, nem gondolták, hogy még megélik a kommunisták bukását... stb. És az ügynökügyek?! Remélhetőleg az utókor számára megmentik a papírokat.

Az SZDSZ a főváros liberális gondolkodóinak pártja. Reálisan látják és láttatják a túlméretezett nemzeti érzések, a magyarkodás feleslegességét.

Jeles személyiségük erről nyilatkozott a választást követő éjszakán. Nem nehéz kitalálni, kiknek a szellemisége érvényesül többségében a médiákban? Minket nem érdekel ez, lényeg, legyenek a műsorok jók és szórakoztatók. Emlékezni kellene az egykori taxisblokádra ám?! És? Akik közel voltak, ill. ott voltak, azt érzékelték sokszor, kint voltak a párt prominens személyiségei és ellátták a sofőröket. Ez baj?! Nem baj?! Akik elmentek, kiléptek közülük, gondolkozhatunk erről.

A MIÉP a 2002-es választások tavaszán a közvélemény-kutatási kimutatás szerint 10% körüli támogatottságot remélhetett.

A markáns hangvétel, a valós és vélt igazságok feltárása, kimondása következtében elvesztette támogatóinak egy részét. A választási eredmények kiértékelése során derült ki, parlamenten kívüli párt ma-

Választás előtti tájékoztató

rad azzal a 4%-kal, amit az elkötelezett híveitől kapott.

Láttad mit kérdeztek Csurka István elnöktől – és mit válaszolt? Stb. Amennyiben a MIÉP által képviselt nemzeti vonal nem lenne ismeretes, nem lennének körülötte felsorakozott személyiségek országszerte, akkor más lenne jelenleg a politikai paletta. Pesten beszélik, a Választási Hivatal becsatolása a Belügyminisztériumhoz nem volt szerencsés a választások előtt... stb.

Azt is mondják, nagy-nagy erőfeszítés a párttól és pártolóitól, ilyen minimális anyagi támogatottság mellett szép eredményeket felmutatni.

A Bocskai Szabadegyetem, a Trianoni emlékműsor országos bemutatása és a különböző rendezvények megfelelő nézettségűek. Az önkormányzati választások során szerényen, de minden fontos médiában helyet kapott a MIÉP.

Az emberek gyakran mondták itt, szívesen odaadom a kopogtatócédulát, de a biztonság miatt a Fideszre szavazunk. Máskor: mit akar a MIÉP?! Legjobban sikerültek a választási gyűlések, közvetlen kapcsolatra és véleménycserére volt lehetőség. Szándékos lejáratás folyik a párt ellen, így vélekednek mások.

Az MDF, a rendszerváltó párt több arculatot mutatott fel. Színes, sokoldalú politizálás, emberközeliség, kompromisszumkészség. Kormányalakítás után szövetségben a FKgP-vel megkezdték a pártállami alap és felépítmény lebontását sok ellentmondás közepette. Az egység gyengülését okozhatta tulajdonképpen az MDF-ből kivált csoportok pártalapítása: MIÉP, MDNP.

Újabban befogad olyan személyiségeket vezető pozícióban környékünkön, akik jó párttagok voltak még a 80-as évek végén. Ez nem tetszik mindenkinek akkor sem, ha a párt ideológiája szerint ez lehetséges.

A cigányszervezetek állítottak jelölteket: ismerőseink voltak, eddig sokat fáradoztak, küzdöttek jogaik érvényesítéséért. Kollégákkal talál-

koztunk, akik szintén tanították egyiket-másikat. Nagyon itt van az ideje az iskoláztatásnak, szakma tanulásának.

A jelenlegi oktatási törvény módosítása, bukások megszüntetése, a nemzeti alaptanterv átalakítása is nagy segítséget jelent majd ezen a téren. Egyes vidéki helyeken látszik, hogy a közmunkába bevont cigány lakosság jól bevonható, beilleszthető a lakosság körébe.

A jó példákat érdemes alkalmazni, jelöltjeiket nagymértékben támogatni.

A német kisebbség indokolatlanul és könnyen szervezte meg a választását. Kecskeméten tulajdonképpen nincs történelmi magyarázata annak, hogy képviselőt állítsanak. Nem volt betelepítés, sem nagyarányú beköltözés. A választásban indulók egyike az utolsó napokban is kapott publicitást, feleslegesen. Egyiknek sikerül... mások kampánycsendben maradtak.

A független jelöltek nagy feladatot vállaltak magukra, amikor zászlójukra tűzték a politikamentességet. A választópolgárok belefásultak a pártharcokba, intrikákba, ígéretekbe, hazugságokba. Kell egy független személy, akire szavazhat. Ez majdnem igaz is valahol. Amenynyiben visszapillantunk egykori múltjára a jelöltnek, néhol előbukkannak a pártokhoz kötődések nyomai. A független jelöltek a fővárosban és vidéken egyaránt indultak.

Ugyanakkor kisebb településeken, több helyen valójában feddhetetlen, független polgármestereket, önkormányzatokat tudtak választani az emberek.

Érdekes programajánló

A választások után 2002-ben

Közvélemény-kutató cégek sok információt közrebocsátottak a választási előkészületek során a jelölőszervezetekről. Objektivitás, megbízhatóság hangzott sokfelől. A választások ismeretében utólag elmondható: tévedni emberi dolog. A választásokon megjelent a lakosság több, mint 70%-a.

A Belügyminisztérium kötelékébe került az Országos Választási Iroda a korábbi helyről, a Közgazdasági Hivatalból. A nagymértékű központosítás, szervezettség ellenére a választási eredmények későn kerültek a nyilvánosság elé. Különösen az őszi, önkormányzati választások idején. A kitartó érdeklődők éjszaka találták meg az interneten az eredményeket. Az országos eredmények megismerésekor lett nyilvánvaló, a legtöbb megyében MSZP-győzelem következtében az új közgyűlésekben a régi-új személyek megjelenése várható.

Az MSZP koalícióba került az SZDSZ-szel, így értek el minimális többséget együtt a Fidesz–MPP választási szövetséggel szemben.

A lakosság többsége a felállt kormánytól, megyei vezetéstől jobb megélhetési körülményeket várt, több munkahelyteremtést az első 100 nap alatt.

Többségében bírálat, megosztottság, ígéretek részbeni beváltása következett be. Irak ellen háborúra készül Amerika, így NATO-tagságunk miatt túlzott felajánlások figyelhetők meg (Koppenhága, Taszár átengedése, szárazföldi közlekedés).

Nagy léptékben megkezdődött az előző kormány által létrehozott támogatások rendszerének felülvizsgálata, intézmények működésének kritikája: Széchenyi Terv, Terror Háza, Nemzeti Színház igazgatójának kinevezése stb.

Az Európai Unió elvárásai, csatlakozási tárgyalások az új belépőknek az egykori szocialista országok egy része számára kevesebb eredményt, támogatást hozott a várakozások ellenére (Magyarország, Csehország, Lengyelország, Szlovákia jelenleg). Kevesebb mértékű támogatással jelentékeny saját erővel, a pályázatok különböző fajtáival lehet segíteni.

Modern köztársaság... ez az új kihívás, erről szól a rendszerváltás igaz, de a tájékoztatás objektív hiánya miatt sok kétely figyelhető meg mindenfelé. A jelölőszervezetek és a különböző pártok eredményeinek eszközrendszerére érdemes figyelni.

A kereszténydemokrácia és a szociáldemokrácia értékeit hordozó önálló jelölőszervezet nem tudott erőre kapni a 2002-es választásokon a jelentékeny kettéosztottság miatt.

A VÁLASZTÁSOKON ELINDULT ÉS JELENTÉKENY ARCULATOT FELMUTATÓ JELÖLŐSZERVEZETEK

A Független Kisgazda és Polgári Párt (FKgP)

A demokratikus választások nagy vesztese. Nem érték el a parlamentbe kerüléshez szükséges 5%-ot. A vidéken élő lakosság között sok szimpatizáns hűségesen kitartott sokáig az FKgP mellett, így két ciklusban voltak kormányon. A lakosok megtöltötték a gyűléseken a kijelölt helyiségeket és hallgatták az előadókat. Torgyán József elnök úr hangulatos parlamenti felszólalásai után mérsékelt magatartást mutatott, amikor a lehetőséget megadta volna indulni a köztársaságielnökválasztáson, helyette a Földművelési Minisztérium bársonyszékét választotta. Legújabb nyilatkozatában (2003. február) úgy vélekedett, ha elfogadta volna azt a lehetőséget, azóta már nem élne. Sokat hangsúlyozták régen a reprivatizációt. Más tv-nyilatkozatban a sokat emlegetett Torgyán-villa építéssel kapcsolatban azt felelte: a szerkesztő úr vidéki házába egészében beleférne ez a villa.

Figyelemre méltó kijelentése: Grósz Károly MSZMP-főtitkár egyik utolsó beszédében kifejtette, minden szinten kiépült a hálózat, a pártembereket nem lehet legyűrni. Igaz, nem igaz, talán az tud rá válaszolni, aki a mélyére hatol. Könyvtárnyi irodalma lehetne a vezető személyiségek és az intézkedések, rendelkezések meghozatala, megvalósulása után vizsgálódni.

Cseresznyeügy: családtagok szerepe, betegségek, Fradi focicsapat, parlamenti felszólalások stb.

Elkötelezett kisgazdák így fogalmazták meg pártvezérük helyzetét – úgy járt, mint Mátyás király 100 db aranya, amelyet Szörény várkapi-

tányának küldött építkezésre, az összegből elvett a futár, a házigazda, ahol megszállt és végül egy arany maradt a kapitánynak.

A mezőgazdaságból élők, kis földtulajdonnal rendelkezők és az állattartók egy része nehezen tudja fenntartani magát, nem sok kedvezményt kapott. Az európai uniós csatlakozás előnyeiről, hátrányairól nem sokat tud. Járnak tájékoztatásokra, szidják, akit csak lehet.

Isten – Haza – Család: ezek a szép gondolatok megtépázva hevernek körülöttünk, ezt lehet néhány helyen hallani.

Az útlezárások, gabonaégetések módszerével nem mindenki azonosult. A választásokat megelőző jelöléseken kezdett megmutatkozni ki, kicsoda. Legtöbben úgy gondolkodtak, szavazni mindenképpen szükséges, ha nem érdemes jelenleg a kisgazdákra, akkor kellett keresni másokat.

Magyar Szocialista Párt (MSZP)

A választáson legtöbb szavazatot kapott, az elért 49%-hoz koalíciós partnert talált az SZDSZ-ben. A választási kampányban hatalmas energiával vettek részt jelöltjeik minden szinten. Minden lehetséges módon megszólították a választókat: óriásplakátok, szórólapok, újságok, szórakoztató és politikai rendezvények. Budapesten polgármesterjelöltet indítottak Gy. Német Erzsébet személyében, első megmérettetés jól sikerült, a sok szempontból biztosra vehető Demszky Gábor jelöltsége és Schmidt Pál független jelölt mellett.

Kecskeméten sokan mentek el MSZP-rendezvényekre. Óriás sátor állott a művelődési ház előtti téren. Nagyméretű táblát helyeztek el a bejáratnál, amelyek különböző feliratokon tudathatták a résztvevők a véleményüket.

Személyes meghívásoktól kezdve sok-sok módszerrel találkozott a választópolgár, amelyek azt sugallták: pénz van mindenre, ami szükséges. Külföldi tanácsadó cég megfogadására is gondoltak.

Ugyanakkor a televízió fizetett hirdetéseiben szintén gyakran megjelentek. Természetes, hogy ennek következtében sikerült megszólítaniuk a régi elkötelezettek és a reménykedők egy részét. A magas részvételi arány részben a sokoldalú kampánynak tudható be.

A kormány első 100 napja alatt kellett biztosítani az ígéretekből valamit, megfelelni a kemény ellenzék elvárásainak.

Nem váltott ki osztatlan elismerést a lakosság körében a kormánytagok fizetésének duplára emelése. A sok pártatlan vita nézése is fárasztó. A kormánynak tennie kell a dolgát, hogy megfeleljen a választók elvárásainak. A háborús gócpontok körül kialakult nemzetközi átrendeződések döntés elé állították a magyar kormányt. Taszáron elméleti oktatásra alkalmas katonai bázis működik (ma sem egyértelmű a képzés iránya), NATO-tagországként sietve ígéretet tettünk a légtér és vasúti közlekedés használatára.

A televízió elnökének kinevezése nem történt meg. Műsorok társadalmi ellenőrzésre szorulnak. A 2003-ban bekövetkezett áremelkedések éreztetik hatásukat, sokszor zsebbenyúló dologgal lehet találkozni. A Bács-Kiskun Megyei Közgyűlés régi-új elnöke összehívta a polgármestereket, intézményvezetőket ismerkedésre, kötetlen beszélgetésre.

Televíziókban, újságokban sok közszereplő láthatóan a helyére talált, országgyűlési képviselők, miniszterek folytatják, kezdik meg tevékenységüket. Meglepetten tapasztalja a lakosság a korábbi kormány intézkedéseinek visszavonását, intézetek, múzeumok működésének megnehezedését. (Terror Háza)

Az Európai Unió csatlakozási előkészületei elnagyoltak. Sok szakember van a kormányban, a minisztériumokban, tömegtájékoztató központokban, és arra nem fordítottak kellő időt, energiát, ami ezzel kapcsolatban a lakosságot érdekelné. Az információs központoktól távolabb élők nem könnyen világosíthatók fel, a kiküldött 4 millió levél inkább a kérdőív feltételeinek felelnek meg és nem tájékoztat lényeges dolgokról. Jelenleg a miniszterelnök-helyettes lemondása lett ismertté.

A közbiztonság igazságügyi területen sokat várt a kormánytól a lakosság, kis ügyek jelentékeny hangsúlyai mellett (Stadler-ügy) az érdemi dolgok nem látszanak jól. Az MSZP pozíciójának megtartásához kiemelt személyiségek, jó programok, szimpatikus stratégiák kellenek. Remélhetőleg a kormányátalakítás után a közvélemény tájékoztatása nem marad el.

A demokratikus átalakulás utáni negyedik választás után a lakosság többsége objektív tájékoztatásra vár, tiszta közéletet és kevés rágal-

mazást szeretne látni. A politikai pályára került személyek nem mindig tudtak felkészülni feladatukra, nem volt kitől megtanulni az intelligens viselkedést, családtagjaik szintén ebben a cipőben járnak. Így egyik alkalommal bemutatott személyiségről a másik helyen azt tudhatjuk meg, nem ismeri fogadás alkalmával az etikettet és hátrányos helyzetbe hozza az egész küldöttséget (cigarettázás fogadáson, öltözködés).

A vagyonbevallások, az igazságügyi anomáliák megszüntetésére várnak sokan. A televízióelnök kinevezése alkalmával több civil szervezet, egyházi személyiség bevonása lenne szükséges. Az ORTT-elnök lemondása, kinevezése körül kialakult helyzet szinte érthetetlen.

Az SZDSZ jó stratégiával dolgozott. Az áprilisi választások előtt még az Erzsébet hidat is kék lepelbe öltöztették.

A liberális eszmék sok embert megérintettek, legnagyobb bázisuk a főváros és vidéki városok. Kis településeken nincs igazán jelentőségük.

Demszky Gábor újból a főváros polgármestere, sokat fáradozik a városért, több fórumon fontosnak tartja a jelenlétet pl.: a Margitszigeten a nagy nyári ifjúsági táborozás után segített a környezet rendbehozatalában. Tovább folyik a 4-es metró, a 2012-es olimpia ügye.

A SZDSZ-en belül is jó pozíciókat, sok szavazatot kapott.

A kerekasztal-beszélgetések során kialakult, megismert véleményük stabilan megmaradt, így az a szavazóbázis, akiket meg tudtak nyerni, kb. egyenletesen megtartható. Jelentékeny szavazatnövekedés nem valószínű. Rendkívül jól vitatkoznak, érvelnek, magas iskolai végzettség, több nyelv ismerete jellemzi legtöbbjüket. Az újságírás, médiák különböző területén, kutatóműhelyekben, színháznál mutatható ki tevékenységük, szellemiségük. Egyúttal a közvélemény tájékoztatása, egyes politikusok megszólítása nem mindig sikerült kulturáltan. A közvéleményben megosztottság vehető észre, amikor egyes sajtóterméket és annak szellemiségéről kerül szó. Közintézetek megszokásból és az olvasói igények kielégítése miatt mindenféle sajtóterméket tartanak, többen itt tájékozódnak, ki mit sugall a lapokban. Magánszférában történik a megbeszélés: ki, mit és hol olvasott. Mit jelent a sajtószabadság? Kitől kell függetlennek lenni? Jelenleg ki-

egyensúlyozottság látszik a különböző médiákban, annak ellenére, hogy a TV kuratóriuma nem választotta meg az elnököt. Célszerű lenne arról tájékozódni, több civil szervezet, egyházi szervezet is tagja a kuratóriumnak, így a lakosság számára biztosíték lenne a tavaszi választás hitelessége... Válts kormányt! Válts gépet! Hangzott. Nagyon sokat kell azért dolgozni továbbra is az SZDSZ politikusainak, hogy megnyerjék az embereket az új arculathoz, amennyiben nem lehetséges a változtatás, állandó koalíciós konstrukciók megtartása lesz a járható út.

Az **MDF** mint rendszerváltó párt érte el kimagasló győzelmét 1990-ben. Nagy esemény ez, a békés átmenet, a Lakitelek városkához fűződő összejövetelek, a sátorban történt beszélgetések, viták eredményeként szerveződött a különböző érdekeltekből: MSZMP, Független Jogászfórum stb., az ellenzéki kerekasztal. A lakosság nagy figyelemmel követte ezeket, szinte euforikus állapotban voltak az emberek. Egyik részük azért, mert megélhették a rendszer bukását, másik részük féltette a hatalom elvesztését, saját pozíciójának elvesztését...

A vezető MSZMP-politikusok azt még valahogy belátták, mindenképpen változtatni kell, mégis a köztársasági elnök tisztségét szerették volna megtartani.

A végeredmény: Göncz Árpád úr az SZDSZ színeiben lett a Magyar Köztársaság közjogi méltósága.

Az MDF–SZDSZ paktum eredményeként történt a megválasztása. Két cikluson át Göncz Árpád képviselte hazánkat sok fórumon, nagy tudású író, 56-os politikus, nagyon tisztelt, népszerű ember a mai napig.

Antall József úr az első miniszterelnök a szabad választásokon 1990-ben. Nagyszerű embert ismert meg személyében az ország. Az ellenzéki kerekasztal beszélgetésekben retorikai képességei is felcsillantak.

A választási győzelem éjszakáján, 1990-ben láttuk boldognak is, de mértéktartónak is véltük. Nem voltunk hozzászokva ilyen jól felépített beszédek meghallgatásához. Megjelenése, öltözködése szintén kifogástalan volt. A család és személyes politikai múltja a vidéken, falun élők számára egyaránt reménykeltő volt.

Nehezen lehetne megmagyarázni, hogyan történhetett meg, hogy az ország törvényesen megválasztott miniszterelnökének az 1956 megemlékezésekor mondott ünnepi beszédét halála után közölték le.

A benzináremelések nyomán kirobbantott taxisblokád idején Antall József úr kórházban adott interjút a televíziónak. Korai halála miatt árván maradt az ország és a pártja is.

Egyszerű temetésével, szellemi hagyatékával sokak számára ma is követendő példa. Egy politikusnak, vezető személyiségnek ilyen habitusú emberekre van szüksége. Emlékét kegyelettel kell megőriznünk.

Boross Péter követte a miniszterelnöki székben a töredék időre.

A politikai csatározásoktól távol élő átlagember is belelát néha a nagypolitikába. Úgy fogalmaztak néhányan, nem és nem fog engedni a régi vezetőség, a privatizáláskor összekapkodták magukat, most még a látszatra sem adnak, megkezdik aknamunkájukat... stb.

Mindenesetre jól megmutatkozott egyes kérdésekben, mint pl.: az MSZMP-pártvagyon privatizálása, a régi nómenklatúra megvagyonosodása... olaj- és bormaffia eredménytelen ellenőrzése, nem lett sokak számára ez az ún. rendszerváltás elfogadható.

Az MDF sok szavazót elveszített, amikor a lakosság tájékoztatására szolgáló tömegtájékoztató eszközöknél nem volt érdemi változtatás. Korán átlátható lett ez, nyilván a politikai és átalakítási feladatok a nagy MSZP-re váltott, megmaradt vezetőréteg miatt nem voltak megvalósíthatóak. Jó szándékú kísérleteket lehetett látni olykor. A szovjet csapatok kivonultatása, a privatizáció levezényelése, a nemzeti identitás erősítése, az új gazdasági, társadalmi formációk kidolgozása stb.

Többen úgy gondoltuk, 20-30 év után tud beállni az egyensúly. Az elégedetlenkedőket megfelelő szinteken tudják is befolyásolni. Hosszú távon remélhetőleg nem lehet az embereket félrevezetni. Az MDF kényszerű kompromisszumokat kötött, sok embernek megváltozott az életkörülménye stb.

Az MDF-ből kivált csoport: létrehozták a Magyar Igazság és Élet Pártját (MIÉP), vezetője Csurka István.

Újabb átcsoportosulás következtében létrejött a Magyar Demokrata Néppárt (MDNP) Szabó Iván vezetésével.

Politológusok, szociológusok szakmai elemzései tisztázhatják egykoron a magyar demokratikus választások átmeneteit.

A közélet kiemelkedő személyiségei fáradságot nem ismerve felhívják a figyelmet a hibákra. Nehezen tudta az átlagember követni a 90-es évek elején Csurka István, ill. Debreczeni József írásait. Valószínűleg szükségszerű volt egyes kérdésekre ráirányítani a figyelmet, akkoriban mégis újdonságszámba ment az ilyesfajta közvélemény-formálás.

A szocializmus 45 éve alatt végbement politikai, kulturális változások, erkölcsi értékek megváltozása eredményezte a mai ideológiákat.

A régi köntöst letettük, keressük a megfelelőt, úgy látszik sok buktatón át sikerül megfelelő erkölcsi normákat kidolgozni...

Az MDF a 2002-es választásokon a Fidesz szövetségeseként sok sikert ért el. A rendszerváltás idején sokat fáradoztak képviselőik. Köszönet érte.

MIÉP: nevében kifejezi a programot. Markáns hangvétel, nemzeti érdekek kihangsúlyozása miatt nagy tömegek mozdultak meg a rendezvényeikre. A privatizáció felülvizsgálata, a termőföld védelmében kifejtett nézetekkel sokan azonosultak. Az Európai Unióhoz való csatlakozási tárgyalásai előtt világosan egyedül a MIÉP fogalmazott.

A közvélemény-kutatások a választások előtt szinte biztos bejutást mutattak, ez volt érezhető több helyen, a rendezvények látogatottságán.

A Bocskai Szabadegyetem rendezvényeire sokan jöttek el, figyelték a megnyilvánulásokat. Az áprilisi választás estéjén 20 óra körül lehetett érzékelni a közvetítésekben, hogy a vártnál kisebb mértékű eredmény lesz a végeredmény. Minden választókörzetben jelöltet tudott a MIÉP állítani, a választási körzetekben többségében megfigyelőik voltak jelen.

A vesztés egyik okaként a magas részvételi arány tekinthető.

2003. március 15-én a Hősök terén tisztelettel köszöntötték hívei az újra megválasztott Csurka István elnököt.

MUNKÁSPÁRT

Nem parlamenti tényező jelenleg. Sokat fáradoznak a munkásság kivívott jogainak érvényesítéséért, nemzetközi kapcsolatokat építenek ki a tőkés társadalmak munkásaival. A szakszervezetek elvesztették régi fényüket, így a jelenleg munkában lévő emberek jogait szinte

senki sem védi. A szocialista jelképek megőrzését, átörökítését fontosnak tartják: sarlós-kalapácsos címer, ötágú csillag.

A pártok működését biztosítani hivatott anyagi keretekből nem tudnak a kis pártok a szükséges mértékben bemutatkozni, kampányolni. A nagy nézettségű televízióban jelentkező választási műsorok megfizethetetlenek. A munkanélküli, hajléktalan egykori munkások úgy érzik, a demokratikus választások után az egymást követő kormányok szinte úgymond kiöntötték a fürdővízzel a gyereket is. A tennivalók, viták közepette a szociális tényezők nincsenek napirenden. Mérhetetlen vagyonok halmozódtak fel egyes magánszemélyek kezén, az állami tulajdon haszonélvezőit nem vonták felelősségre sem.

Megnyilvánulási lehetőségük a tömegtájékoztatásra nagyon kevés. Sokat nyerne vele a társadalom, ha egy ilyen nagy hagyományokkal rendelkező munkáspártról több információval rendelkezne.

Centrumpárt

A nevéből megfejthető a politikai arculat. Igazán a választások második fordulójában mutatták meg hovatartozásukat. A biztosra álló első helyet a képviselők számra bejelentették visszavonulási szándékukat.

A fővárosban és vidéki városokban tudtak bázist teremteni, így a szavazólapokon sok helyen megjelentek. A kopogtatócédulák összegyűjtése után nem sokat lehetett hallani programjukról. Egyelőre úgy mutatkozik meg erőgyűjtéssel való foglalatosságuk, hogy átrendezik soraikat a szükséges erőiszonyoknak megfelelően.

A Kecskeméten induló jelölőszervezetek közül képviselőt tudott állítani:

Szövetség az Európai Kecskemétért (SZEK): 2 fő
Kecskeméti Lokálpatrióták Egyesülete (KELE): 1 fő
Kecskeméti Értelmiségiek és Vállalkozók Egyesülete (KÉVE): 1 fő
Magyar Igazság és Élet Pártja (MIÉP): 1 fő

Választási körzetben

A névlistán 760 választópolgár szerepelt (43 körzet). Megjelent a lakosság 71%-a szavazni. Tíz személy érkezett kb. szavazni, akiket a telefonon kért információ után a választási bizottság elnöke felvett a

névlistán ugyanennyi volt azoknak a száma, akik a névsorból előzetesen kihúzás ellenére eljött szavazni.

A választási bizottság egyik megbízott tagja mobiltelefont használt, kint a folyóson társalgott.

A szavazatszámláláskor 8 db érvénytelen volt. Ebből 4 db-on kettős jelölés miatt, 1 db-on nem volt jelölés, 2 esetben a körön kívül volt a metszéspontja a két vonalnak, 1 esetben pedig nem ért át a középponton az egyik vonal. Ezt a kétes esetet szavazásra bocsátotta az önkormányzati megbízott, a kérdéses rontott szavazólapot érvénytelennek nyilvánították, végül ez a MIÉP-re szánt szavazat elveszett. Nagyítóval történt megvizsgálás után egy kétes szavazólap jegyzőkönyvbe került azzal, hogy bent az önkormányzatnál leadott jegyzőkönyveket ilyen esetben átvizsgálják.

Több bejelentés, kérelem érkezett a választások után az áprilisi szavazatok újraszámlálására, jelentős lakossági elvárás ellenére mégsem történt meg a jegyzőkönyvek, ill. a szavazatok felülvizsgálata. Ebben az egy körzetben a 8 db elrontott (érvénytelen) szavazat miatt tehát a szavazólistán levő névsor több, mint 1%-a érvénytelen volt. Országosan mennyi lehetett ez a szám, jelenleg nem tudni. Az önkormányzati „szakember" pontosan becsomagolta az előírásoknak megfelelően a paksamétát, jegyzőkönyvet azzal, a hivatalban biztosan átnézik legalább a szöveges értékelést. Álmunkban sem gondoltuk a felülvizsgálatok, az újraszámolás elmaradását.

VÁLASZTÓPOLGÁROK ELVÁRÁSAI:

- a választások tisztaságának biztosítása, ellenőrizhetőség
- adatok megbízható kezelése, tárolása
- ellenzékben levő kormányzati tényezők ellenőrző szerepe érvényesüljön
- közvagyon megbízható kezelése, közpénzek felhasználása
- közvélemény figyelmébe álló ügyek rendezése: borhamisítás, olaj- és kábítószer-maffia nyomon követése, leleplezése
- hiteles tájékoztatás a háborús készülődésről
- megbízható adatok közlése az EU-csatlakozáskor
- kiegyensúlyozott médiakuratórium létrehozása. Objektív tájékoztatás.

Így éltünk a szocializmusban

A béketábor legyőzhetetlen... harsogott a hangszóróból hosszú évekig. Magyarország felszabadulása 1945. április 4., Berlin bevétele május, így a Béke Napja május 9. Jaltában aláírták a békeszerződést a nagyhatalmak.

Szovjet hadsereg őrködött a háborút követően létrejött szocialista országok felett. Szocialista országok: Német Demokratikus Köztársaság (NDK), Lengyelország, Csehszlovákia, Bulgária, Románia, Jugoszlávia, Magyarország.

A katonai, meg nem támadási feltételeket, védelmet a Varsói Szerződés tagállamai, vagyis a szocialista országok számára fogalmazta meg a Szovjetunió. A kölcsönös gazdasági segítség, támogatás feladatát a KGST látta el. Magyarország nyugati határán volt a „vasfüggöny", a tőkés társadalomhoz tartozott Ausztria és a többiek.

A főváros háború utáni újjáépítésében sokan részt vettek. Megindultak a gyárak, új üzemek jöttek létre. Sztálinvárosban (Dunaújváros – Pentele) felépült a vasmű. Igaz, itt a környéken véletlenül sem volt semmilyen bánya, így energiát nem kímélve kellett ideszállítani a nyersanyagot és a termelt árut. A mezőgazdaságban fokozatosan megindult a magántulajdon közös tulajdonba vonása. Létrehozták (államosítottak több területet kárpótlás nélkül) az állami gazdaságokat 1949-ben, majd termelőszövetkezeteket (tsz) létesítettek.

A mezőgazdaság teljes kollektivizálása 1962-ben fejeződött be.

Szerencsésebbek voltak azok a települések, akik akkor el tudták érni, hogy szakszövetkezeteket alakíthattak, itt kisebb volt a levonás.

Az iskolák államosítása 1949-ben zajlott, az egyházi és magánkézben lévő iskolákra kötelezően előírt tanterv vonatkozott, vagyis szocialista nevelés. Hittan-beiratkozás az iskolában történt, így a megfelelő káderigazgató szemmel tudta tartani a táborból eltévelygő családot. Egyszerű, falusi családok kiváló tanuló gyermekei nem tudtak középiskolába iratkozni, mert az iskolavezetés és a település párttitkára nem javasolta továbbtanulásukat.

Több fiatal elment közvetlenül a háború befejezése után faluról vá-

rosba szakmát tanulni vagy vájártanulónak. Szép egyenruhában jártak. A bányamunkára vállalkozó lányok közül többen hazatértek, nehezen szokták meg a családtól távoli önálló életet. Kedvelt volt a textilipar is.

A Szovjetunióban kiemelkedő eredményeket ért el Sztahanov.

Hazánkban a normában dolgozó munkások mintaképéül állították Muszka Imre sztahanovista eredményeit, aki Csepelen dolgozott a Rákosi Művekben.

Jellemző volt a gyors átképzés, ugróiskola, (utolsó két év anyagából vizsga) szakérettségi, különböző pártiskolákon képezték ki az alapszervi titkárokat.

Több értelmes falusi fiatal ekkor tudott tanulni, párttitkári ajánlással elkerült városba, későbbi életútján továbbképezte magát szakmai vagy ideológiai téren. Ebből a rétegből magas rangú pártemberek, rendőrök, katonák kerültek ki.

A háború utáni iskolások egyike-másika megélte, hogy az első egykét osztályban a tanító mindennap kísérte a templomba a gyerekeket misére. A következő évektől kezdve szemük előtt zajlott le a pedagógustársadalom átalakulása. Voltak, akik megőrizték, magánemberként gyakorolták vallásukat, mások beilleszkedtek, alkalmazkodtak az új követelményekhez.

Énekórákon különösen kiéleződött az ideológiai hovatartozás, a kötelező orosz dalok, mozgalmi indulók mellett szép magyar népdalokat tudtak tanítani. Iskolai rendezvényeken, sportünnepélyeken szintén tudtak magyar énekre, szövegre épülő programokat kidolgozni, úttörőmozgalmat szerveztek (később kisdobos!).

Megtanulták a gyerekek Sztálin elvtárs kedves grúz népdalát, a Szulikót:

„Fájó szívem majd meghasadt / Nem találtam sírhantodat, /
űzött, hajszolt búm, bánatom / Felelj, hol vagy szép Szulikó... /"

Ugyanígy megtanították:

„Még azt mondják, nem illik a tánc a magyarnak /
Nem ha néki cipellőt, bő nadrágot adnak /
De sarkantyús csizmában, kócsagtollas fővel /
Illik magyar pártában, magyar főkötőben ..."

Hivatalosan Jézuska helyett Télapóra várakoztak karácsonykor a gyerekek. Szakemberek, pártideológusok sokasága dolgozta ki a szocialista tanterveket. Az új pedagógiai programok alapján a legkisebb tanyai iskolában is ellenőrizték a tanítást. Sok mozgalmi dalt, indulót tanultak a gyerekek. Kiemelt hangsúlyt kapott az orosz forradalom és vezető személyiségeinek megismerése, a nagy honvédő háború története, a Szovjetunió természeti értékei, földrajza, történelme... stb. Tanyai iskolai tanítóval történt meg, nem szeretett énekelni, így a szomszédban lakó Imre gyereket megtanította kottát olvasni és így mentek le az énekórák. Nem minden eredmény nélkül, ez elmondható, minden órát pontosan megtartva, ugyanakkor így ellenőrizhető is volt a munka. A fiú végül papnak tanult.

A kis településeken élő gyerekek élő történelemkönyvből tanultak. Elvitték a szovjet bevonuláskor még a „nyilasbarát" embereket, itt a szomszéd falu határán levő majorságban éjszakáztak az istállóban. Az egyik személy a gazdának jelt tudott adni, ne dobjon ki mindent gondatlanul a jászolból. Hajnalban továbbvitték őket a közeli KGB-központba. Soha többé nem tudtak róluk a családban (Foktáni-tábor, ez hírlett). A jászolban talált papírgalacsin őrizte búcsúszavait a családjához. Minden évben eljött a tanyára az eltűnt családja, köztiszteletben álló felesége és két gyermeke gyászolta egész életében. Provokátor járt tanyáról tanyára. A politikai megbízhatatlanok (internáltak) után következett a beszolgáltatással vagy a tervgazdálkodással összefüggésbe hozhatók elvitele, lecsukása.

Államellenes összeesküvés vádjával vittek el gazdákat, a provokátor bejelentésére, fegyverrejtegetés és beszolgáltatási kötelezettség elmaradása stb.

Ügyes kereskedők, feketézők jártak le a Bácskába, onnan hoztak tojást, azok a gazdasszonyok, akiknek több száz tojást kellett leadni, és nem tudtak már állatokat sem tartani, eladták aranyaikat, nehogy elmaradjanak.

Terv- és Békekölcsön jegyzése miatt sokan megfordultak a rendőrségen. Asszonyokat félemlítettek meg rendőrségi fogva tartáskor: „kulák kurva" és ilyenféle szavakkal, gumibottal szurkáltak testükbe stb.

Nagyarányú elvándorlás következett az 1950-es években már, sokan segédmunkásként dolgoztak, esti iskolákat végeztek. Ez volt a Rákosi-korszak. 1953-ban meghalt Sztálin, háromperces országos gyász emlékezett erre. A felsőoktatásban tanuló gazda, kereskedő és az ún. „egyéb" kategóriába tartozó fiatalokról az iskola káderlapot készített, a szülőhely párttitkári véleményével kiegészítve. Többeket kizártak az egyetemről is.

Önéletrajzban a szerencsésebbek jól tudták magukat adminisztrálni. Sokszor hallani, egyik ember lehagyta édesapja foglalkozásának előtagját, így pásztor foglalkozású lett, ez pedig biztosan szalonképes volt mindig.

Az oktatás mellett a művelődés, szórakozás területén érvényesült legjobban a totalitárius államrend ideológiája.

Az iskolában az orosz nyelv tanulása kötelező lett. Tanárok olykor alig néhány leckével jártak előbb a tanulásban a gyerekeknél. Nehéz volt a cirill betűk megtanulása. Sok dalt, indulót, verset tanítottak.

A szovjet himnusz magyarul–oroszul vagy Puskin: Tatjána levele Anyeginnak, Tánccsoport a Katyusa vagy Dunnyuska dalokra dolgozott.

Filmek, színházi előadások, vállalati rendezvények hűen szolgálták a szovjet példát, a Támadás 6.25-kor, Uljanov család, Iván gyermekkora című filmet választhatták a mozirajongók.

Színházban Gorkij: Az Anya című műve, Miljutyin: Nyugtalan boldogság című darabja voltak sikeresek. Major Tamás, Gobbi Hilda személyisége, szakmai útmutatói voltak egy időben döntőek a színészvilágban. A magyar TV adásai 1958-ban indultak meg. Kevés lakásban volt ekkor tévékészülék.

A szovjet filmipar és irodalom nem tudta teljes mértékben kitölteni a színházak, mozik teljes idejét, így gyakran láthatók voltak az orosz irodalom remekei és más művek:

- Csehov: Három nővér
- Tolsztoj: Háború és béke, Karenina Anna
- Csajkovszkij: Hattyúk tava, Borogyino, 1812
- Muszorgszkij: Hovanscsina
- Gounod: Faust

– Verdi: Rigoletto, Trubadúr, Don Carlos
– Erkel Ferenc: Bánk bán, Hunyadi László stb.

Természetesen több magyar és világhírű alkotás is megismerhető volt:

– Mikszáth Kálmán: A Noszty fiú esete Tóth Marival (Nemzeti Színház)
– F. G. Lorca: Bernarda Alba háza (Katona József Színház)
– Shakespeare: Rómeó és Júlia (Madách Színház) vagy Antonius és Kleopátra stb.

A klasszikus orosz irodalom, művészetek domináltak, pl.: Turgenyev, Lermontov, Solohov, Goncsarov és a többiek nagy művészek, az igaz, de a korábban iskolába járt családtagok műveltségével összehasonlítva ezt a tudásmennyiséget, szembeötlő egyoldalúság mutatkozott. Az ún. nyugati irodalom különböző ismeretek és a nyelv vonatkozásában.

A szovjet tudósok eredményei első helyre kerültek szintén.

– Popov: rádió feltalálása
– Mengyelejev: periódusos rendszer készítése

A jól tanuló diákok és jó káderek Moszkvában tanultak a Lomonoszov Egyetemen. Egyikük Szegeden egyetemi tanárként szívesen tanította Plehanov munkásságát mindenekelőtt.

A mezőgazdaság szocializálása a Lenin által javasolt önkéntesség mellőzésével ment végbe. Sokakat megfélemlítettek, tettlegességet alkalmaztak a szervező pártmunkások. Bujdosóként él saját szülőföldjén ma az egykori agitátor, akinek hírét elhozták arról a helyről, ahol dolgozott! Megváltoztak a megélhetési körülmények és megnövekedett a termelési lehetőség és kedv. Egyre több fiatal tanult középiskolákban, szakiskolákban, ez nagyon fontos eredmény.

A pedagógusok létszámát, képzettségét szakiskolai végzettségűekkel pótolták, majd az egyetemek létrehoztak 2 éves pedagógiai levelező tagozatokat. Budapesten a Műszaki Egyetemen Műszaki Tanárképző létesült. Makarenko Pedagógiai hőskölteménye kötelező tárgy volt pedagógiából. Pszichológiából szintén gyakori volt a szovjet eredmények ismertetése.

A szakmunkásképző intézetek a Munkaügyi Minisztériumhoz tar-

toztak. Tanultak itt a fiatalok a szakmai tárgyak mellett közismereti tárgyakat is. A szakma elsajátítása egyes vállalatok tanműhelyeiben történt, képzett szakoktatók és vállalati emberek irányításával. Sok jó szakmunkás került a 60-70-es évektől az iparba. A szakmunkásvizsga társadalmi ismereteket tartalmazó tétele felolvasásakor az egyik vizsgázó a NOSZF történeti jelentősége, itt megállt. (Szövegben rövidítve így volt NOSZF, vagyis a vizsgázót tanári kérdésekkel lehetett átvezetni a nagy októberi forradalomhoz.)

Egyes érettségihez kötött szakmákban az oktatás mértéke nem érte el a szükségeset, a munkahelyek sem tudták a megfelelő feltételeket biztosítani (rádió-televízió műszerész, elektronikai műszerész). Szerencsére a tanulók többsége átmeneti időnek tartotta ezt a munkát, felsőfokú tanulmányokra készültek és egyúttal a katonaság alól felmentést kaphattak. Sokat fel is vettek.

Az ideológiai képzést a marxista-leninista egyetemen végezte. Ennek hároméves alapfokú iskolájába is alig kerülhetett be pártonkívüli ember. Ennek az egyetemnek a szakosító, esti tagozatai megadták azt a politikai műveltséget, amellyel magas mércét állíthatott fel maga előtt a dolgozó. Pártmunkások érettségi után is járhattak ide, a Vörös Akadémia elvégzése volt a cél. A nappali egyetemeket végzett hallgatók marxista ideológiai képzést kaptak. Kollokválni és államvizsgázni kellett: a szocializmus politikai gazdaságtana és a tudományos szocializmusból. Néhány év alatt ezek az ideológiai ismeretek elévültek, így a munkahelyeken szervezett ideológiai oktatás látogatása kötelező volt. Illetve hétköznapi nyelven FOXI–MAXI-ra kellett járni a párttagoknak.

Nagyszabású városi és iskolai ünnepségeket kellett szervezni a Három Tavasz ünnepe címet viselő évfordulókon államilag kijelölt időpontokban (Forradalmi Ifjúsági Napok):

- március 15. az 1848/49-es forradalom és szabadságharc évfordulóján;
- március 21. az 1919-ben kikiáltott Tanácsköztársaság évfordulóján;
- április 4. az 1945-ös felszabadulás évfordulóján.

Iskolai rendezvények, vetélkedők, felvonulás, ünnepi beszédek, mű-

sorok meghallgatása követte egymást. Az osztályfőnökök szervezésében a tanulók KISZ- (Kommunista Ifjúsági Szövetség) felvétele előtt politikai köröket szerveztek. Ezen a Kilián-próbán több alkalommal megismerkedtek a fiatalok a munkásmozgalom történetével, kiemelkedő személyiségeivel (Kilián György, Zalka Máté, Sallai Imre, Fürst Sándor...). KISZ-tag-felvétel a Három Tavasz ünnepén volt.

Vállalati tanműhelyekben a felnőttek brigádmozgalmához hasonlóan létrejöttek az ifjúsági brigádok. Több munka- és tanulmányi verseny, sok tanuló tanulmányi eredményeit növelte, nem hagyták társai lemaradni a gyengéket. Nem kevés osztályfőnöki, szakoktatói buzdítással járt a mozgalom, viszont a győztes brigádokat, nevelőit szépen támogatta a vállalat anyagilag is.

Az 1956-os forradalom felrázta az embereket, új jövőt, szabadságot reméltek. A megtorlás következtében: a kivégzések, börtönbüntetések idején munkahelyek racionalizálása, felszámolása volt várható.

Hosszú ideig még énekelni sem volt szabad. A forradalom idején, a külföldre távozott sok ember... az itthon maradottak dolgoztak és hallgattak.

A letiltott dalban egy kislány énekel édesanyjához, kérdezi a jövőről:

„...leszek-e boldog, leszek-e szép / s ő válaszolt könnyedén /
légy szerény mint én / a jövőt nem sejthetem / a sors ezer rejtelem, /
ahogy lesz, úgy lesz (...)"

Egy fiatal ilyet nem énekelhetett, tudatos, szocialista típusú jövőkép állt előtte, határozott elképzelések. Mégis megtörtént középiskolában, hogy az énekórát helyettesítő tanár megtanította a „Forr a világ bús tengere oh magyar" megzenésített Berzsenyi-verset.

Kádár János az ország rendjét szovjet tankokkal tudta biztosítani. A Magyar Szocialista Munkáspárt (MSZMP) és a Kommunista Ifjúsági Szövetség (KISZ), majd a Munkásőrség megszervezésével biztosította a szocialista rendszer további fennállását.

A választásokon a Hazafias Népfront jelöltjei kaptak lehetőséget indulásra. Iskolák vezetői felkínálták az egész tantestület segítségét –

így tanárok sokasága vitte ki a lakásokra a meghívót a jelölőgyűlésre, személyes jelenlétükkel megfelelő részvételt tudtak biztosítani.

A szakszervezet helyi és városi vezetőit hasonlóképpen jelölték, választották meg.

A Kádár-korszakot több névvel jelöli az utókor: gulyáskommunizmus, legvidámabb barakk... A teljes foglalkoztatás megvalósulásával meg tudtak élni az emberek, senki nem gondolhatott még akkor a „guruló forintokra", amelyek Moszkvába mentek. Nem hallottunk az államadósságokról. Mezőgazdasági, ipari üzemek, szövetkezetek kozmetikázott mérlegeiről lehetett olykor hallani.

Ipari üzemek leltárai, félkész és késztermékek jelentései év végén néhol kérdéseket vetettek fel, a közpénzek kezelői a pártvezetés alatt állottak, így sokáig nem volt érezhető a gyengülés.

Vidéken nagy szőlőtáblák felépítésénél, beszélték a helybeliek, bányavidék munkásait hozták el segíteni. A gyors haladás érdekében a szőlővesszőt kettétörték, így tették le az előkészített talajba, többször fejjel lefelé, így gyorsabban haladtak, több volt a fizetés. Ez hihetetlen, így vélekedtek a városiak, hisz a jelenlevő agrár szakemberek szeme láttára ez nem történhetne meg, hisz ezek szülei egykoron híres, jó gazdák voltak. Megtörtént, a szőlő gyengén fakadt ugyan, a nagy milliós fizetést az igazgató felvette, a munkát kifizették. Az állásért jócskán kellett alkalmazkodni is!

Csehszlovákia megelégelte a szocializmust: 1968-ban magyar katonai beavatkozással lecsillapították őket, jelentős nemzetközi figyelmet vont maga után ez a cselekedet.

Külföldről hazatérő emberek mondták, nem tudtak erről az eseményről, az olasz határra érkezve majdnem leköpték őket a határőrök.

Útlevéllel, vízummal már lehetett utazni háromévenként, ellátmány 70 dollár volt. Aki jól szét akart nézni Olaszországban, bizony nagyon sok élelmiszert vitt magával. Eldugott valuta megtalálásakor jelentékeny volt a büntetés, kizárás az utazásból.

A hűséges szakszervezeti és pártmunkások fizetése, jutalmazása mindig előtérben volt. Könnyen ingyenlakáshoz jutottak vagy kedvező feltételekkel állami kijelölésű bérlakást kaptak. Ugyanígy a Nyug-

díjasházak esetében. Kis településen az egyik dolgozónak egyenesen válaszolta a vezető: te nem kaptál jutalmat, neked van kerted, háztájid.

1968-ban a rendszer megújítására kidolgozták az „Új gazdasági mechanizmust". Ez sem tudott igazán segíteni.

Mindig nagy figyelmet kapott Budapesten a fiatalok, főleg egyetemisták felvonulása március 15-én. A központi ünnepségek után sokan mentek végig a városon kisebb csoportokban. A Petőfi-szobornál, a Batthyány-mécsesnél voltak spontán rendezvények. Szamizdat (titokban felvett műsorok) irodalom és különböző hordozók megismerése, vásárlása lett divatos. A gyerekek a „többirányú" nevelés mellett jól eligazodtak a világban. Egyik szomszéd megszökött a keresői elől, sokáig volt bujdosásban. Madárhangon és különböző módszerekkel jelezte jelenlétét. A barátja ilyenkor otthagyta a kártyaasztalt, kiment a dolgára. Családtagjaival ugyanígy tartotta a kapcsolatot. Padlásokon, istállóban rejtették el, szőlőben levő kis kunyhóba vitték ki titokban. Több gyerek tudott erről, de megtanították a szülők a gyermekeiket sok taktikára. Ami titok volt, arról nem lehetett beszélni.

Ugyanez érvényes a családi és iskolai nevelésre. A szülők többsége úgy vélekedik, mondhatnak, taníthatnak, amit kell. Mindenki tegye a dolgát. Ideológiai zűrzavar idején sok hárul a családra.

A lengyel szolidaritási mozgalom hírei egyre jobban eljutottak Magyarországra. Az ismeretek torzult formái érkeztek ide.

A Kádár-rendszer ideológiájának következtében 800 ezer tagja lett az MSZMP-nek a teljes foglalkoztatás idején. Egyesek ma úgy nyilatkoznak, kényszerűségből vagy a jobb előmenetel miatt lettek tagjai a pártnak.

Salgótarjánban nagygyűlésen Grósz Károly, az MSZMP Központi Bizottságának vezetője (kb. 1989 tavasza), a felbukkanó problémák, szervezkedések alapján úgy nyilatkozott, a „fehérterror" lép újra a hatalomba. Meglepetés volt ez sokaknak, biztosan rémisztésnek szánta, nyilván tisztán látta, a hatalma véget ért. A szocialista rendszer nem tudott tovább fennmaradni.

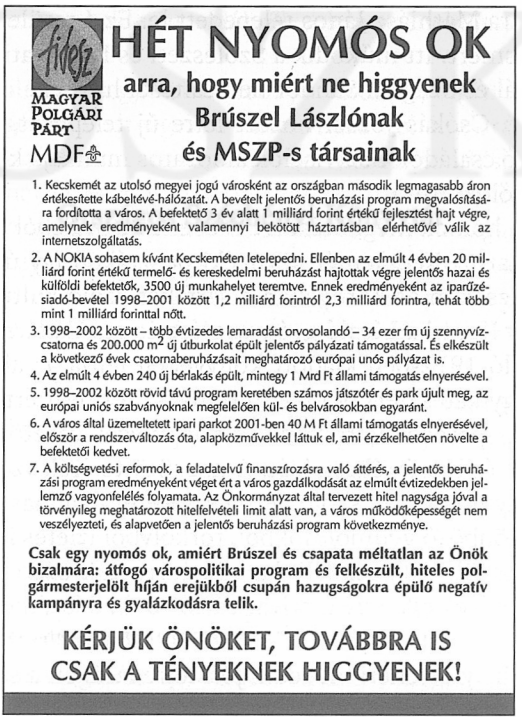
Bukásának okai egyelőre elfogadhatóan nem tisztázódtak. Marx, Engels könyvtárnyi irodalmat hagyott hátra, a munkásosztály helyze-

téről, jövőjéről a „tőke" természetéről, az internacionalizmusról. Elmélet és gyakorlat nem tudott találkozni.

Nagy öregjeink, börtönviselt ismerősök megőrizték feljegyzéseiket: egykori földjeik, rabságuk adatait. Remélhetőleg közel van az idő ezek feltárásának, a közvélemény tiszta tájékoztatására. Az MSZMP új nevet használ, új ideológiával MSZP-ként ismert.

Rendszerváltás, módszerváltás történt Magyarországon 1990-ben – tesszük fel a kérdést! Az érvényben levő választási törvény alapján a listás szavazatok összesítése következett.

A 2002. évi választási eredmények következtében MSZP–SZDSZ kormány jött létre. A szocializmus idején sokat hangsúlyozott alap és telepítmény rendszerében történő változásokat az ellenzék éberen ellenőrzi.

A homok hősei

A Duna–Tisza közén sokat változott a táj képe. Petőfi Sándor költőnk nagy szeretettel örökítette meg az „aranykalásszal ékes rónaság" és a puszta képét „a betyár alakját / kit éj szállására prüsszögve visz a ló / háta mögött farkas, feje fölött holló ... /.

A nagy filoxérajárvány idején elpusztultak a szőlőültetvények a történelmi borvidékeken. A szőlőnemesítők telepítők a homokterületeken hoztak létre ültetvényeket, itt a szőlőgyökértetű nem tudott a forró homokon megélni.

Híres szőlő- és gyümölcstelepek jöttek létre Kecskeméten és környékén. A „hírös" város gyümölcskultúrájáról többen írtak, publikáltak. Kecskemét mellett Katona Zsigmond gyógyszerész, szőlőnemesítő meghívására Mathiász János telepedett le. Ez a terület ma Katonatelep néven ismert. Itt működik a Szőlészeti és Borászati Kutató Intézet. Kocsis Pál és Szegedi Sándor nemesítései híresek.

Ballószögön Csókás József hozott létre új telepeket, megindult a környéken élő családok tisztviselők áldozatos munkája következtében a kiterjedt szőlőkultúra.

Helvécián a homok megkötéséért Wéber Ede Svájcból érkező vállalkozó tett sokat. A Kecskemét környéki pusztákon így új települések jöttek létre. Izsákon és környékén a sárfehér szőlő kultúra elterjedését Csontváry Kosztka László gyógyszerész és munkatársai segítették. Kosztka László 1912-ben kiadott könyvében leírja az alkalmazott új műveléssel egy kateszteri holdon 260 mázsa termést ért el.

Kereskedők, iparosok, strómanok a települések vezetőivel megszervezték a szőlő és bor értékesítését. A napsütötte órák száma igen magas, ízletes gyümölcs és szőlő termesztésére alkalmas. Pálinkaüzemekben a különböző gyümölcsökből, törkölyből ízletes ital készült. A kecskeméti fütyülős barackpálinka világhírre tett szert. Sajnos több üzemet ígérgetések ellenére a privatizáció során felszámolták az új tulajdonosok.

Pálinka- és helytörténeti múzeum jött létre Izsákon a szeszfőzdéből.

Egykoron az ültetvények kialakítása nagy fizikai erőfeszítést követelt.

A talajegyengetése, planírozás, fordítás 80 cm mélyre, szőlőültetés, gondozás. A lakosság, napszámosok cselédek, éjt nappallá téve dolgozott. Egyes tanyasi gazdák a családnak szánt hízó eladásából inkább földet vettek, többen kedvező banki kölcsönöket vállaltak így a lakosság jelentékeny részénél az 1900-as évek elején virágzó szőlő- és gyümölcskultúra volt a megélhetés fő forrása. Nagyon beosztó életvitel mellett a gyermekek számára biztosítani tudták a tanulást.

Az 1950-es évek társadalmi változásai, a szovjet minta szolgai másolása a magyar mezőgazdaság átszervezését eredményezték. Az állami gazdaságok szervezésekor az elvett földek, szőlők helyett a gazdák távoli helyeken kaptak csereingatlant.

A mezőgazdaság szocialista átszervezése a sokat emlegetett lenini önkéntesség mellőzésével, drasztikus eszközök alkalmazásával befejeződött 1962-ben a termelőszövetkezetek létrehozásakor.

A tagosítások, beszolgáltatási kötelezettségek egyes gazdák üldözése, koncepciós perek idején vidékről sokan menekültek Budapestre dolgozni.

Kitűnő tanuló kulák gyerekek nem járhattak középiskolába, otthon maradtak. Ingáztak, hétvégeken jártak haza néhány órára, nem volt még szabad szombat. A mezőgazdasági munka az idősekre a különböző funkcionáriusokra az otthon maradt nőkre hárult. Felnőtt egy újabb nemzedék, akik helyben maradtak, azok a mezőgazdaságból éltek. A szövetkezetekben munkaegységben dolgoztak az emberek.

A háztáji gazdaságok kiépülésével egyre jobban megérte vidéken dolgozni. Többen ekkor tudtak sátortetős családi házat építeni, kölcsönt felvenni.

Vidéken nem lehetett közvetlenül érezni az állami eladósodás és a pazarló gazdálkodás következményeit. A magántulajdon szocializálása a politikai túlzások következtében az elégedetlenség kezdett fokozódni.

Az 1956-os forradalom a vidék társadalmát is érintette, néhányan visszakapták, illetve remélték a föld visszaszerzését.

A lengyel munkások, szakszervezetek tüntetései példát szolgáltattak. Hazánkban a gulyáskommunizmus idején egyre jobban éreztük a változások szükségességét. Útlevéllel háromévenként néhányan kijutottak nyugati országokba, így saját szemükkel megtapasztalták a szemináriumokon hallott elméletek valótlanságát. A „rothadó" kapitaliz-

musban élők életmódját látva, a technikai fejlettség magas színvonalát megismerve az ellentmondások kiéleződtek. Megérett a helyzet a változtatásra. Nyilvánosságra kerültek a „guruló forint" következtében létrejött eladósodások.

A közvélemény ámulattal követte a televízióban a kerekasztal-beszélgetéseket az 1980-as évek végén. A hibák feltárása mellett vérnélküli átalakítással volt szükséges az új lehetőségek kidolgozása. Különböző vélekedések hangzottak el a privatizációval, a termőföld magánosításával kapcsolatban. Utolsó lehetőségként Grósz Károly az MSZMP vezetője Salgótarjánban tartott beszédében a „fehérterror" megjelenésétől tartott. 1990-ben a demokratikus választások, a szovjet birodalom összeomlása, a szovjet katonák kivonulása következett.

A kárpótlási törvények kidolgozásában, realizálásában a régi vezetőréteg „zöld bárói" és a politikai elit „vörös bárói" jártak élen. Több új fogalommal ismerkedtünk meg. Az átlagember számára alig volt érthető a sok új változás, törvény, a végeredményt látva a privatizáció nem tudta teljesíteni sokak reményét. Az igénybejelentő lapok szolgáltak a visszaigénylésre melynek „F" jelű oldalain egyszerű igazolással lehetett kérni nagy- és dédszülők vagyonát!

Részarány, kárpótlási jegy, aranykorona, üzletrész, vagyonjegy stb.

Eleink birtokait egy tollvonással vették el, kárpótlásuk keserves volt. Időseink saját földjeikből megéltek volna egy kis segítséggel, a szocialista átszervezés sokukat nehéz helyzetbe sodort.

Nyugdíjat hetvenéves kor elérése után kaptak, 200 Ft-ot, már aki megérte ezt az időt. A tsz-ben eltöltött rövid idő után a bevitt földek után a privatizációt megért utódoknak alig járt valami. Az állami gazdaságok, tsz-ek alapját az a termőföld képezte amelyet a tagság bevitt az eszközrendszerrel együtt. Az utódok a különböző foglalkozásaik mellett az idősek gondozását is elvégezték. A tsz-ben hosszabb ideig dolgozók számára kedvezően alakult a részarány után járó kárpótlás.

Az államnak felajánlott földekért és a természetvédelmi területekre eső ingatlanokra nem vonatkozott a kárpótlás, holott kényszerhatásra történt.

Többen ragaszkodtak a saját földjük visszaszerzéséhez. A kárpótlási jegyekért lehetett földet, ingatlant és terméket vásárolni. Brókerek megbízásából felvásárolták a kárpótlási jegyeket és ezzel indult

az ügyeskedők karrierje. Ügyvédek és a privatizációban tájékozott személyek kihasználták a helyzetet. Vidéken megindult egy fellendülési folyamat, aki tehette művelte földjeit, családi összefogással gépeket szereztek be. A mezőgazdasági termelés, értékesítés problémái jöttek elő. Napjainkban a kenyérgabona nyomott áron értékesíthető, ugyanakkor a kenyér ára 150 Ft/kg. A homokos területeken a borszőlő éveken át kb. 30-40 Ft/kg áron kerül felvásárlásra, fizetés több részletben történik. Lehetne üdítőket, kozmetikumokat készíteni.

A demokratikus átalakítás nagy vesztese a mezőgazdaság lett.

A privatizáció sodrában aranykorona-értékben (AK) került vissza a termőföld.

Újabban a Nemzeti Park 1996-os törvény alapján egyes területeken értesítette a tulajdonost, igényt tart a területre. A *Szabad Föld* című újság 2003. februárban a fülöpszállási gazdák gondjait írta meg, sérelmezik, hogy 24 AK földjeikre igényt tartanak. A fellebbezés összege tetemes, kár volt a privatizáció lefolytatása. Dr. Németh Imre földművelésügyi miniszter 2002 szeptemberében tájékoztatást adott Kecskeméten a szövetségek házában. Sok nyugdíjas tsz-elnök, vállalatigazgató volt jelen. A kérdezők felvetették, javasolták az 50 hektáron felüli gazdaságok kiemelt támogatását. Nem érkezett egyértelmű válasz.

Amennyiben ez a fajta támogatás lépne életbe, újra a kistermelők a 10-20 hektáros családi gazdaságok lehetetlen helyzetbe kerülnek. A mai árakon számolva több millió forint kellene a földvásárlásra, gépesítésre.

Kis falvakban nem tudtak tejüzemet létesíteni, de szőlőfeldolgozót is csak kevesen a teljesíthetetlen banki hitelkonstrukció és előírások miatt. Fokozatosan teljesen megszűnt az állattartás. A csordajárások nem látnak tehenet, az élő sertés felvásárlási ára 200-220 Ft/kg, vagyis nagy a ráfizetés. Kényszerűségből néhányan nem tudják művelni földjeiket, kis dűlőutakon beljebb haladva elvadult táj képe tárul a látogató elé. A gyümölcsfelvásárlás problémái miatt sokan kivágták barackfáikat.

Az idős földtulajdonosok bérletbe adták át birtokukat rokonoknak ismerősöknek, a nagy ráfordítási költségek miatt egyre nehezebb ennek megvalósítása.

Megkezdődött a parlagon maradt földek feltérképezése, nyakkendős urak járják a határt, felszólítják, illetve bírságolják a tulajdonost.

A hatvan éven felüliek átadhatják az új rendelkezések alapján életjáradékért a földet az államnak.

Erdőtelepítés lehet a járható út, ehhez támogatást lehet kérni, a fogyatkozó erejű idősek számára nem könnyű ezt választani. Látni olyan kezdeményezéseket, összefogással, gépi erővel bíró fiatalok száz hektár területeket fásítanak. Egyik-másik munkaművelet elhagyásával anyagi haszonnal jár az erdőtelepítés.

A privatizáció során a szőlészeti, borászati üzemek magánkézbe kerültek.

Agárdy-telepen működő bor- és pezsgőüzem eddig felvásárolta nagy mennyiségben a környék szőlőit. Az új tulajdonosváltás után bizonytalanság észlelhető a további profil miatt. A sárfehér szőlő kiváló alapanyag a pezsgőgyártáshoz az 1930-as években német piacokon volt kelendő.

A szőlőből készült üdítőital készítése felé nem mozdult el eddig az üzem. A hazai piac kielégítésével alkalmas lenne a meglévő szőlő, gyümölcs feldolgozása italként.

Az Általános Fogyasztási és Értékesítési Szövetkezetek a lakosság részvételével, támogatásával jöttek létre 1947-ben. Felvásárlási tevékenységüket megszüntették. Az ÁFÉSZ-ek átalakulnak részvénytársaságokká. Az erőteljes koncentráció több eredménnyel biztat és természetesen munkahelyek átrendeződésével.

Eleink virágzó mezőgazdasági kultúrát hoztak létre a silány homokon.

Az Európai Unió több változást hoz a mezőgazdaság területén. Sokan megtalálják számításaikat, lépést tudnak tartani a kihívásokkal. A miniszter úr televíziós nyilatkozatában ötszázezer fő munkanélküli jelenhet meg a munkapiacon. Átképzésük, munkába állításuk fontos feladat lesz.

1956 emlékezete

Egyre többen érdeklődnek történelmünk közelmúltja iránt ismerőseink. Sokáig ellenforradalomként hallottunk a dicső napokról.

A forradalmat megelőző időszakot fontos áttekinteni.

A II. világháború véget ért 1945. május 9-én. Berlin eleste, a béke napja.

A választásokon a kisgazdapárt és a kommunista párt (MDP) lett a hatalmi tényező. Majd „fúzió" következett, így egypártrendszer épült ki szovjet mintára. Államosítás, kitelepítés, elhurcolás, munkavállalás városokban.

Megindul a tervgazdálkodás, a mezőgazdaság átszervezése, iparosítás. Dunapentelén vasmű létesül, az új név: Sztálinváros.

Vörös Akadémiát végzett vállalati vezetők irányítanak. Párt és szakszervezeti hálózat kiépülése. Rákosi-korszak. A parasztságot a nagy beszolgáltatás, kuláküldözés, koncepciós perek sújtják. Munkahelyek átszervezése, B listázás, politikai tisztogatás érvényesül.

„Sztálin, Rákosi!" szólt az éljenzéskor, zúgott a taps a gyűléseken. Államvédelmi Hatóság (ÁVH) túlkapásai során Péter Gábor, Farkas Mihály, Dobi István neve lett ismert. Rajk Lászlót és társait kivégzik „elvtársaik". Sztálin meghal 1953 márciusában. A Szovjet Kommunista Párt XX. kongresszusa feltárja a személyi kultusz egyes részleteit, amely világszerte nagy visszhangot vált ki. Nagy Imre miniszterelnök (1953. július – 1955. április). Az egykori moszkovita képzettségű vezető a realitásokat veszi alapul. Amnesztiával kiszabadulnak a börtönbe zárt kommunisták, így Kádár János is.
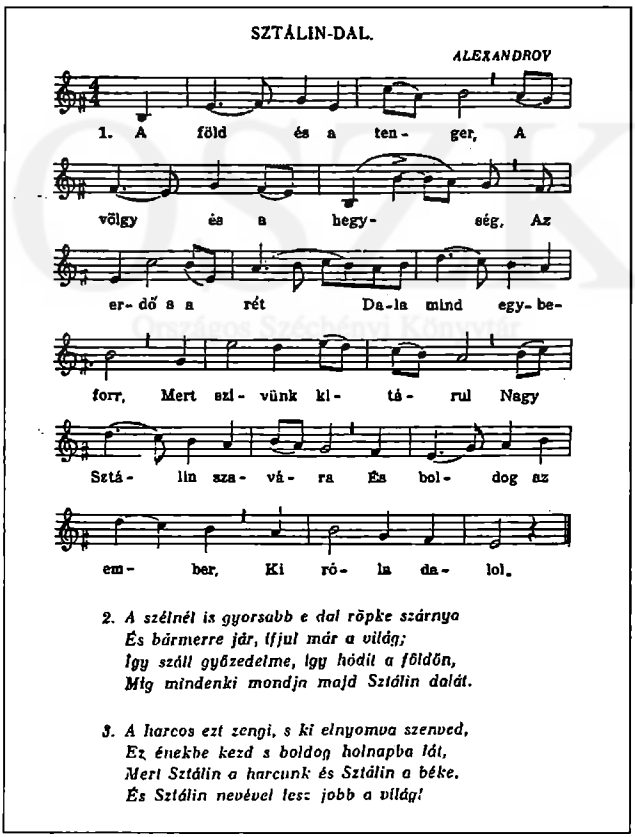
Rajk László és társai újratemetését, rehabilitását végzik el 1956. október 6-án. Néma tüntetés. 1956. október 23-án a Műszaki Egyetem hallgatói kezdeményezik a lengyel szolidaritási gyűlést. Engedélyezik – tiltják. Elindulnak az egyetemtől a Petőfi-szoborhoz a fiatalok, majd tömegesen jönnek emberek mindenfelől.

Délután 16.00-kor fegyelmezett sorokban haladtak az emberek egymásba karolva különböző utcákból. Az ünnepség első helyszínén szavalatok, beszédek hangzottak el, majd megindultak Bem József szob-

rához a Margit hídon át Budára, utána a Parlament elé. Teherautókon munkások érkeztek. Énekelnek, zászlókat lengetnek.

Délután 16.00 után a Nyugati pályaudvar előtt még jártak a villamosok, ennek ellenére 12 fős sorokban haladtak, az emberek a Margit-híd felé. Majd a Parlamenthez érkezett tömeg Nagy Imre nevét kiáltotta. Benne látták azt a személyt, aki alkalmas a vezetésre. Az adott körülmények között.

A rádióban 20.00-kor Gerő Ernő beszédet mondott: megtorlást, internacionalizmust említett, majd hirtelen megszakadt a beszéd. Továbbiakban komolyzene hallatszott. A lakásban maradtak a döbbent csend miatt aggódtak. A rádiónál, parlamentnél fegyverek ropogtak.

Ugyanakkor kezdték elbontani Sztálin szobrát a Csizma téren.

A Hősök tere mellett, a Műcsarnok után, komoly talapzaton állt Sztálin szobra, amely katonaruhában, csizmában formálta meg a Honvédő Háború hősét. Hegesztőberendezést hoztak az emberek, végül így tudtak dolgozni. A rádióban késő este bemondják, az ifjúság gyűlést tartott. Bejelentik a Magyar Dogozók Pártja (MDP) azonnal összehívja a központi vezetőséget. Szovjet tankok, betört kirakatok, jelszavakat harsogó tömeg, kivágott címeres nemzeti zászlók. Tankokon nemzetiszínű szalag, fiatalok, a kirakatokat nem bántja senki. Csütörtökön fiatalok a Parlament előtt Gerő Ernő leváltását követelik – lövésekkel válaszoltak.

A laktanyák magyar katonái átállnak. Fegyverek kerülnek az utcára. Gerő Ernőt leváltják, helyette Kádár János a kommunista párt megbízásából a vezető.

A rádióban felhívást tesznek közre: ne tüntessen senki, kijárási tilalom van érvényben.

A főváros ellátásában sokat segítenek a vidékről érkezett megrakott teherautók. Sorban állás kenyérért... lövések.

A rádióban Kádár János mond beszédet: *Magyar Dolgozók! Kedves Elvtársak!* Dogmák, megszokott ígéretek következtek.

Nagy Imre beszéde: *Magyarország dolgozó népe!* Kisszámú ellenforradalmár által szervezett mozgalmat említ. Óvja a lakosságot a rémhírterjesztéstől stb.

Utcán falragaszok, néhány megjelent újság felragasztva. Többen hallgatták a Szabad Európa rádióadását.

Vérrel áztatott zászlóval a tömeg harsogja: „meghalunk a hazáért!" Imponáló fegyelmezettség, büszkeség volt tapasztalható városszerte. A szovjet hatalmi jelvényeket eltávolítják a közintézetekről.

Vidéken országszerte helyi kezdeményezéseken az épületekről eltávolítják a vörös csillagot. Tömegek vonulnak a városháza elé „Le a begyűjtéssel! Nem kellenek a kommunisták!" jelszavak hangzanak el.

Nemzeti Bizottság alakul. Leváltják az iskolaigazgatót. A lőszerraktár védelmére megalakul a forradalmi katonai tanács (l. 1956. Bács-Kiskun megyei kronológiája és személyi adattára. Kecskemét, 2002).

Budapesten az üzemek dolgozói munkástanácsot hoznak létre a be-

rendezés védelmére, a munka felvételének szervezésére. Továbbiakban nagy feladat várt a munkástanácsokra: kapcsolat kiépítése a kerületekkel és tárgyalás a vezetéssel, Kádárékkal. A forradalom politikai biztosítékát Nagy Imrében látták. Központi munkástanácsok képviselői megtapasztalják a félrevezetést – nincs rádiós közvetítés a tárgyalásokon. Nem érvényes a megválasztásuk, mert nem volt ott minden ember?!

Gyalogosan közlekedett az egész főváros. Budáról teherautóval váltakozva lehetett eljutni Csepelre egyik üzembe a fizetésért. A fővárosban tanuló és dolgozók sokasága hetekig nem tudott utazni, nem jártak a vonatok.

Bátor édesapák napokig tartó gyaloglással vittek élelmet a családnak.

Az iskolák februárban folytatták a megkezdett évet, áttérve a kötelező orosz nyelvről a nyugati nyelvre. Nagy Imre saját pártfunkcionárius énjével és a régi pártvezetőkkel egyaránt küzd.

A forradalmi helyzet Nagy Imre miniszterelnökségét nyilvánította ki. Tóth Ilona medika személyiségét, munkáját nem ismerjük?!

A Politikai Bizottság (PB) ülésein ellenforradalmat emlegetnek. Nagy Imre megkezdi a kormányátalakítási kísérlet után a katonai vezetőkkel és a szovjet küldöttséggel a tárgyalásokat. Az Egyetemi Forradalmi Diákbizottsággal tárgyal. A Corvin közben tűzharc folyik, a mozinál. A kormány „a fegyveres lázadókhoz" intézi keményhangú felhívását. Közben folyt a kommunista tábor pártharca. Az 1956-os Intézet kutatja, kezeli a dokumentumokat. Egyre több könyv, feldolgozás áll az érdeklődők rendelkezésére. Külföldi segítség nem várható.

A forradalom lépéseinek, vívmányainak részletes ismertetése nem lehet ennek a munkának sem a célja.

Kádár János és köre a szovjet segítséget választotta, november 4-én a fővárost elözönlötték a tankok. Benzinesüvegekkel válaszoltak az emberek. A szovjet katonák azt hitték, a Szuez-konfliktushoz jöttek.

Lövés – robbanás – halál. A Köztársaság téren a pártháznál tűzharc. Mező Imre és társai védik a kommunisták fellegvárát. Hírek. Rémhírek. Mező Imre halála. Kádár János a szovjet csapatokra támaszkodva létrehozza az MSZMP-t. November 4-én hajnalban a főváros tankok

bevonulására ébred. Nagy Imre miniszterelnök hajnalban beszédet mond a rádióban: Ne bántsátok a várost! Békés, nyugodt, termelni készülő országot támadtak meg!

Maléter Pál ezredes és Nagy Imre elfogatása csellel. Sokan elmenekülnek az országból a várható diktatúra, koncepciós vádak, meghurcolások elől. Az emigrációban sok hasznos tevékenységet folytatnak. A lakosság benzinespalackokat dob a harckocsikra. A főváros képe lassan az ostrom idején kialakult arculatra hasonlít. Néma tüntetés. Sztrájk. Nők tüntetése. Sortüzek.

Mindszenty József bíboros érsek, az ország hercegprímása az Amerikai Követségen talál menedéket. Újabb falragaszokon megjelenik „MUK" ez a három betű, vagyis márciusban újra kezdjük. Nagy Imre, Maléter Pál perét lefolytatják, némi információ kiszivárog az eseményekről. Sokakat elfognak, elítélnek.

Nagy Imre vállalja tetteit, nem mond le a miniszterelnökségről. Ítélet: halál. Temetés Rákoskeresztúron a köztemetőben, az Állatkert által használt részen. Az exhumálást a televízióban láttuk.

Rákoskeresztúr – 301-es parcella – exhumálás – újratemetés 1989-ben.

1956 eseményeit ellenforradalomnak bélyegezte a hatalom, amely a kommunizmus megdöntésére irányul, huligánok tévesztették meg az embereket... stb. Ezt írták az újságok, így tanították az iskolákban.

Pozsgai Imre politikus nyilatkozott először és népfelkelésnek említette.

Rákoskeresztúr, 301-es parcella

Budapesten a Hősök terén 1989. június 16-án volt az újratemetés.

Nagy tömeg vett ezen részt, televízión nézték sokan a méltó végtisztességadást.

Orbán Viktor fiatal jogász emlékbeszédére figyelt fel az ország.

Rácz Sándor a Budapesti Központi Munkástanács nevében emlékezett, végül a mellette álló fiatalokkal elkezdték énekelni ősi himnuszunkat:

Boldogasszony Anyánk.

Régi nagy pátronánk...

A tömeg méltósággal énekelt, emlékezett.

Rákosi pajtás képe egy negyedikes olvasókönyvben

Tompa Mihály

A madár, fiaihoz

Száraz ágon, hallgató ajakkal
Meddig ültök, csüggedt madarak?
Nincs talán még elfeledve a dal,
Melyre egykor tanitottalak?!
Vagy ha elmult s többé vissza nem jő
A vig ének s régi kedvetek:
Legyen a dal fájdalmas, merengő,
Fiaim, csak énekeljetek!

Nagy vihar volt. Feldult berkeinken
Enyhe, árnyas rejtek nem fogad:
S ti hallgattok? elkészültök innen?
Itt hagynátok bús anyátokat?!
Más berekben másképp szól az ének,
Ott nem értik a ti nyelvetek' ...
Puszta bár, az otthonos vidéknek,
Fiaim, csak énekeljetek!

Hozzatok dalt emlékül, a hajdan
Lomb- s virággal gazdag tájirúl;
Zengjétek meg a jövőt, ha majdan
E kopár föld ujra felvirúl.
Dalotokra könnyebben derül fény,
Hamarabb kihajt a holt berek;
A jelennek búját édesitvén:
Fiaim, csak énekeljetek!

A bokorban itt az ősi fészek,
Mely növelte könnyü szárnyatok;
Megpihenni most is abba tértek,
Bár a fellegek közt járjatok!
S most, hogy a szél összevissza tépte:
Ugy tennétek, mint az emberek?
Itt hagynátok, idegent cserélve ...?
Fiaim, csak énekeljetek!

A LÁTHATÓ VILÁG NŐI SZEMMEL

„Ne lőjj fiam, én is ott leszek!" – Várnai Zseni *Katonafiamnak* című versében így kiáltotta a világ szemébe anyai fájdalmát.

Különböző életsorsokon keresztül kirajzolódik a családért, a társadalomért érzett felelősség, helytállás.

- Apánk a háborúból nem jött haza. Nem kaptunk értesítést haláláról, így a három gyereknek árvaellátást nem adtak. Tanyán éltünk, Anyánk a három gyereket felnevelte. Gondozta a kis gazdaságot, aratáskor egyedül megrakta 120 gabonakévéből az asztagot. Sok rokon, vendég járt a házhoz. Anyám minden bajával Istenhez fordult. Velünk együtt énekelt, szórakozott citeraszó mellett. Börtönbe került beszolgáltatási elmaradás miatt. A szomszéd faluból jártam ki testvéreimhez. Nehezen tudtuk elintézni anyánk nyugdíjához a felemelést. Hosszú utánjárásra kaptuk meg Apánk után az egyszeri 50 ezer Ft kárpótlási összeget. Minden ügyintézés során elmondom a fiataloknak és családjaimnak, kár gyereket szülni, nevelni.

  Apánkat elvitte mások érdeke a háborúba. Nehezen éltünk gyermekkorunkban. Most megint értelmetlen készülődést látunk, nem lesz nekünk hasznunk, elviszik fiamat, vejemet, fiú unokáimat. Nagybátyáim az első világháborúban Ferenc József katonái voltak. Dr. Szelei Béla úr megyei háborús emlékeket feldolgozó könyvében lehet hősi halottaim nevét olvasni.

  Én biztosan nem szavazok az unióra sem. Rángattak már eleget.

- Fiatalházas korunkban nehezen éltünk. A termelőszövetkezetben jól boldogultunk. Gyermekeink tanultak. Jól haladtunk a háztáji gazdaságban. Úgy éreztük, szeretettel, megbecsüléssel vettek körül bennünket. Jutalmakat, kitüntetéseket kaptunk. Felnőtt unokáimat beszámítva, megoszlott a család álláspontja mind a választásokat, mind az uniós csatlakozást tekintve. Mi megvagyunk a nyugdíjból és pótol a kert, és a gyerekek segítenek, ha rászorulunk. Kell modernizálódni. Mi elmegyünk a népszavazásra, igennel voksolunk.

- A lányommal hoztuk létre ezt a polgári kört. Szentmisére hívjuk barátainkat: imádkozunk a békéért, a választásokért. Rendszeresen előadásokat tervezünk, tartjuk más csoportokkal a kapcsolatot, így azonnal tudjuk az érdeklődőket tájékoztatni.

  Családunk több tagja októbert 23-án tisztelgett az 1956-os hősök előtt. Azelőtt nem volt ilyesmi a mi életünkben, most a fiatalokon látni, hiányzik a történelmi tisztánlátás. Azt mondják, szeretnének tenni a hazáért. Akkor értünk oda, amikor az egyik politikai személyiséget kifütyülték. Rossz érzéssel voltunk, de úgy vettük észre, mit várt az úr egy ilyen rendezvényen való megjelenésétől? Amikor többen azt sérelmezik, 56-os létére képes a kommunistákkal szövetkezni. Vagyis pártjaik koalíciója miatt válik így, nem méltó 1956-hoz.

- Apuska vörös katona volt a fogságból hazatérve, mint szegény napszámos ember, sokat dolgozott mások keze alatt.

  Nehezen tudtak önállóságot biztosítani maguknak. Kommunista volt. Idős korában kezdte hangoztatni, sok mindent nem így kellett volna csinálni, nagy baj lehet még ebből. Csalódott volt.

  Mi különböző véleményen vagyunk a családommal választások, népszavazások előtt.

- Egész nagy családunk kisgazda érzelmű volt. Most nem tudtuk támogatni, a Fidesznek kellett segíteni. Teljesen szétesett különben is. Az már túlzás, amit most a televízióban csinálnak. Mindenütt bizonyos pénzemberek viszik a szót. Így volt ez a régi világban is, Pestre vittek fel cselédnek fiatal lányokat a fiatalúr, háziúr szolgálatjára. Mindenhol előbukkannak, ahol pénzszag érzékelhető, a karrieristák. Most voltam bent a közeli pénzintézetnél, hát a lekötetlen betétre 1,7% kamat jár. Azt mondja az ügyintéző, kössem le. Nem kötöm, hirtelen kiadásokra tartalékoltam ezt a könyvet.

  Ezt jelenti a kemény forint hangsúlyozása.

- Tanyán éltünk, elég közel volt az iskola. Kötelező volt a hat osztály, majd az ismétlő elvégzése. A fiúk leventeoktatásra jártak. Hazafias nevelést kaptunk: Csonka Magyarország nem ország, egész Magyar-

ország mennyország, zengett az iskola. Otthon mindent csináltunk. Férjemmel a konyhában kezdtük az életünket. Később anyósom velünk volt. A kemencét fűtöttem, amikor leszállt az ágyról az éjjeli edényre, egyik lábát már felrakta – így halt meg hirtelen. Minden este imádkozom a jó Istenhez elesett fiamért és azért, hogy unokáim ne érjenek meg háborút. Mindig tiszteletben éltünk, nagyon nehezen viseltük el földjeink kolhozba vonását. Jó gyermekeim a téeszcsében dolgoztak, a részemre járó kis háztáji szőlőből éldegéltem segítéssel.

Unokáim fiatalok, KISZ-tagok, tanulnak, élik a maguk életét. Nagyon örülök azért annak, hogy többségben egyházi esküvőt akarnak.

- Világháború, Don-kanyar: 1943. január 12. Édesapánk elesett. Felmorzsolódott a II. magyar hadtest, a Kecskemétről elindult 4600 katona a 7. gyalogezredből és 1200 jött haza.

  Háborús dalokat énekeltek az itthoniak: Muszka földön lassan jár a posta, Tintaceruzával írott tábori levél... stb. Kilépési kísérletek történtek. Gettó, deportálás, orosz katonák. Feledhetetlen a pillanat, iskolából hívtak haza, így tudtam meg apánk elvesztését. Anyám testvéreivel az ősi házban nevelte fel a három gyermekét. Szép, okos, művelt és fiatal volt, mégis azt vállalta, szeretetben egybetartja a családot, nem ment férjhez. A Nagytemplomban mutattak be szentmisét, a 60. évfordulón a Vitézi Rend és a Hagyományőrző Egyesülettel közösen. Fájdalmasan szép ünnepség volt, sokan könnyeztek. Gyerekeimnek, unokáimnak szeretném átadni azokat az érzéseket, hagyományokat, amelyeket családomtól kaptam. Készítem a családtörténetet, családfát.

- Volt itt valami, rendszerváltás, ilyesmi? Visszajöttek a kommunisták, ismerjük jól a módszereiket. Volt itt már elég háború.

  Egyes politikusok egy időben Horthy Miklóst szidták. Nem lépett ki a szövetségből, belevitte értelmetlen háborúba a katonákat, a zsidótörvények érvénybelépését nem akadályozta meg és így és úgy...

  Most mit csinál a vezetés?! Kár volt olyan nagy hangon leszólni

mást. A nagypolitika dönti el a sorsunkat. Utódoknak lesz elég dolga vizsgálni, keresni a mozgatórugókat egy generáció múltán. Egy újabb világháború kiszámíthatatlan következményekkel járna. Mindegyik oldalnak lesznek hívei.

- Mi nem mehetünk el innen Budapestre, Lourdesba. (Egy ima része ez!)

  Itthon imádkozunk a békéért kisebb csoportokban „Szentcsalád járáskor" és a templomban. Az idősektől valamikor hallottuk a világvégének, az utolsó ítéletnek a jeleit: erkölcstelenség, nem lehet megállapítani ki a nő, a férfi... stb. Nagyapánk Bécsben szolgált, Burgwarten volt, őrizte Erzsébet királyné palotáját, maradhatott volna továbbszolgálni, a szíve hazahúzta a Kiskunságba. Minket hazaszeretetre neveltek otthon és az iskolában. Szerettünk volna keresztény pártra szavazni, most kiestek a politikából. Most vettem televíziót. Olyan erkölcstelenséget látni a tv-ben, ilyen környezetben nőnek fel a gyerekek. A mieink templombajárók, segítenek az atyának felolvasni, körmenetben a feszületet viszik. Nem dohányoznak, nem isznak, tanulnak.

- Mit akarnak a nemzeti jelképek felülvizsgálatával, áthelyezésével? A gyülekezési szabadság megnyirbálásának vagyunk tanúi jelenleg. Számítógépes nyilvántartások idején nevetséges, hogy ugyanarra a helyre egy időben két teljesen ellentmondó rendezvényt engedélyeznek végül. A gyűlöletbeszéd: arról sokat lehetne beszélni. A fogalom egyértelmű megfogalmazásakor, remélhetőleg vonatkozni fog a feleslegesen uszító, képbemászó modorú riporterekre; újságírókra. Nem sokat mondhatok az uniós csatlakozásról. A mi családunk a földet művelte, állatokat gondozott, fiatalok egyike-másika ma is gazdálkodik körülöttünk. Megfogadom tanácsaikat a népszavazáskor.

- Sokat emlegetik megint a nyugdíjakat. Majd a végén nem fizetik. Nem arról van most szó inkább, február 11-én Medgyessy Péter bejelentette kb. 8-10 ezer forinttal fogják emelni az EU-hoz való csatlakozás miatt. Lehet ez egy választás előtti fogás megint?!

Igazságtalan, a párttagok fizetése mindig nagy volt, kis koszos munkahelyen mindig kaptak fizetésemelést, jutalmat. Most ugyanazon munkából elment emberek nyugdíja jelentősen különbözik egymástól. Orbán Viktor kormánya szerette volna a nyugdíjemeléskor a differenciálást bevezetni. Így a magas nyugdíjak bizonyos határ felett kisebb mértékben emelkednek, az alacsonyak pedig nagyobb mértékben. Az akkori ellenzék miatt ezt nem lehetett megvalósítani. Így jött létre az az aránytalanság, a 35-40 évet munkában töltött idő után 35 ezer Ft a kisnyugdíjasok járadéka, ugyanakkor a szakszervezeti és pártvezetők 80 ezer Ft-nál tartanak.

Beszélünk rendszerváltásról így és úgy és sok húsbavágó dolog megrekedt, a régi, elavult mederben maradt.

- Elolvastam a szülőföldemről megjelent emlékkönyvet. Nem ilyen volt gyermekkoromban. Emlékszem, iskola előtt sorban álltam kenyérért 52-ben, Apuka váltott le. Nagyon elégedett volt tanulmányaimmal az orosztanár néni, így engem küldött el járási versenyre. Otthon egyáltalán nem örültek. Az úttörőmozgalomból ki kellett iratkoznom, középiskolás kollégiumba kerültem, sokat éheztem, otthon szintén nehezen éltek az ipart nem folytathatták, tsz-tagok lettek.

  Azt nem is hallottam a mostani beszélgetésig, sokakat később az új igazgató nem javasolt továbbtanulni, így otthon maradt több kitűnő koponyájú gyerek, pedig azért a tanulásra nagy volt az igény. Felsőoktatási intézményben tanítottam, sok különböző vallási felekezetű, világnézetű kolléga között dolgoztam. Nem vagyok politikus, vitatkozó alkat, észre kellett vennem az eltávolodásokat, barátságok elszakadását a 90-es évek változásai miatt. Színházba járunk párommal és a szűk baráti körrel. Gyermekünk szépen halad szakmájában. Külföldön dolgozik.

- A mezőgazdaságban dolgoztunk generációk óta. Gyerekeim tanultak, a 90-es években itthon maradtak a gazdaságban.

  Két tehenemet levágattuk, 40 Ft-ot adtak a tejcsarnokban egy literért, ahhoz meg sok volt, hogy naponta különféle tejhaszonnak feldolgozzam.

Nem láttunk kiutat a fejlesztésre ilyen felvásárlási, átvételi procedúrák miatt. Könnyen tudunk mozdulni, építeni, egymást segítjük minden munkában. Nagyobb istálló építése, takarmány előállítása sem okozna gondot. A fő hiba az, hogy nem készült fel egyetlen bank sem arra, hogy a kisvállalkozókat támogató konstrukciót dolgozzon ki. A faluban egy élelmes család mini tejüzemet szeretett volna létesíteni, nem tudták megvalósítani.

Barackfákat sorjában ki kellett vágni 100 db-ot, egyik évben senki nem törődött a termés átvételével, feldolgozásával, másik években sokat kellett permetezni a semmiért, nem volt termés. Most már nem kell vele bíbelődni. Lányomék szőlőt, spárgát telepítettek, reménykednek a jobb időkben.

- Láttad, valamelyik évben 40 sertést gondoztam, a férjem beteges. Mindent átadtam a családnak, amíg bírom magam, én dolgozok, segítek. A fiam szinte naponként fuvarozza az almát Pestre, egyelőre van piaca. Visszavettük szüleink után a területeket, most leszünk bajban, ha nem tud a fiam talpon maradni.

Megveszik a földet a 60 éven felüliektől 20 hektárig, most hallottam, 50 ezer Ft-ot fizetnek aranykoronánként. Itt a mi vidékünkön nem olyan magas a földek értéke, van egy kis erdőnk azt hektáronként 1,7 aranykorona-értékben vettük vissza, tehát kb. 85 ezer Ft járna érte, hát nem egy összeg ám ez! Gyerekeinknek meghagyjuk, sokkal többet ér néhány év múlva.

Az Európai Unióban 1 millió Ft a rosszabb minőségű földnek az ára.

Biztosan lesznek nyugdíjasok, akik az Állami Földalapba eladják, átadják földjüket életjáradékért. Mi őseinktől örökölt és a magunk erejével megszerzett földjeinket megtartjuk gyermekeinknek. A föld a mi örömünk, életünk.

- Apuska az első háborúban volt, nagyon későn tért haza, leromlott állapotban. Mi négyen a nagyszülőknél éltünk tanyán, Anyuska bábaképzőt végzett. Híres községi bába volt, szegényebb helyekre saját lepedőit, pelenkáit vitte el. Egy hétig naponta eljárt a mamákhoz, tanította, segítette őket, tanyákra lovas kocsival ment. Férjemmel sok fáradozással üzletet nyitottunk. Apósom vitézi földjét mű-

veltük. Szegény nővérünk a közeli kórházban szült, elvéreztették, akkor jöttek meg az orvosok, nem tettek meg minden szükségeset.

Majdnem mindenünket államosították. A szövetkezetnél dolgoztunk, felvásárlók voltunk. Sokat dolgoztam a Vöröskeresztben. Napjainkig nagy szeretettel vesznek körül a régi ismerősök, rokonok, amikor hazamegyek. Gyermekeink, unokáink szépen tanultak.

Férjem többszöri ismételt internálása után 1990-től havi 250 Ft nyugdíj-kiegészítést kaptam. Kárpótlási igényt nyújtottam be az üzlet államosítása, férjem internálása miatt. A Belügyminisztériumban nem találták meg az iratokat (1990-ben még adtak a határozathoz igazolást!). Bíróságra jutott az ügy, a fiatal kis bírónő alig értette ki magát az anyagban. Nyolcvanéves tanúkat kellett elvinni, az egyik nagyothallóbb volt, mint a másik. Azért kaptam végül 150 ezer Ft-ot.

- A munkanélküliség utolérte családomat, lányom nem tud elhelyezkedni, az ügynöki, biztosítási munka nem neki való. Érettségivel, két szakmával. Mindenben segítettem őket, a lehetőségeink kimerültek.

Itthon kezelnek szőlőt, most az idén 42 Ft/kg áron tudták eladni, sajnos kevés termett. Szaladgál, keresgél... Apjuktól örökölt egy darab erdőt, még nem vágásérett. Most azt olvastuk, az Erdőgazdaság elvégzi a szükséges gondozást, és számlát küld a tulajdonosoknak.

Jelenleg eladni nem érdemes, nagyon alacsony az ár, 100 ezer Ft/hektár. Akik a városi életet élték sokáig, látom, nehezebben térnek vissza vidékre. Itt nem találnának állást mindannyian, talán a lakáskülönbözetet megérné valamibe beforgatni. Most várakozásban vannak. Gyermekeik dolgoznak.

- Hétszer szentelt gyertya fog csak égni az utolsó ítéletkor. Most Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepén a családdal ünnepi szentmisén voltunk. Unokáimat mostanában nagyon érdeklik a népi hagyományok, elmondtuk nekik, február 2-án a medve felébredve téli álmából, mint most is, pl.: népfényes volt az idő, bátran visszamegy barlangjába, még hosszú tél ígérkezik. Keresik az ősöket.

Tanyán nőttem fel, sokat dolgoztam, szüleimet a beszolgáltatá-

sok idején lecsukták, Anyámat nagyon megviselte ez. Egyik testvéremet is lecsukták, öcsém, mint akkoriban oly sok gazdagyerek, munkaszolgálatos katona lett.

Nehéz volt akkoriban a tanyán, sok fiatalember a háborúban elveszett, bizony benne voltam már az időben, mikor férjhez mentem. Három gyermeket neveltünk.

Férjemet éveken át várták haza szülei a fogságból, novemberben jött haza, Anyósom a nádas padláson sikeresen rejtegetett előző évi vágásból való füstölt disznósajtot tett elé. Nehezen boldogultunk, férjem nem ment el dolgozni, volt eleget a kolhozba, így én jártam munkába. Anyukám a tsz-nevezések idején felakasztotta magát, a saját tanyáján halt meg. Férjem után 250 Ft havi nyugdíj-kiegészítést kaptam és egyszeri 200 ezer Ft kárpótlást. A méltányossági nyugdíjkérelmet beadtam, jelenleg a nyugdíjam 35 ezer Ft, de a havi gyógyszerfogyasztás a közgyógyellátás mellett is meghaladja a 8 ezer Ft-ot. Az én kis vallásosságommal evangélikus környezetben elértem gyermekeim és unokáim hitre szoktatását. Gyönyörködök a templomban, mikor az itteni három gyereket látom szolgálatban, öcsém három unokája szintén itt nevelődik, segítget. Gyermekeim tanácsát követem választások idején, vejeim szintén okosan politizálnak.

Országos Széchényi Könyvtár

- Mit tanítson a pedagógus? Ezt rendesen előírja a Nemzeti Alaptanterv, az iskolák helyi pedagógiai programjai stb.

Meglepetésemre egyik apuka számon kérte, miért kell a fiának a Himnusz teljes szövegét megtanulnia, szeretné neki átadni a vállalkozást, magolásra soha nem lesz szüksége. Megtanultam tízig már számolni, most is ezután válaszoltam. Ilyen kirívó esetek mellett, többségében jól tudom a gyerekeket szeretni. Jól foglalkoztathatók, ráhangolhatók. Tanítványaimmal sikeres műsort készítettünk a millecentenáriumra, rendszeresen megemlékezünk iskolánk névadójáról. A helytörténeti vetélkedő nyertesei az idén a fővárossal ismerkedtek jutalomként: Nemzeti Színház, Nemzeti Múzeum, Gellérthegy, Terror Háza, Csodák Palotája...

Környezetemben nem érdemes politikáról beszélgetni, minden politikai arculat jelentős szimpatizánsokat mondhat magáénak.

- Nagyméltóságú főtisztelendő úr előadását hallgattuk meg családdommal. Az egyház jelentős személyiségei határozottan állást foglalnak egyes kérdésekben, amelyek a napjainkat érintik. Tulajdonképpen most szembesültünk olyan fogalmakkal, látom 14 éves kislányomon, nem is érti: euthanázia, drogliberalizáció, klónozás... A közszolgálati televíziók egy kicsit segíthetnének ebben. A szülők dolgoznak, három gyermekünk iskolába jár, sportol, egyházi rendezvényekre jár, nem nézünk televíziót csak ritkán. Együtt járnak családi, egyházi kirándulásokra, színházba.

  Az iskolai elfoglaltság teljesen leköti a gyerekeket, úgy érezzük néhányan, jól átgondolt reform segítségével a leterheltség csökkenthető, a felvilágosító anyagok, elfoglaltságok növelhetők. Így kerülhet sor a szükséges felvilágosításra.

- Fővárosban élő, zeneszerető ember vagyok. Sok rendezvényre elmegyek. Varnus Xavér orgonaműsorában többször gyönyörködtem már. A televízió (ATV 2003. február 2.) közvetítette egyik koncertjét, óriási tapsot kapott. Improvizáció előtt egy énekesnő elénekelte a „Tavaszi szél vizet áraszt" című népdalt. A művész úr beleéléssel orgonált, a művészetértő közönség felállva együtt énekelt a zenével. Meghatottan köszönte meg a szűnni nem akaró tapsot.

  Szeretnénk gyakran találkozni ilyen közvetítésekkel a televízióban.

- Budapesten a Stefánia Palotában volt a hagyományos Vitézi bál. Egy 1924-ben készült évkönyvből másoltam ki a vitézi csárdás szövegét, kottáját. Lakhelyemen felkértem egy művészeti csoportot táncolásra, éneklésre. A művészek és a Kulturális Intézet vezetője javasolta a második versszak elhagyását. Akkor nézek rá a szövegre... Horthy Miklós nevét látom. Uraim! A Vitézi Rendet a Kormányzó Úr hozta létre, ezt nem tudom elvitatni. Önök félnek? Nem lesz ott a rendezvényen, akire gondolnak! Talán rendelkeznek újabb utasítással, itt lenne már egy megfigyelőtiszt a közelben, így gondolkodtam. Nagyon szépen sikerült egyébként a rendezvény.

- Anyám menhelyről került egy községbe. Szépen felnevelték, kórházban dolgozott, megismerkedett Apámmal, így kerültek a Du-

nántúlra. Orvos vagyok, férjem műszaki ember, képviselő. Anyám és férjem szülei egy községben nevelkedtek, Budapesten gyakran találkoztak a családtagok, így ismerkedtem meg tulajdonképpen a férjemmel. Szüleink, nagyszüleink sokat fáradoztak a család megélhetéséért, egyik águk gazdálkodó, másik ágon kereskedelemmel foglalkoztak.

Az 1950-es években a legtöbb családból többen dolgoztak a fővárosban. Földjeiket leadták a tsz-nek, boltjukat elvették. Mi, az unokák, persze ezután, nagyszüleink jogán nem kaphattunk kárpótlást. Megélünk mi a magunk kenyerén. Gyermekeinknek sajnos nem tudjuk megbízhatóan átadni azt a szellemi kincset, amit elődeinknek köszönhetünk. Senki nem beszél arról, miért kell ennyire hallgatni az elmúlt 50 évről. A Terror Háza főleg azokat a portrékat, problémákat tárja fel, ahol kivégzésre, börtönbüntetésre került sor.

• Testvérünk nehezen tudott váltani a földek államosítása után. Kint maradt tanyán, régi ismerősök vették pártfogásba, náluk dolgozott. Szüleink mellé temettük a községben.

Testvéreim ipari szakmát tanultak, láttuk szüleink lecsukása, földjeik elvétele után, nem szabad ott maradni, ahol egykor gazdák voltunk. Polgári iskolámmal férjhezmenetelem után irodában dolgoztam. Apukánk szép magas kort ért meg, közösen elgondoztuk.

Józsink temetése után nálam jöttünk össze, a közvetlen család, most 20-an vagyunk. Egyik unokám most ment férjhez, még leszünk is. Legfiatalabb testvérünk fia középiskolás, észrevetted, nevét a közös nagypapánktól kapta. Nagyon tiszteljük elődeinket, hagyományainkat. A családi album elkészülése óta szeretünk elmenni a találkozókra, legutóbb messzire elkerült gyermekkori szomszédokkal, rokonokkal ismertünk egymásra.

• Gyermekeink szépen tanulnak. Remélem, kommunikációs szakkal jól tud érvényesülni. Férjem jövedelme biztosítja a megélhetésünket, így megengedhető, hogy hivatásomnak éljek, tanítsak.

A gyerekek itt a szavalóversenyen szépen helytálltak. Alig nézünk televíziót. Így a beszélgetésből döbbenek rá, a kabaréműsorban látott jelenet már a sokat emlegetett BigBrother műsorra épült,

szinte nem is értettük így. Közös nevezőre jutottunk a beszélgetésben, egyre több szakképzett, üde, fiatal lesz látható műsorvezetőként, kifogástalan öltözékben.

- Meglepetéssel olvastuk a helyi újságban névvel együtt, az egyik új képviselő összeütközését a hatósággal. Barátaival szórakozott, amikor a rend őrei beavatkoztak?!

  A következő újsághírben olvastuk, elhatárolódtak a jelölő szervezet egykori képviselőjelöltjei az elnöktől. Másik újsághír már azt közölte, a jelöltek egy csoportja kiáll az állásából felfüggesztett elnök mellett. Sajnálatos dolog poentírozni egy kényelmetlen helyzetben levő emberen. Mellesleg nálunk egy tyúktolvajnak becsülete van, nem írják ki teljes névvel, foglalkozással az újságokban. Ki érti ezt a helyzetet?!

- Munkahelyünkön szinte minden politikaarculatot képvisel valaki. Kinek a férje SZDSZ, vagy MSZP képviselőjelölt. Kollégánk apját 1950-ben koholt vádakkal kivégezték. Új pártok keletkeztek mostanában, ott is szépen képviseltetik magukat a kollégák.

  Többen hívei vagyunk a magyar őstörténet megismerésének, a múltunkban rejlő hazugságok leleplezésében. Előadásokat hallgatunk: Szent Korona, nagyszentmiklósi aranykincs, rovásírás, a köztünk élő Turulmadár... stb.

  A rendszerváltás előtt beletanultunk némileg az alkalmazkodásba. Jelenleg közösen megcsináljuk a munkával szorosan kapcsolatos dolgokat, kirándulást szervezünk, de diszkréten hallgatunk egyes kérdésekről.

- Nagyszüleink és a mi családunk ellátása mellett édesanyám nevelte 1,5 évig két unokatestvéremet. Bácsikám Budapesten dolgozott, különvált a családtól a meghurcoltatások elkerülése miatt. A faluban gazdálkodó feleségét egy éjszaka elvitte az ÁVH. Itt voltak gyakran a háborúban elesett másik testvér felesége és három gyermeke. Alig-alig léteztünk.

  Osztálytársam Apukáját a háború végén nyilasnak titulálva kivégezték. Másik osztálytársam Apukája nevét suttogva emlegették a

felnőttek. Napjainkban beszélnek újból erről, Budapesten a Fehér Ház foglya volt, maradványait a Dunába tették. Nem csoda, hogy nem szívesen megyek haza szülőföldemre. Ma már a temetőben van igaz dolgom.

- Apukám 24 holdon gazdálkodott és ezért kellett meghalnia 1951-ben. Másik társával együtt vitte el a ÁVH-gépezet. Gondolni való, milyen véleményem maradt erről az időszakról és ezekről az emberekről. Mindketten posztumusz díszpolgárok. Nagyon szép ez a felnevelő közösségtől. Sírjaikat a Rákoskeresztúri temető 301-es parcellájában sokan felkeresik, egykori földijeink, rokonaink.

  Nem lehet azon csodálkozni, egy ilyen kegyeleti helyen nem jelenhet meg a nyilvánosság előtt csak egy makulátlan, tiszta ember.

  Családjainkat pótolhatatlan veszteség érte. Menekült ki, merre tudott. Írtuk az életrajzokat, ahogy lehetett.

  A kárpótlások idején mi nem voltunk besorolható elemek.

- Vér és Becsület Kulturális Egyesület nevének eredetére egy közismert médiaszemélyiség nyilatkozatából értesültünk. A Hitlerjugend jelszavát használó egyesület különböző helyszínek után a Kossuth téren kapott engedélyt 2003. február 15-én demonstrációra. Ugyanebben az időpontban a MAZSIHISZ...

  A rendezvények után úgy tűnik, nem lehetett egészen véletlen sem ennek a két rendezvénynek a megengedése ugyanott. Országvilág előtt bizonyságként használható lehet.

- Az adóhivatal kimentette az adatokat pénzügyminiszteri rendeletre. Tiltakozás, válaszok, parlamenti viták követik.

  Előző kormány idején: hosszú bájtok éjszakáján mi történt, most kezd napvilágra kerülni.

  Emlegetik az utazási irodák adatainak feldolgozását, vagyis a 325 ezer Ft-os utak miből valósulhattak meg.

  Az igazán nagy halak a nyílt tengerekben tudnak úszkálni, ellenőrizetlenül. Kevesen hiszik azt el, a vagyonbevallásokban szereplő adatokat, taktikák eredménye. Ellenőrzés, nyilvántartás fokozódik.

- Őseim felírták a háborús emlékmű talapzatára: Nem, Nem, Soha! A történetírók egyelőre adósok néhány év hiteles feldolgozásával.

  A kommün idejéről nagy tisztelettel emlékeztünk meg a szocializmusban. Egyes részleteire: a rögtönítélő bíróság tevékenységére, áldozataira fátylat borítottak. A mukásmozgalom hőseinek emléket állítottak. A rendszerváltás után az utcák nevét átkeresztelték.

  Budapesten utcát neveztek el Horthy Miklós kormányzóról, aki egy nehéz történelmi helyzetben teremtette meg a nyugalmat, konszolidációt. Egyik televíziós műsor illusztris személyiségének nyilatkozatát ismerjük ebben a témában.

  A mi őseink hazafiak voltak, vérüket áldozták, ha kellett a háborúkban a hazáért.

- A fővárosban bekapcsolódtam az ifjúsági mozgalomba. Férjemmel nem tartottuk fontosnak a gyermekek megkeresztelését, bár családjaink mindkét részről hagyománytisztelők voltak. Tiszteletből részt vettem Kádár János temetésén.

  A MIÉP rendezvényeire 15 éves fiamat a férjem kísérte el. Családomban közelről megtapasztaltam a mai politikai sokszínűséget. Nagy vitáink vannak az EU-csatlakozásról.

- Nem kell minden aprósággal foglalkozni. A gazdaság fejlődése a fontos. Ki hogyan szerezte vagyonát, gazdagságát azt a nagy Fordtól soha nem kérdezték, azt mondta, az első 1000 dollár megszerzése nagyon nehéz. Bármi áron meg kell teremteni az induláshoz az alapokat(?!) Az a fontos, minél több vállalkozás, vállalat tudjon működni, legyen az embereknek keresete, fokozatosan megindul a gazdaság fejlődése. Nem jó ez a sok egymásra mutogatás.

  Az Európai Unióhoz való csatlakozás fellendülést hozhat sok területen.

Nők az egyenjogúsítás útján

„Ha az ifjúság megtanulna újra magyarul beszélni és dalolni, a magyar jövőnek egyik legfontosabb bástyáját építené ezzel."

Kodály Zoltán

Tanulmányaink, olvasmányaink során tisztelettel emlékezünk azokra a nőkre, akik a maguk helyén felismerték feladataikat.

Feltehetjük a kérdést Petőfi Sándor költő után szabadon: ki volt tanítód? hol jártál iskolába?!

Kanizsai Dorottya *(Perényiné)* 1526 Mohácson a csatamező halottait temetik el.

Lorántffy Zsuzsanna *(Rákócziné)* Sárospatakon híres kollégiumot létesít, meghívja professzornak Coménius Ámos Jánost.

Zrínyi Ilona *(Rákócziné majd Thökölyné)* Munkács várának hős védője II. Rákóczi Ferenc nagyságos fejedelem édesanyja, nevelője.

Árva Bethlen Kata – neves könyvgyűjtő *(udvari papja Bod Péter)*.

A magyar nők oktatása, nevelése terén, elévülhetetlen érdemeket szerzett:

Brunszvik Teréz, Teleki Blanka, Karacs Teréz, Leövey Klára... stb.

A halhatatlan kedves, a társ, a múzsa, a tisztelt feleségek sorában önálló alkotóként továbbá példaképeink:

Török Szofi, Szendrey Júlia, Csajághy Laura, Molnár Borbála, Kosáryné Réz Lola, Kafka Margit, Szabó Magda, Jókai Anna... stb.

Uralkodónők: Erzsébet angol királynő, Mária-Terézia Habsburg császárnő, Nagy Katalin orosz cárnő, Indira Gandhi India Miniszterelnöke... stb.

Uralkodók, főurak magántanítókat, nevelőket foglalkoztattak gyermekeik oktatására. Továbbiakban a környezet, a kor ízlése nyomta rá a bélyeget a tudás megszerzésére. Vidéki udvarházak csendjében

többször a művelt édesanya feladata lett a gyermekek tanítása, majd kollégiumba küldése, nagyobb iskolákba juttatása.

Mátyási József jogász, Csokonai barátja, költő *(Izsák 1765 – Kecskemét 1849)* az Alföldről indult el szekéren Debrecenbe, a kollégiumba. A református lelkész édesapa és Polgári Koczogh Mária édesanya jól felkészíti a nagy útra a gyermeket. Vallási nevelésben, szeretettel nevelték. Két művelt főúr titkára lett, miután Pozsonyban helytállt a német nyelv maradéktalan elsajátításában. Munkaadói: gr. széki Teleki József követ, gr. galánthai Fekete János lovasgenerális, felvilágosult költő.

Móricz Zsigmond *(Tiszacsécse 1877 – Budapest 1942)* írónk diákvárosa szintén Debrecen. A szegényfiú, Nyilas Misi életén keresztül megismerjük a kollégiumot.

Táncsics Mihály *(Ácsteszér 1799 – Budapest 1879)* jobbágysorból küzdötte fel magát országos hírű, ma is érvényes mondanivalójú közemberré, íróvá.

Életpályám című művében leírja, nem volt pontosan kidolgozott tananyag, amiből tanítani kellett. A katolikus plébános volt az oktatás fő felelőse, ellenőre. Izsákon a kántor könyvtárát használta, rájött az olvasás, tudás ízére. Minden vasárnap más közbirtokosnál ebédeltek, sokat beszélgettek a művelt hazafiakkal. Kecskeméten, Pesten tanulmányokat folytat, sokat ír. Tankönyvében példamondatokat szerkeszt a magyar nyelv felemelkedése érdekében a német világban. Felesége, majd leánya sokat segíti a meghurcoltatások idején.

Kis településeken nagyon korán megtaláljuk a papok – tanítók nevét különböző iratokban. Sajnos az átlagember, messze a tanyákon élők nem tudtak iskolába menni.

Az 1848/49-es forradalom és szabadságharc után egyre több iskola létesült. Klebelsberg Kuno miniszter idején az 1920-as években volt nagy támogatottsága az iskolaépítésnek, oktatásnak. Típusiskolákat építettek minden tanyavidéken, nevelőkkel és felszereléssel látták el. Molnár Gergely nagytiszteletű úr megjelent naplója tájékoztat arról, sok tanyai család hozta be a parókiára az I. világháború idején a katonák levelét elolvasni, válaszolni.

Az első világháború után a községekben, kis városokban polgári iskola létesült, amelybe a négy elemi után lehetett járni. Sok ismeretet

adott. Falusi, tanyasi gyerekek hat évig jártak elemibe, ezután ún. ismétlő következett, gazdasági ismeretek, háztartási dolgok kerültek feldolgozásra. A továbbtanulók számára különböző egyházi iskolák: gimnázium ill. szakiskolák voltak a tudomány számára lehetséges utak, mortafelsőoktatás. A polgári iskolai végzettség (4+4 év) idején sok fontos ismeretet tanultak, ezzel tisztviselői pálya és diplomás férj választása vált lehetővé.

Egyik faluba megérkezett fiatal, iskolázott csendőr 1920-ban a kauciót (biztos megélhetéshez szükséges hozomány) megadni tudó gazdálkodó lányát vette el és felnevelték nyolc gyermeküket. Unokák magasabb iskolát végeztek.

Érdemes röviden egyik lány életét megismerni: sok munkával, szeretetben élt férjével, három gyermekkel. Minden munkát maguk végeztek a gazdaságban, így a közös élethez szükséges szülői indítás után tanyát tudtak építeni, földet vettek. A férj a II. világháborúban meghalt. Az özvegy állami támogatás nélkül vitte a gazdaságot, kicsi gyerekeit bevonva a munkába. Férfiakat megszégyenítően dolgozott. Isten – Haza – Család, ezek nem elcsépelt fogalmak, így éltek többen. Nagyon fontos az a tudásanyag, amellyel rendelkeztek, ez volt az élet iskolája... Sokan nem állnák meg a helyüket ebben a munkában.

Választások idején a szervezésben, vendégelésben vettek részt a nők kezdetben. Eötvös József: A falu jegyzője c. könyvében (1842) tetten érhetők ezek. A nagyvilágba kitekintve a nők választásáért, választhatóságáért, a munkában elért fizetésekért, iskoláztatásért sok küzdelem folyt. Ezek a feminista mozgalmak részben a különböző szalonokból indultak el, Párizsban munkásgyűlések egyik fontos feladata volt.

Magyarországon az első egyetemi hallgató Homonnai Vilma doktornő, aki az első világháborúban a Vöröskereszt aktív munkatársa volt.

A nők társadalmi, munkahelyi tömeges alkalmazása felvetett újabb kérdéseket. Gyermekkel való foglalkozás, továbbképzés, munkahelyek. Egyenlő munkáért egyenlő bér... stb. Tömegek oktatási képzése indult meg. A nő, mint választópolgár az 1919. áprilisban bevezetett jogszabályok szerint lett megvalósítható. A szocialista társadalom idején a foglalkoztatások különböző területein több egyenlőtlenség jött létre. A pártdokumentumok előírták a nők részvételét a vezetés-

ben. E korlátok között, részben valósult meg, egy-egy miniszter asszony vagy gyárigazgató személyében. Az általános iskoláztatás mértéke viszont soha eddig nem látott méreteket öltött. A gyermekek száma egyre csökkent az elmúlt évtizedekben, ez nyilván a törvények, az erkölcsi felfogás következménye.

Egyelőre munkahelyteremtés jelenleg nehezen valósul meg. Kisgyermekes anyák a harmadik gyermek után hivatásos anyaként, némi állami támogatással a családban tudnak tevékenykedni. Ebben az időben célszerű valamit tanulni. Remélhetőleg egyre többen felismerik, új szakma, a családi élet átszervezésében tevékeny tagjai maradnak a társadalomnak.

A családi kötelékek fellazulásával kialakult új szokások között elrettentő esetek alakultak ki. Kismama nem tud főzni... tésztát gyúrni... pelenkát mosni. Sokan cigarettázva sétálnak az utcán. Gyakran hallani az egyoldalú elfoglaltság miatt könnyen kialakuló depresszióról, gyesszindrómáról stb.

Kis közösségeket kell teremteni számukra ill. bevonni, bekapcsolni karitatív vagy egyházi munkába... öntevékeny csoportok kialakítása!

Szingli ez a divatos új életforma azokat a fiatal nőket jelenti, akik tanulmányaik, munkába állásuk után egyedül élnek.

Amerikában új üzletág jött létre az ellátásukra, élelmiszerek csomagolása egy vagy két személyre szólóak.

Minden időben voltak egyedülállók, így a háborút követő években a sok férfi elesése, fogságba kerülése miatt. A család tágabb értelemben bevonta az egyedülállókat vagy megtalálták az önálló élet valamilyen formáját. Kimondottan a kereskedő, női szabó, jogásztanuló női munkában váltak be. Segítették, nevelték a család többi gyermekeit és a háztartásban dolgoztak.

A képviselőnők száma kismértékben emelkedett a választásokon. A parlamenti padsorokban világviszonylatban kevés nő található. Az Európa Parlament villanásnyi közvetítésein szinte nem látni nő képviselőt. Hosszú múltra tekintenek vissza a feministamozgalmak.

Nők a rendszerváltásban címen a Szociális és Családügyi Minisztérium kiadványa szerint (Regionális Monitoring):

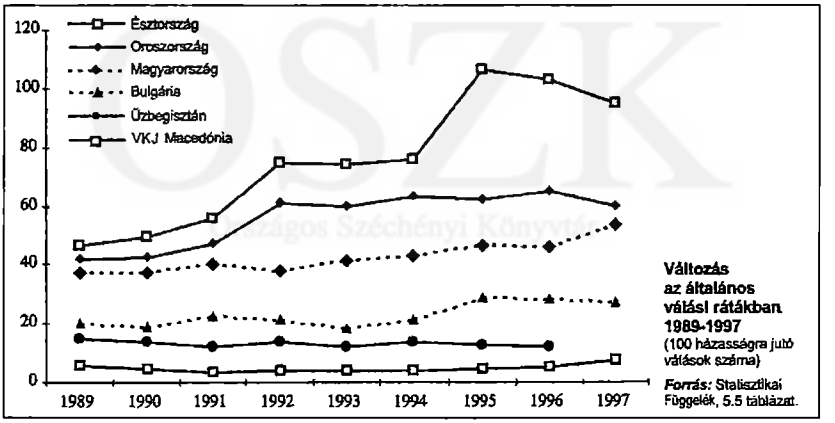
„A Jelentés célja, hogy ösztönözze a nemzeti programok és a nemek

közötti egyenlőség megteremtését szolgáló intézményi keretek kialakítását. A Jelentésben alkalmazott regionális szemlélet is azt jelzi, hogy az alábbi kérdések különös figyelmet érdemelnek.

- A politikai pártok női és férfitagjainak mobilizálása annak érdekében, hogy ösztönözzék a nőket a demokratikus politikai folyamatokban való részvételre.
- Olyan munkahelyi politikai és gyakorlatok kidolgozása, amelyek több lehetőséget biztosítanak a nők számára.
- A női kisvállalkozók támogatása üzleti tréninggel és hitellehetőséggel.
- A nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos kérdések társadalmi vitájának ösztönzése az alulról építkező szervezeteken, a médián, az oktatási rendszeren és figyelemfelkeltő kampányokon keresztül.
- A nők elleni erőszak kezelésére irányuló, többoldalú stratégia kidolgozása.
- A gyereknevelléssel kapcsolatos kötelezettségek nők és férfiak közötti kiegyensúlyozottabb megosztásának elősegítése.
- Állami támogatás biztosítása az egyedülálló szülők számára, akiknek a többségét nők teszik ki.
- A nők oktatásban való részvételének fenntartása és megerősítése.
- A WHO és az UNICEF által elfogadott, az anyasággal és a gyermekkel kapcsolatos egészségügyi mutatók elérése.
- A nők egészségi állapotának szélesebb körű vizsgálata az életszakaszok egymásra épülésének és a társadalmi tényezőknek figyelembevételével.
- A családon és a közösségen belüli nemek közötti egyenlőség megteremtésére való törekvés, a gyermekek és a fiatalok bevonásával.

Azok az elvek, amelyeken az átalakulás folyamata alapul – teret adni a sokféleségnek és valódi politikai érdekképviseletnek, a gazdasági fejlődésnek és a választás szabadságának – ugyanazokat az értékeket képviselik, amelyek a nők egyenlőségéért küzdő mozgalmat is vezérlik. Ez a két dolog tulajdonképpen ugyanannak a folyamatnak másmás szempontból való megközelítése. Éppen ezért, a nők egyenlőségéért folytatott küzdelmet nem lehet a rendszerváltás folyamatától el-

választani, hanem annak részévé kell tenni. Az egyenlőséget nem lehet felülről bevezetni, mint ahogy ez a szocializmus idején történt, de arra sem lehet várni, hogy magától megteremtődjön – mint ahogy azt a mindenféle állami beavatkozástól mentes piacgazdaság hívei gondolják. Az egyenlőség olyan civilizált és civilizáló hatás, amelyet gondosan és állandóan gondozni kell annak érdekében, hogy a humán fejlődést előmozdítsa. Az egyenlőség nem statikus állapot, hanem olyan élő folyamat, amely állandó odafigyelést igényel."

Válási statisztika
1989–1997

Egyetlen földünk

A környezet és védelme sürgető feladatunk a XXI. században. Lezajlott az ipari forradalom. A természet erőit, a szellemi képességeinket sikerült a tudomány szolgálatába állítani. A technikai eredmények: a háztartások, üzemek, kutatócentrumok fontos elemei. A lakásból sem kell kimozdulni, a televíziók, számítógép, internet segítségével, a saját háztartási eszközeinkkel sok minden elérhető. Egy kapcsolás: látni a mérkőzést a Föld túlsó felén, levelet küldhetünk interneten távoli helyekre, sok információ lehívható azonnal.

A gyors fejlődés közben a szükségesnél kevesebb hangsúlyt kapott a környezeti, szellemi károsodás, a hulladék elhelyezése... stb. Laboratóriumok eredményeként (génkutatás, klónozás) lombikbébik, különböző állatok állnak előttünk. A felhasználás közben sok mellékes dolog érdemelne említést itt is.

Atomerőmű állítja elő több helyen a villamos energiát (így Pakson), az atomhulladék nehezen kezelhető veszélyes hulladék.

Csernobilban 1986-ban volt meghibásodás, következménye ismert, egyes kutatók vizsgálata alapján a Bajor-erdő szarvasaiban napjainkig kimutatható az atomsugárzás elhúzódó hatása. Ennél lényegesen nagyobb károsodást okozott a II. világháború végén bevetett új fegyver kipróbálása. Hirosimára atombombát dobtak. Közismert napjainkra az atomfegyverek hatása, tömegpusztítása, környezetvédelemről ebben az esetben beszélni sem lehet. Az emberiség szolgálatába állított csúcstechnikát nem sikerült eddig megbízható szellemiségek kezében tartani, így alkalmazásuk ördögi kísértés. A mobiltelefonok GHz frekvenciákon működnek, veszélyforrások.

Műanyag termékek árasztanak el bennünket. Ezek a vegyi úton előállított óriásmolekulák nem bomlanak el. Elégetéssel káros szénhidrogének keletkeznek, a maradék zsugorodmány nem semmisíthető meg. Ózonlyuk riogat bennünket a szennyezések miatt.

Gépjárművek szennyezései többfélék: műanyag, kipufogógáz, akkumulátorhulladék (sav, ólomlemez), fáradtolaj... stb.

A mezőgazdaságban a termelés, előállítás, tárolás, tartósítás során több károsodás érhető nyomon:

– permetezés, műtrágyák a talajt szennyezik,
– élelmiszerek tartósítása, színezés, tárolás
– ivóvíz vegyi anyagai (Cl; Ca)
– tejtartósítás, -feldolgozás, -szállítás stb.

Paradicsomban élt az első emberpár Isten által teremtett környezetben, napjainkig művészek sokasága örökítette meg ezt a keresztény hagyományt. Saját szolgálatunkba állítottuk a technikát, környezetet, közben mintha kevesebb energiát fordítanánk a károsodások csökkentésére.

A biogazdálkodás nehezen valósítható meg, mégis próbálkozni kell.

Politikai, gazdasági döntések eredményeznek olykor környezetkárosodást. Egyes italreklámok a károsító tényezőket nem is említik!

Kecskeméten a Budai kapunál az érvényes városrendezési terv ellenére benzinkút építését engedélyezte a hatóság a lakosság tiltakozása ellenére, 1998-ban.

Az önkormányzati képviselőnek átadták a tiltakozó aláírásokat, az elvi építési engedély kibocsátásakor megindult egy újabb lakossági engedetlenségi hullám (aláírások gyűjtése, petícióbeadás közgyűlésnek, tiltakozás a helyszínen). A petíció átnyújtására készülve jöttünk rá, az előző tiltakozóíveket nem vitte be a képviselő a közgyűlésnek.

Rendőrségi biztosítás mellett két alkalommal volt demonstráció. A szomszéd jogok gyakorlására illetékes lakó fellebbezését határidő-túllépés miatt utasították el. Ma is gondolkodóba ejt a karácsonyi ünnepek, munkanap-áthelyezések miatt a 15 napos fellebbezési határidő számítása. Sok támogató, tanácsadó volt a háttérben. Az építmény rohamos léptékben készült. Az erőszakosan kisajátított ingatlan kárpótlási ügye a Legfelsőbb Bíróság döntésére vár. A lakosság megtapasztalta, a hatóság, a vezetés ellen nem sokat tehet. Táblákon olvasható feliratok: „Ön dönt, mi választunk"... stb.

Sikerült egyeztetés, ígéretek után a város első emberét a helyszínre hívni. Az 1998-as választásokon új képviselőtestületre szavaztunk. Modernizáció, EU-csatlakozás miatt most ért meg a helyzet a hulladéktárolók (depók) létrehozására.

Elvárható a valóságos helyzet feltárása a lakosság előtt és lehetőség szerint minden környezeti tényezőt meg kell vizsgálni, hatástanulmányt készíteni stb.

Regionális hulladéktároló épül egyes helyeken. Egyik esetben a közelben levő természetvédelmi terület mellett. A tiltakozást megismerve, pro és kontra, környezetvédelmi hiányosságok tapasztalhatók. Az építési engedélyt 20 aláírás és pecsét hitelesíti. Amikor az értetlenség kimutatható, a lakosság tájékoztatása kívánnivalót hagy maga után, már megváltoztathatatlan a tény.

A lakosság elvárja a reális tájékoztatást. A feddhetetlen szakszerű munkát a közgyűlésektől, országgyűléstől, hivataloktól.

Pollenek a környezetben növelik az asztmások számát és problémáikat. Egyszerű lenne ennek kezelése, sajnos eddig nem lépték meg.

A hagyományos környezetvédelmi területek mellett a szellemieket kellene vizsgálat tárgyává tenni végre.

Az oktatás, nevelés különböző területein kellene a környezetvédelem fontos szempontjait ismertetni.

Elengedhetetlen lenne az erkölcsi, kulturális nevelésben előrelépni.

A fiatalokat semmi nem tartja lassan vissza a dohányzástól, az erkölcsi fertő különböző variánsaitól.

A társadalom, a család egyaránt felelős az egyoldalú képzés, felvilágosítás miatt. A médiák gyakran közvetítenek negatív értékeket, így az éretlen fiatal a könnyed útra lép.

Erről külön érdemes értekezni, az adófizetők pénzén fenntartott közszolgálati médiák tevékenységét egy széles körből választott kuratórium tudja kordában tartani. Egyes személyiségek nem is illenek a képernyőre. A saját pénzünkért olyan értékeket kínálnak, amelyekkel nem kívánunk azonosulni. A környezetvédelem fontos területein nagyon jó kezdeményezéseket lehet észrevenni napjainkban.

A Kecskeméti Tanítóképző Főiskolán 2002 nyarán KÖRLÁNC néven remek előadások, könyvbemutatók voltak. A képzésbe beépülő programok megismerése sok reményre ad okot. Egyik előadásban pl.: az alumínium söröspalackok gyűjtése, újrahasznosítása hangzott el.

A mezőgazdasági iskolák, főiskolák egyre több környezetvédelmi szakembert képeznek. Remélhetőleg közel van az az idő, amikor szakértelmükkel sok jó javaslattal, megvalósulással találkozunk.

Itt az idő, mindenkinek tenni kell a maga dolgát saját környezetében. Nem teljesülhet a sok helyen olvasható felirat:

Amikor kivágtad az utolsó fát,
Kifogtad a folyóból az utolsó halat,
Akkor jössz rá, a pénzt nem lehet megenni.

Az idei hosszú tél ráirányította figyelmünket az útburkolatok sózására. A só (NaCl) szórásával a kipufogókból kiáramló különböző szénhidrogének egymásra hatásából károsító sósav (HCl) jön létre. Amennyit használ az útra szórt só, legalább annyit árt.

Több figyelmet kell fordítani a zöldmozgalmakra.

POLGÁROK!

NE HAGYJUK KECSKEMÉTET
TÖNKRETENNI!

Fejezzük ki közösen tiltakozásunkat
az újabb
BENZINKUTAK
építése ellen!

Demonstráció és aláírásgyűjtés
helyi és országos médiák jelenlétében.

HELYSZÍN:
Budai kapu - Jókai utca végén
a gyógyszertárral szembeni parkolóban

IDŐPONT:
1998. március 10-én (kedden) 17 órakor

A HELYSZÍNRE VÁRJUK
VÁROSUNK POLGÁRMESTERÉT IS.

Tiltakozó szórólap, 1998

VALÓVILÁG

Mindennapjainkat átjárja a körülöttünk zajló világ és a televíziók műsorai. A konfliktusok közepette szórakoztatónak szánt műsorok hívják fel magukra a figyelmet. A valóságshow szerkesztői, kitalálói rafináltan kigondolt feladatokat készítenek. A megszokott környezetből önkéntesen jönnek a Nagy Testvér (Big Brother) házába fiatalok megmérettetésre, magamutogatásra.

A virtuális világ, a hétköznapjainkban rendelkezésre álló műszaki berendezések valójában modern életvitelt tesznek lehetővé, interneten egy pillanat alatt eljut az információ, egy magánlevél bárhova.

Addig van ezekre szükség, ameddig az emberiség életét képesek emberléptékűvé tenni. Kutatási, kísérleti eredményeink lassan ökokatasztrófához vezetnek. Erkölcsi, emberi mivoltunkat fokozatosan elveszítjük, a mindenáron manipulált egyed a program áldozatává válhat. Beszavazás – kiszavazás – ásítás – kapcsolatok. Megalkothatjuk a show-műsorok szótárát: szeretni = kefélni; nagy tesó = nagy testvér stb.

A NAGY TESTVÉR MINDENT LÁT

Orwell 1948-ban írta meg negatív, utópisztikus könyvét – az általa felvetett, távolinak gondolt jövő most bejött a szobánkba.

Tudatalatti énünk lassan veszi észre a hatásokat – így a visszahatás is késleltetett.

Osborn: *Vadászidény* címen írta le, irodalmi köntösben jelentette meg a kényszerhelyzetben végsőkig megalázott, próbára tett ember viselkedését.

Totális ellenőrzés, megfigyelés (itt 30 kamera és a titokszoba a nagytesó hangjával) befolyásolás számunkra egyelőre idegen fogalmak, manipulációk eredménye.

A Biblia többször jut az ember eszébe. Jelenések könyve: Armageddon; „élet könyve".

Edisontól kérdezte egyik tanítványa, milyen erők működnek majd az „égbemenetelkor". A vallásos tudós kísérlettel válaszolt: egy láda

homokhoz kevert vasreszeléket és egy erős mágnessel azt felemelte. Ilyen, válaszolt a tudós.

Civilizáltak vagyunk, kulturáltak is talán. Felgyorsult világunkban fontos erkölcsi alapok hiányoznak. A téma az utcán hever, mondhatjuk sokan.

Amennyiben nagy, hangzatos címek, programtémák itt vannak körülöttünk BigSix is lehetne egyik cím. A hat nagy magyar tudós világméretű eredményeit sok helyen alkalmazzák. Kármán Tódor, Szilárd Leó, Wigner Jenő, Neumann János, Teller Ede, Bay Zoltán... stb.

Nagy költőink, történelmi személyiségek bemutatása is lehetne olykor.

A **Kossuth Lajos-emlékév** (1802–1894) majdnem úgy telt el, a közszolgálati televízió alig szánt rá figyelmet. Kiemelkedő médiaszemélyiség bátorkodott elmarasztaló szavakat mondani Kossuth fiatalkori munkásságáról (az árvák pénzével kapcsolatban pedig hivatalos vélemények ismertek már).

Nem szükséges ilyen odamondott, igaztalan megjegyzés.

Érdemes a CNN televízió hírei között tallózni. Itt meglátni azt is, ami a mi műsorainkból kimarad. A hivatalos közlések előtt 2 héttel már lehetett tudni, Törökországnak felkínáltak sok dollárt a háborús készülődés közben.

Egy másik műsorban az Amerikából érkezett demokrata szenátortól megtudhatta a nagyérdemű: Európában nem tudnak igazán modernül gondolkodni.

Németország elfelejtette a Marshall-segélyt, amit a világháború után kapott.

Franciaországnak ajánlotta: menjenek ki a tengerpartra és nézzék meg a katonasírokat. Szerencsére többen értettük üzenetét.

Újabb műsorban követni lehetett Jerrol Port pszichológus fejtegetését Szaddam Huszein személyiségéről: „önsajnálat dühe"... stb.

Az Arab Liga Egyiptomban ülésezett (március 1.).

Rómában II. János Pál pápa karácsonyi szentmiséje tömegekhez szól.

A béke érdekében vállalkozik elmenni Amerikába, a Biztonsági Tanács ülésén felszólal. Nem került erre sor, a háború elkezdődött.

Ehetünk mákos tésztát az Unióban? IGEN. Ismerkedünk még.

Terror Háza körüli csetepaté (TV2 Záróra február 25.)

Módszerváltás, rendszerváltás, támogatás, elvonás.

Kommunista áldozatok emléknapja: 2003. február 23., vasárnap. Sok ember emlékezett.

Vladimir Bukovszky: szovjethatalom idején Gulágot megjárt egykori fogoly, ma Angliában él. „Önök nem tudnak életben maradni az EU-ban... Nem, nem győztük le a kommunizmust..."

Megalakult az APÜSZ. Adóhatóság körüli érdekességek: A hosszú bájtok éjszakája és a kormányváltáskor készített adatmásolás, tárolás. Egyik reggeli műsorban megkapta a magáét Csurka István. Még beszélni sem tud, így mondta a telefonáló. Nem hihető az sem, valamikor irodalmi munkássága volt.

Könyvet ír Kádár Jánosról egykori közeli munkatársa, kíváncsian várjuk. Megtudjuk a családi, baráti kapcsolatait, bepillanthatunk vadászataiba... stb.

A pártok vezetőválasztása, profilváltozás, csoportosulások követhetők egyes műsorokban.

Koreának atomfegyvere van.

Bezárt üzemekről, munkanélküliekről hallani újból.

Megmagyarázhatók egyes dolgok, amiket elénk tárnak a különböző csatornák így-úgy. Nehezebben érthető az a kábeltévéműsor, ahol az egyik bankvezér trónol és fogalmazza meg gondolatait, holott a nagymértékű vádakat ellene eddig nem ejtette el a bíróság.

A „valóság" műsorok nem ismerik a műsorrendet, a Gerard Depardieu kedvéért választott Napóleon-filmet éjszaka kellett nézni. Más, arra talán érdemes műsorok szintén erre a sorsa jutnak.

Szerencsére sok rendezvény, műsor között válogathatunk. A fiatalok jobbik része tanul, könyvtárba jár, igényli az értékeket.

Az egyik iskolában média és filmesztétika tárgyat tanuló diákok felnőtt segítségével tudnak tájékozódni ValóVilágunkban.

A televíziók felkeresték (volna) az egyik plébániát, az újságban megjelent nyilatkozata miatt. A kocsmát is mutatták az egyik szereplő falujában a szurkolókkal. Az újságban nagyon fontos a tiszta értékek közvetítése. Sokaknak nem tetszett a televíziók ilyen megnyilvánulása sem.

Emlékek, évfordulók

Államalapítás – Millennium

2002-ben minden településen nagyszabású rendezvények, könyvbemutatók, ünnepek zajlottak. Száz településen készült el a monográfia, megyénkben Tiszaalpár, Dunavecse, Petőfiszállás került feldolgozásra. Más helyeken a különböző évfordulók, önálló közigazgatási keretek miatt készültek helyi kiadványok, könyvek.

Kiskunfélegyháza: május 6-án, délután a „város napján" nagyszabású rendezvények folytak. Mária Terézia ezen a napon adta ki pátensét, amelynek alapján a jászkunok visszaválthatták egykori szabadságukat, kifizették a zálogot a Német Lovagrendnek. Pintér József államtitkári minőségben adta át az országzászlót két fiatalnak, akik az ősök idejére emlékeztető ruhában voltak. Jelen voltak a város 1745-ben újratelepített családok leszármazottai.

Helvécia: Kecskemét mellett létrejött önálló település.

Testvérvárosi küldöttség tisztelte meg a rendezvényt. Nemeskürty István millenniumi kormánybiztos adta át a zászlót a fiataloknak a templomban.

A Kalocsa-kecskeméti Főegyházmegye millenniumára

Szent István királyunk ezer évvel ezelőtt keresztény európai államot álmodott. Olyan államot, amelynek nem kell tartania attól, hogy más népek magukba olvasztják. Olyan államot, amely elég erős, hogy népét megtartsa. Ez az állam ma itt van, bizonyságul, hogy István terve valóra vált.

Szent István elszántsága, határozottsága bölcs türelemmel, kora szellemiségének mély megértésével párosult. Intelmeiben olyan erkölcsi és állambölcseleti igazságok rejlenek, amelyeket mi, mai utódai is megszívlelhetünk. Büszkén valljuk, hogy befogadó nemzet vagyunk, ahol az ideérkező más nemzetiségűek akár beolvadva, akár nyelvüket és kultúrájukat megőrizve tették gazdagabbá országunkat.

Egy magát erősnek tartó ország valódi erejét az ilyen cselekedetek mutatják meg igazán. A gyenge fél s félti azt a keveset, amije van. Az erős ellenben tudja: az új értékek által még szilárdabbá válhat, mert gazdagabbá teszi, és a gazdagság erőt ad.

Az ebben való hit erősíti a nemzetet erkölcseiben, öntudatában, nemes szándékaiban és ezektől vezérelt cselekedeteiben. Szilárd támasz abban, hogy serényebbek legyünk az európai kultúra gazdagításában.

Mádl Ferenc
köztársasági elnök

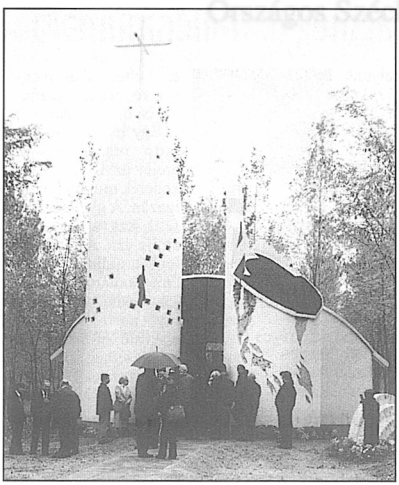
Újságrészlet

A viharos idő ellenére nagyon sok ember jött el, a millenniumi park avatása idején esernyők alatt várakozott a lakosság. A délutáni programok: ökörsütés, színpadi fellépések idejére kiderült az idő. Sokan hazajöttek városokból erre az ünnepre.

Kecskemét: A hírös város rendezvényei világhírűek. A millenniumi országzászló átvételére a főtéren létrehozott szabadtéri színpad szolgált. A széksorok mellett tömegek álltak méltósággal. Tavaszi Fesztivál, Hírös Hét, Kodály Fesztivál, Európai Gyermektalálkozó, Bor Fesztivál. 2003-ban fogathajtó világbajnokság rendezői jogát kapta meg a város, a környező települések közreműködésével a régi emlékezetes ünnepnek ígérkezik.

Kalocsa-egyház évforduló: Dr. Bábel Balázs, Kalocsa-Kecskemét Egyházmegye érseke celebrált ünnepi szentmisét az 1000 éves évfordulón. Autóbuszok, autók, gyalogos zarándokok érkeztek a székesegyház előtti térre. Érsek úr szentbeszéde sokakat megérintett.

Civil emberként sokan ismerik humorát, stílusát, jó időbeosztását. Rendszeresen vállalja szentmise mellett előadások tartását. Az egyházmegye minden templomában megfordult, minimális kísérettel vagy egyedül. Meglepetten figyelnek fel a templomban, amikor hirtelen bejön a misére. Tisztelik, szeretik a megye papjai, lakosai.

1956-os kápolna, Kiskunmajsa

Emlékhelyek, évfordulók, ünnepek

Kiskunmajsa: egykori 56-os személyiségek, Pongrácz Gergely és barátai létrehoztak emlékmúzeumot egy elhagyott tanyai iskolában a Szegedi út mentén. Kápolnaavatásra érkeztek az ország minden részéből 2002 nyarán. Endre Sándor, a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat vezetője beszédében kijelentette: „Itt, Marispusztán méltó emléket lehetett állítani a „pesti srácok"-nak, akik közül többen közöttünk élnek."

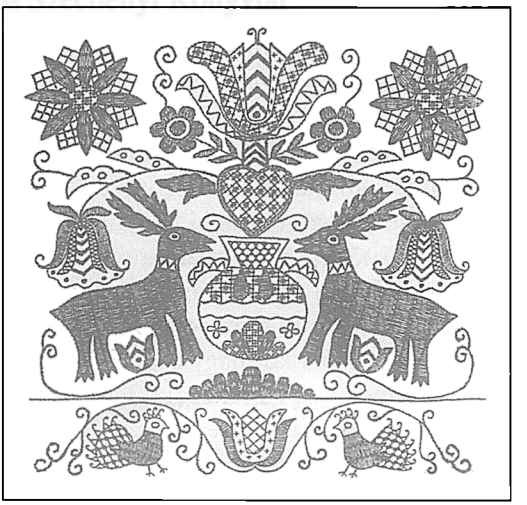
Sok ismert történész, közéleti személyiség volt jelen a tömegben. Megyei, országos sajtója nem volt a rendezvénynek. Váciak vittek többeket haza Kecskemétre, Budapestre.

Jászberény: A jászkun kerületek központja volt ez a város a közigazgatás 1876-ban történt átszervezéséig. Árpád-házi királyaink többször támaszkodtak harcosaikra.

Telepítéskor a kiskunok az Alföldön, a jászok a mai Jászberény környékén, a nagykunok a Tiszántúlon telepedtek meg. A hármas kerület központja Jászberény volt, a főkapitányon keresztül kapcsolódtak az ország nádorához.

II. Lipót császár elzálogosította a jászkun kerületeket a Német Lovagrendnek, felmérték a területet (1699 Pencz-féle összeírás). A szabadságjogaikra büszke jászkunok a jobbágyi kötelékből megváltakoztak Mária Terézia idején. A jászkun redemptio évfordulójára minden településen megemlékeztek. Jászberényben zajlottak a központi ünnepségek, nagy érdeklődés mellett. Létrehozták a Jászok Szövetségét. Rendszeresen újságot, kiadványokat szerkesztenek. Lovasbandériumot, kiállításokat, faluházat hoztak létre... stb. A Jász Múzeumban őrzik a legendás Lehel kürtjét, amelyet az ünnepségen nagy szakértelemmel megszólaltattak.

A Kiskun Múzeum alapításának 100. évfordulóján Kiskunfélegyházán nagyszámú képviselő jelent meg az egykori jászkun kerületből és Jászberényből.

Kézimunka ősi motívumokkal

Ökumenikus imahét

Városokban, kis településeken egyaránt megtartják a történelmi egyházak részvételével. Kecskeméten a Nagytemplomban volt ez az egyhetes imahét. Érdekes találkozásokra, beszélgetésre alkalmas ez a hét. „Nők ökumenikus világnapja" március idei imaóraanyagát libanoni nők készítették.

Együtt menni vagy jönni a templomba ismerősökkel, szomszédokkal.

Megemlékezések közül az 1956-os forradalomról 2002. október 23., vasárnap.

Televízióban közvetítették a Műegyetemről a hivatalos állami ünnepséget.

Sokan felkeresték az áldozatok emlékparkját Budapesten, a Rákoskeresztúri temető 301-es parcellájában.

Többen a Hősök terére mentek zászlókkal, ünnepi hangulatban vettek részt 16 órakor a MIÉP által szervezett programon.

Sok fiatal volt ott, utána egy részük átjött a Köröndre, itt gyülekeztek azok, akik emlékmenettel értek az Erzsébet téren felállított emelvényhez. Egy élelmes ember létrát hozott magával, így a Pannon TV (Hír Tv) riportere innen készített felvételeket. Erre felállva 18 óra körül már a Hősök terétől a mellékutcák mellett az Oktogonig állt a tömeg. Nagyon sok részletében az egykori hősi napokra emlékeztetett a program. Teherautón beszélt a műsorvezető, innen közvetítették hangszórókon a műsort. Méltóságteljesen indult el a tömeg, kart-karba öltve.

Egyes pontokon műsorok fogadták a felvonulókat. Tánccsoport. Az Operaház előtt Erkel Ferenc Hunyadi László című operájából énekelte a főhős: „angyali menyasszonyom".

Az Erzsébet téren ünnepi hangulat fogadta az érkezőket.

Hatalmas kivetítőkön nézhették a programot a távolabb állók.

Az egyik baráti társaság az Oktogonnál leállt, itt már csak hangszórón lehetett követni a műsort.

Az ünnepi szónokot nagy ováció fogadta. Így fejezte be mondandóját: Mi mindennap újrakezdjük! Hajrá...! Gyertyák égtek már mindenfelé, ezeket az úttestre állítva 20 óra után véget ért a program. Televízión nem lehetett jól követni a műsort. Keveset mutattak be az eseményből.

Kertész Imre: *Sorstalanság* című könyvét nagy érdeklődés kísérte. A megnyilvánulások egy része örömmel fogadta a könyvet. Más megnyilvánulások kételyeket támasztottak.

Az *Orbán Viktor* című könyvet Kecskeméten is bemutatták, szerény érdeklődés mellett. A könyv megbízói és az író 500 oldalon foglalkozik egyéni és politikai megnyilvánulásokkal. Nagyon érdekes ilyen könyvbemutatón részt venni, a könyvet forgatni.

A *Viktor* című másik könyvet egyelőre a tévén keresztül lehetett megismerni. Könyvtárban érdemes belelapozni. Jól tükrözi azokat az érdekcsoportokat, személyes indíttatású véleményeket, amelyek az írót és környezetét jellemzik. Megismerhető a gyermekkor egyik-másik csínytevése.

Mindenesetre nagy indíttatás kellett a könyvek megírásához, ha erre vállalkoztak.

Kecskeméti monográfia készült el 2002 őszén. A Polgármesteri Hivatal dísztermében volt a bemutató. A monográfia szerkesztését, írását a múzeum, levéltár vezető személyiségei végezték. A könyv bemutatja Kecskemét történetét a kezdetektől az 1848-as szabadságharcig.

Kossuth Lajos (1802–1894)

Kossuth Lajos (1802–1894) tiszteletére több helyszínen rendeztek ünnepséget. Kecskeméten a Cifrapalota emeleti kiállítótermeiben két magángyűjtő relikviái voltak láthatóak.

Budapesten a Nemzeti Múzeum időszaki kiállítást rendezett.

Meghívó a Kossuth-ünnepségre

Meghatottan hajtottunk fejet több település előtt, amiért megőrizték emlékeiket. Arasznyi széles nemzetiszínű szalagon a felirat „Solt község közönsége"... ezzel a szalaggal látták el a koszorút Kossuth Lajos temetésekor (1894. március 30.).

Kiállítások

A Nemzeti Múzeumban a nagyszentmiklósi aranykincset mutatták be, amelyet 1799-ben találtak meg, azóta is Bécsben őrzik.

A honfoglalás idejéből származó, különleges ábra és feliratot megőrző kincs egyedülálló a világon.

A medalionok szimbolikájának megértése sok ismerettel járul hozzá történelmünkhöz. A feliratok, ábrák megfejtése, megértése szintén hozzájárul ismereteink gyarapításához.

A feliratok egy része rovásírás. Szerencsére sokan foglalkoznak ennek megismerésével napjainkban.

Szeretetvendégség

Agapé alkalmával szintén csodálatos emberekkel lehet találkozni. Szívesen megmutatkoznak az emberek egymás előtt ilyenkor. Egyik lelkész-kántor énekkarával okozott kedves meglepetést: „Az úr csodásan működik, de útja rejtve van..." énekelte a kórus.

Szeretet, közösség: új életenergia költözik a hallgatóságba.

Kirándulások, zarándoklatok

Zágon: a Kárpátok ölelésében megbúvó település. Mikes Kelemen (1690–1761) szülőföldje.

Testvériskolai kapcsolatok ápolása során ismerkedtünk össze.

A helybeliek Mikes család udvarházát tették rendbe. Felavatták a költő mellszobrát. Mikes Kelemen híres levelek, episztolák és más irodalmi művek alkotója, Rákóczi Ferenc nagyságos fejedelmet követte a bujdosásban a szabadságharc (1703–1711) dicső napjai után.

Szép könyv jelent meg Hopp Lajos: *Zágoni Mikes Kelemen* címen, Domokos Géza szerkesztésében.

A kecskeméti csoport vezetője teljesített szolgálatot a templomban, a helybeliek örömére. Néhányan megkerestük a katolikus plébánost,

ez a kerület Gyulafehérvárhoz tartozik. Gyakran felidéztük a közismert verset:

„Egyedül hallgatom tenger mormolását, / Egyedül a bujdosók közül"

Mikes Kelemen soha nem térhetett vissza szülőföldjére. „Édes néném" – írta fájdalmasan.

Csíksomlyó: a katolikus keresztények fontos zarándokhelye.

A Ferencesek temploma őrzi a misztikus kegyszobrot, amely a napba öltözött Boldogasszonyt ábrázolja. A környező falvakból gyalogosan jönnek a népviseletbe öltözött búcsúsok zászlókkal. Fent a domboldalon alakítottak ki óriási területet, itt helyezik el az oltárt. Felhozzák körmenettel a kegyszobrot. Szabadtéren sok pap gyóntat, a jelenlevők tömegei mennek áldozni.

Mikrofonon keresztül köszöntik a zarándokcsoportokat. Zászlók lengenek körben, az anyaország képviseletében több plébánia közössége rendszeresen jön Csíksomlyóra, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat közösségei szintén. Működő testvérvárosi kapcsolatok épültek ki.

Baráti, vallási közösségek találkoznak az utazás során békében, szeretetben.

OSZK Országos Széchényi Könyvtár

Magángyűjtemények

Nagyon megható látni, hogy idős emberek őrzik a családi hagyományokat. Tudnak arról, a nagymama Tomó lány, egykoron Tomori családnévből rövidült ez a praktikus változat.

Máshol az ősapa által az istálló falába befalazott ágyúgolyót maguk készítette kis dobozban őrzik, amely 1848/49 emlékét őrzi. Több helyen féltve gondozzák elődeiktől kapott könyveiket: a halinakötésű szép erdélyi kiadványokat.

Kis falucskában egy-egy biblia a családi bejegyzésekkel vagy a családkutatás eredményeivel nagy becsben tartott örökség.

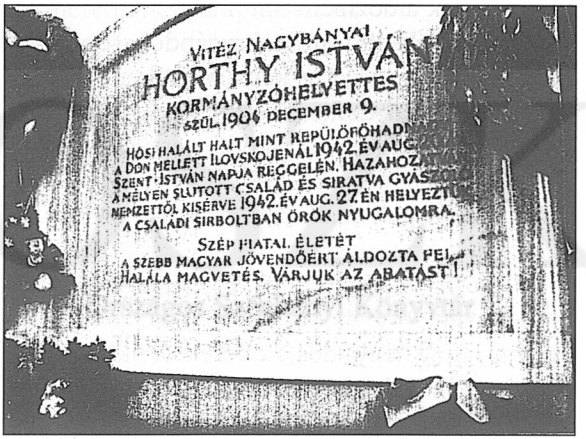
Ábrándos szemű szentek fogadnak egyes helyeken. A szentképek, kis kegytárgyak az ősöktől maradtak. Mások képeslapgyűjteményeiket rendezik.

Egyik tanítvány a családjával létrehozott a régi épületben egy új otthont, ahol a régiek szekrényét, komódját használják. A házaknál gyűj-

tött falvédők borítják az egyik falat, szép feliratakkal, ábráikkal emlékeztetnek elődeinkre.

A kiskunok hagyományait ápoló magánkutató szép házat vett szülőfalujában. Helytörténeti gyűjtemény, Petőfi Sándor és Szász Károly emlékét mutatja be a Fülöpszálláson levő parasztházban.

Vadásznapló, nótáskönyv, meteorológiai feljegyzések, falukutatás, helytörténeti tárgyak gyűjtése, családkutatási eredmények publikálása ugyanúgy fontos szeletei a magánéletünknek, mint közéleti megnyilvánulásaink, közszereplésünk.

Kecskeméti hagyományőrzők Kenderesen
(Kép és cikk nem jelent meg a helyi lapban.)

Honvédeink sírkeresztjére

Aludjatok, ti áldott hőseink, pihenj te hű, néma hadsereg!
Ringasson békén a távoli rög, s ne bántson könny, mely itthon értetek pereg...
Apák, fiak, deli szerelmes vőlegények, kik porladoztok mily sok éve már!
Kik elé dörgő ágyúszóval, véres harcmezőkön toppant a halál.

Aludjatok csak ti Don menti holtak, folyó mentén nyugvó, szunnyadó bakák,
Álmodjatok... ott, messze idegenben, magyar testvéreink: fiúk és apánk.

Aludjatok csak, néma szent hadak,
Pihenni édes, pihenni jó,...
És nyugtasson a Donnak halk zúgása, akár itthon a Tisza folyó.

De jó tinéktek, hogy elkísért az utolsó gondolat.
Hogy bárki győz e véres dáridóban, a magyar nép él és földje megmarad!

Hozzátok el ne érjen itthonról a bánat, sóhaj, jajgatás,
Mert ajándéktok maradjon csak idegenben szent: a csendes szunnyadás...
Mit Isten ad a halott katonának, ki hűséges volt, bátor és derék
Ki könnyű szívvel vitte áldozatul pirosló vérét és drága életét.

De csitulj panasz! – Nyugodalmuk legyen háborítatlan, mindörökre mély,
Ne lopja el, utolsó kincsünket ne rabolja el földi szenvedély!
Zúgjon harangszó, – ne ágyúk orgonája – csak egy könnycsepp,
Síró asszony nyilalljon be a porladó szívekbe, mit megérez fia,
a boldog szunnyadó!

Ezért hát... csak fojtva, lopva fájjon, hogy azóta nincs nálunk árvább a világon.
Mióta ők messze földeken, némán fekszenek,
Keresztjük korhadt, vagy sírjuk már jeltelen.

Aludjatok hát Isten hős katonái sírotokban, messzi tájakon,
Aludjatok, ti boldog pihenők idegen földben, sose felejtve
Ringassanak szelíden, – mint az álom –
Idegen földek, távoli temetők.

V. S. Gy.

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

Utcanevek

Változnak az idők, velük együtt mi is változunk. Ebben az esetben helytálló a régi mondás. Sok utcát újra és újra kellett elnevezni a múltban.

BUDAPESTEN: a VI. kerületben egykoron az Operaház előtti utat Sugárút néven ismerték (Sugárúti palota). Sok szép ház, palota van most is itt.

Az Andrássy út nevet viselte az előző századfordulótól. Andrássy Gyula gróf, „a szép akasztott" politikai tevékenysége tette indokolttá az utca elnevezését.

A II. világháború után a „szovjet testvérek" iránti tiszteletből: Sztálin út lett.

Az újabb szelek, a diktátor halála után: Népköztársaság út.

Az 1956-os forradalomban: Magyar Ifjúság útja.

A forradalom leverése után: Népköztársaság út.

A demokratikus választások után: Andrássy út megint.

VIDÉKEN: szintén megfigyelhetők voltak a változások.

Egy idős ember azt mondja: gróf Széchenyi utcában született, majd ez lett és ma is az, Széchenyi. Vidéken valamelyest konzervatív gondolkodást tükröz az utcák, terek elnevezése. A Rákosi-időkben előírták a munkásmozgalom személyiségeinek a névhasználatát: Kun Béla, Vágó Béla, Fürst Sándor, Sallai Imre, Mező Imre... stb. Praktikusan oldották meg egyik helyen 1990-ben az utcanév-átkereszteléseket, egyszerűen elhagyták a keresztnevet, ahol lehetett, így: Kun utca, Mező utca maradt.

Horthy Miklós kormányzó nevét nem lehetett használni utcanévként sem. 2000-ben Pátyon utcát neveztek el Horthy Miklós kormányzóról. A kormányzó nehéz történelmi helyzetben került hatalomra. Többen vélekednek ma úgy, kormányzása időszakában megszilárdult a gazdasági helyzet. Sok köszönhető neki. Mások ma is hangsúlyozzák: „kivándorolt Amerikába másfél millió emberünk".

Az utcanévváltozás az egyik televíziócsatornán megihlette a szerkesztőket. A műsor szellemében felolvasták a hírt: „utcát neveztek el Horthy Miklósról" – az egyik jelenlevő válasza: „A brüsszeli utcába a Horthy Miklós úton át lehet az Orgoványi utcából eljutni". Budapesten élő elszármazott magánbeszélgetéskor azt mondta, azok ott a faluban, hazafiak voltak, kikéri nevükben is ezt a kijelentést.

II. Rákóczi Ferenc mint hadvezér
(ismeretlen mester mezzotintója)

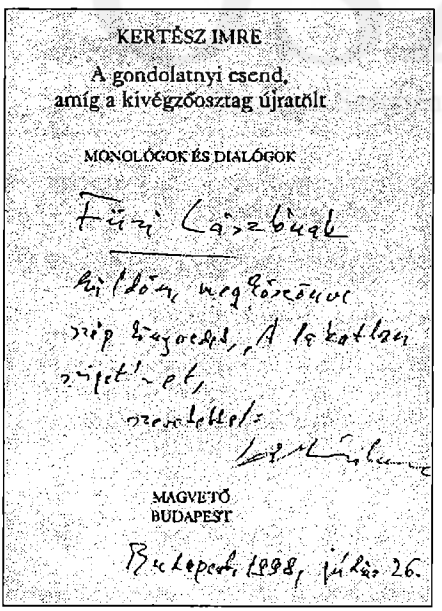
Olvasmányok a közelmúltból

Olvasmányainkról egy időben naplót vezettünk. Ennek kései változataként napjainkban is érdemes néhány elolvasott könyv adatait rögzíteni.

Kertész Imre *Sorstalanság* című könyvét 1975-ben jelentették meg a Magvető Kiadónál. Irodalmi Nobel-díjat kapott 2002-ben.

Milliók figyelmét irányította ez a holocaustregény arra a korszakra. A televíziós nyilatkozatok, újsághírek egymás után adták hírül Kertész Imre kimagasló könyvéről a tudósításokat. Személyeskedések is nyilvánosságra jutottak. Segítségek, osztályzatok?

Kertész Imre évekkel később írta meg könyvét: az embertelen körülmények között elfásult fiatalember a fizikai fájdalmakra is érzéketlenné vált. Érzelmeit, reménytelenségeit érezzük ki a sorokból. A könyv befejező soraival mintegy feloldja a feszültséget, amely az olvasóban kialakult.

KERTÉSZ IMRE

A gondolatnyi csend, amíg a kivégzőosztag újratölt

MONOLÓGOK ÉS DIALÓGOK

MAGVETŐ
BUDAPEST

Hazaérkezése után az utolsó lakásuk melletti szomszédokkal nem találnak közös szót egymással. Sajátosan fejezi ki a boldogságot, amit megpróbáltatásai közben érzett: „Hisz még ott, a kémények mellett is, volt a kínok szünetében valami, ami a boldogsághoz hasonlított. Mindenki csak a viszontagságokról, a borzalmakról kérdez, holott az én számomra tán ez az élmény marad a legemlékezetesebb. Igen, erről kéne, a koncentrációs táborok boldogságáról beszélnem nékik legközelebb, ha majd kérdik. Ha ugyan kérdik. S ha

csak magam is el nem felejtem." Színházban és filmen kerül feldolgozásra, bemutatásra Kertész Imre Nobel-díjas könyve.

ARBAIT MACHT FREI! A munka szabaddá tesz, így olvasni Auswitz-ban a haláltábor kapuja felett. Fiatalokkal végigmenni ezen a táboron, sok kérdést felvet. A fürdőnek álcázott gázkamrák, a halomba összedobált gyerekholmi mindenkit megrendít. Soha többé háborút!

Anna Frank naplója: a bujdosást választó család és összekötői életén át, a kislány érzelmeit, félelmeit mutatja be. A felfedezés, elhurcolás után a napló megmaradt, könyvformában és filmen is megjelent. Személyes tapasztalatait ismerhetjük meg a napló olvasása során.

Vercors: *Az éjszaka fegyverei* című munkájában szintén a haláltábort ismerjük meg: foglyok, őrök, orvosi kísérletek, kápók életét, sorsát.

Nemeskürty István: *Mi történt velünk?* Szabadtér Kft.-nél 2002-ben kiadott könyve a Meddig várjunk? című kötet gondolatai folytatása a XX. század elejétől napjainkig eltelt időszakot értelmezi.

Az egyéni felelősség mellett kíméletlen őszinteséggel kell szembenézni mulasztásainkkal és önmagunkkal. Úgy tűnik, ezt nehéz megtennünk.

Pap Gábor: A Napút festője, Csontváry Kosztka Tivadar. Pódium Műhely kiadása. Debrecen, 2002.

Csontváry, feladva polgári foglalkozását, a festészetnek szentelte életét. Sokat utazik, tanul, figyel.

A könyvből megismerni azokat a hatásokat, amelyek látásmódját érlelik. Libanonban a hosszútűrő cédrusok, Baalbek templomában szerzett mitikus élményeit festményeiben örökíti meg. Művei segítségével kötelességeink, küldetésünk felismerhetők.

„Senkihez képest sem – késett el – már csak azért sem, hiszen voltaképpen nem is akadt vetélytársa a maga korában a „római erkölcsök" szerint élő Európában." Különleges hivatástudata teszi indokolttá így utólag, megtartotta a nélkülözések ellenére alkotásait. 1963 óta állandó kiállításon, együtt láthatók Pécsett a Csontváry Múzeumban.

Orbán Viktor: Mi ezen az úton maradunk (1956–2002)

Minden ellenkező híresztelés közepette szükséges volt színre lépni

ezzel a könyvvel. A könyvbemutatót megelőzően órákkal előbb sorban álltak az emberek.

Annyit összeírtak Orbánról, kellett az önvallomás a helyes portréhoz.

Kozma Huba Pongrácz Gergelyről írt munkája az Antológia Kiadónál 2002-ben jelent meg. Könyve az 1956 eseményeiben részt vevő, majd emigrációba kényszerült ember portréját rajzolja meg.

Pongrácz Gergely fáradságot nem ismerve dolgozik, fáradozik.

Kiskunmajsa-Marispusztán megvásárolt egy régi iskolaépületet, ahol támogatóival létrehozta az 56-os Múzeumot. Kápolnaépítéshez fogott, melyet 2002 nyarán nagy tömeg jelenlétében szenteltek fel. Helyi és országos médiák nem tisztelték meg az eseményt.

A művészeti, technikai érdeklődésűek ugyanúgy találhatnak értékes könyveket a választékban, mint a pedagógia, ill. sci-fi könnyedségét kedvelők. *Győr Kincstári értékeit* bemutató könyv borítóján Szent László hermája köszönti a nézelődőket.

Kecskeméten és több környező településen helytörténeti kiadványokat jelentettek meg. Ágasegyháza, Szentkirály, Tázlár, Lakitelek, Bugac, Izsák, Szabadszállás... stb.

Vezető személyiségek, közemberek, politikusok, államfők, diktátorok szintén kedvelt témái a könyvet íróknak, kiadóknak.

Lenin, Sztálin, Horthy Miklós ugyanígy olvasható, mint az új és újabb magánszemélyek kiadványai. Érdekes olvasnivalót kínál a napjainkban megjelent Farkasházy-, Orbán-, Verebes-portrék olvasmányai: Jókai Anna, Varga Domokos György, Franka Tibor, Szabó Magda stb. könyvei sokakat olvasásra ösztönöznek.

Karsai László: Befogadók Auróra Kiadó, Budapest 1993.

Írások az antiszemitizmus ellen (1882–1993).

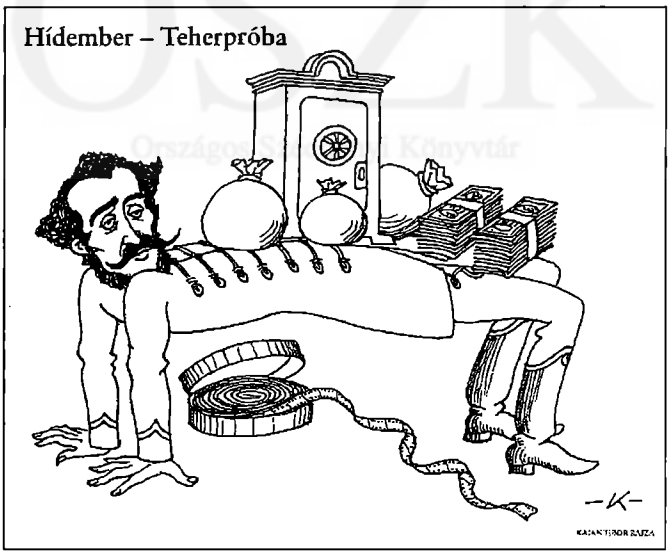
Sok érdekes elgondolkodtató adatot tartalmaz, érdemes elolvasni.

Billy Graham: Közelgő lódobogás Evangélium Könyvkiadó

Többen emlékeznek a Népstadionban történt Evangelizációra a rendszerváltás hajnalán. Dr. Haraszti Sándor orvos, baptista lelkész készítette elő a nagy eseményt és Budapesten tolmácsként segítette Billy Graham útját.

Apokalipszis – az utolsó idők jelei, megtérések szükségessége. Az Úr közel. Remélik: más ember lesz, aki a könyvet végigolvasta, mint aki elkezdte.

A könyvespolcok, bemutatók sok könyvet ajánlanak. Egyesek a könyvtárak polcain is megjelennek, így nagyon sok kiadvány könnyen hozzáférhető. A könyvtárak technikai berendezései, nyugodt környezete, érdekes programjai sok embert tesznek törzsközönséggé.

Karikatúra Népszabadságból

Turai G. Kamil

Pásztor és pánik

Ahogy mondani szokás: az ember a létezés pásztora. Rá van bízva a mindenség. Úgy fest, mintha ki lenne szolgáltatva neki. A pásztort sakkban tartja nyája. Mivel nem volt jó pásztora, fellázadt ellene. A teremtés elidegenült az embertől. Korántsem viszonozza boldog bégetéssel szólongatását. Idillikus pásztori korokban meghitt volt a viszony az ember és a teremtett világ közt. Az istenek néhanapján leláto gattak a földre, hogy mintegy lássák az ember számadói pásztorkodását. Az ember pedig a rábízott isteniségnek megfelelően gondozza a rábízottakat. És természetesen élt is azokból. Mára a teremtésben eluralkodott a pánik. Az összhangból a lények csak a kaotikus üvöltést hallják. Nem rezdülnek már az univerzum ütemére, ellenben indokolatlanul megrezdülnek időnkét. A pánikban összeomlik a teremtés rendje. Felfordulnak az életfokozatok. Az elemi uralkodik a lelkesedetten, a lelkes fülébe keveredik a szelleminek, a szellemi pedig hallani se akar az isteniségről. A pánik visszazuhanás a káoszba. A tagolt, artikulált világszó egyetlen artikulálatlan toroküvöltéssé omlik. A rossz pásztorok nyájára ront a képzeletbeli farkascsorda. A nyáj pedig elvesztve nyájasságát veszetten veti magát gondatlan gondozójára. Az egymáshoz tartozók letiporják egymást. A történelem háborúk szörnyűségévé szűkül. A pártok nem a nép érdekeiért versengenek, hanem kijátszásáért. Híre-pora sem marad a pártatlanságnak. A pártok részérdekeket képviselnek és mégis kizárólagosságra törekednek. Tökéletesített pártpolitika az egypártrendszer. Minden párt vágya ez. Nem pásztorolni a népet, hanem rátelepedni és kiaknázni. Az egypártpolitikát játékosan variálja a látszatpólusokká oszló kétpártpolitika. Ez esetben a labdajátékok mesterséges versenyhangulatában gyönyörködhetnek a nézők. Mert a pártok alatt csak nézők vannak, akik a felszín alá képtelenek betekinteni. A pártok egységesen és közösen manipulálják választóikat, hogy azok készséges alattvalók le-

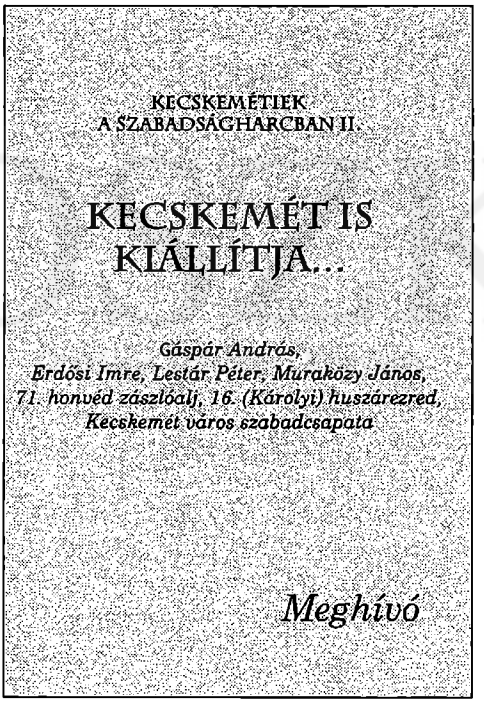
gyenek. Cserében megengedik az élvezeteket és bizonyos határig a kicsapongásokat. Ezek a pártok már egyáltalán nem foglalkoznak az isteniség megőrzésével. Egyetlen céljuk, hogy a pánik ne váljon nyilvánvalóvá. A profán tömegből felkúszó pártpolitikusok maguk is csak alapvető állati igényeik rafinált kielégítését ismerik el értékként. Az istenség bujdosik ezekben az országokban. A párkapcsolat is leplezetlen vetélkedésben nyilvánul meg. Nem simul az egyik fél a másikhoz, kiegészítve azt. Ellenkezőleg úgy él vele, hogy felszámolni törekszik. Egyrészt a női fél férfiasnak óhajtja látni partnerét, másrészt nem képes elviselni férfiasságát, vagyis a birtoklásra irányuló hajlamot.

Ezért a köztes férfiak játsszák a társadalomban a vezérszerepet. Akik férfiasnak tűnnek, de valójában már régen feladták az eredeti férfiúi erényeket. Ezek nem határozottak, értelmesek, bátrak, istenkeresők.

Ellenben fellengzők, törtetők, alattomosak és alantasak. A férfiak sem a gyengédséget és a szépséget keresik a nőkben. Megelégszenek a gyengeség látszatával és a divat által felkorbácsolt „szexepillel". Természetes, hogy eme párok együttléte inkább párbaj, mint páros együttlét. Kapcsolatuk párosodás, de nem szeretkezés, Mindössze a szexus önkívületében képesek párt alkotni. A pártoskodó párok családjai családon alapulnak, s hamar széthullnak. Hiszen már nem pásztorolójuk az isteni fönség, nem érvényesül bennük a természetfölötti hierarchia. Nincs családfő és a gyerekek azt csinálnak, amit akarnak. Megbomlik az egység és járványok tizedelik a tömeget. A lények egymást megvetése kivetül a fizikális szférába. Régen a szent tanyán nagyobb becsülete volt egy haszontalan pávának, mint ma a rokonoknak. Igaz, akkor még szentséget láttak a sokszínűségben. Tudták, hogy a páva az isteni fényözön és színpompa megtestesülése. Úgy haszontalan, hogy minden haszon forrása és értelme. Mert az ember az isteni szépségért él, s ez nem mérhető önző érdekkel. A világ teljessége a díjunk. Csak ha pályánkat megfutjuk, érdemlünk pályadíjat. A pálya az isteni szépségben kanyarog. Nem nyílegyenes, noha az egybe tart. Pályánk nem mérhető a társadalmi elvárásokkal. Nem sínpálya, melyen robogni kell rakományunkkal eszeveszetten. Az ember pályája olyan kacskaringós, mint a pásztoré. Szépséges séta a pávatol-

las mezőségben. A pásztor otthon van a világban és hagyja bolyongani nyáját. De óvja a leselkedő párducoktól. A létezés fejlődik nyájassága fényében. És ha délben megpihen a páfrányok alatt, nem hallja a pánik kaotikus halálordítását. A pásztor pátosza révén utat talál a teremtmények szívéhez. A pátosz részvétel a világ őrzésében.

Turai: Magyar metafizika (Antológia Kiadó)

Tallózás újságokból

Jobbos balosok? (Petőfi Népe, 2002. október 5.)
Egyes olvasóink pártossággal vádolják lapunkat. Van, aki bal-, s van, aki jobboldalinak minősít bennünket. Mi továbbra is tartjuk: egyik oldalhoz sem tartozunk.

Íme egyik olvasónk leveléből:

„Szégyen és gyalázat, ahogy Önök a szombati miniszterelnöki nagygyűlést 35 sorban elintézik, ill. az 5. oldalon még 33 rövid sorban. Ez annál is inkább bosszantó, mert a férjem nem tudott eljönni a gyűlésre – betegsége miatt –, mondtam neki, nem baj, majd elolvasod az újságban. Feltételeztem ugyanis, hogy van Önökben annyi tisztelet, hogyha Áder János beszédének egy egész oldalt tudtak szentelni, akkor Medgyessy Péter is megérdemelne ugyanannyit, hogy megtudja az olvasó az Ő programjukat is. Azt hiszem, hogy világosan kimutatták az újság dolgozóinak a hovatartozását. Ezek után azt hiszem, hogy nincs értelme az Önök által szerkesztett újságot, hogy megvegyem."

Egy névvel ellátott e-mail:

„Felháborító a lap baloldali beállítottsága. Helyi lapként nincs jobboldali vetélytársuk, ezért az Önök lapját olvasók csak baloldali megközelítésben kapnak híreket. Miért nem írtak egy sort sem arról, hogy Medgyessyt szombaton kifütyülték Kecskeméten? Álságos volt a hitoktatók fizetése kapcsán leközölt, egyházi támogatásokról szóló táblázatuk is. A Fidesz belső konfliktusairól írt, egy korábbi, hétvégi számban közölt írásuk meghökkentő kijelentéseket tartalmazott, pl.: A Fidesz kapitalistaellenes párt!!! Nem elég a Népszabadság, a választóknak több helyről is sulykolni kell az idétlenségeket?"

Nos, ennyit a PN pártosságáról.

Egy másik e-mail:

„Az MTV kuratóriumában sorsolással delegálnak civil kurátorokat. Valóvilág-civil kurázsi e-mail volt olvasható egyik résztvevő szervezettől. Az elnökválasztás után több kellemetlenséget tapasztaltak. Vizsgálat."

Helyi újság megírta az intézményben 3 fő indul a választásokon.

Szabó István igazgató, Baltás Dániel nyugalmazott igazgató, Karagics Mátyás.

Kimaradt Frisnicz Irén Andrea, pedig 10 éve dolgozik szakterületén, a munkahelyén.

Ennyit a médiák pártatlanságáról. *(a szerk.)*

MAJDNEM AZÉ A FÖLD, AKI MEGMŰVELI (Petőfi Népe, 2003. január 30., csütörtök)

Az Európai Unió tagállamaiban szigorú szabályok védik a földbérlőket. A legtöbb országban nem csupán a bérlet időtartamáról, de a bérleti díjról is törvény rendelkezik. A legtöbb állam szabályozásában közös, hogy a tulajdonos ellenében a föld művelőjét védik.

Budapest

Az uniós tagországokban erős a földbérlők jogvédelme. Törvény rögzíti például a bérlő számára megfelelő minimális időtartamot, a meghosszabbítás lehetséges időtartamát, a bérbeadó és a bérlő felmondási jogcímeit, a kiköthető földbérleti díjat vagy változtatásának feltételeit.

Franciaországban a földhaszonbérlet állami ellenőrzés alatt áll. A gazdálkodó személyének megváltoztatását – például az üzem bővítésekor – előzetes engedélyezéshez kötik. A haszonbérlet minimális időtartama 9 év, és kilencévenként meghosszabbítható. A bérleti díjat adminisztratív úton meghatározott alsó és felső határok között állapíthatják meg. A földbérlő halála után a haszonbérletet a vele dolgozó személy vagy valamelyik rokona folytathatja.

Belgiumban is 9 év a minimális haszonbérleti idő, amely automatikusan kilenc évvel meghosszabbodik, ha a szerződést nem bontják fel. A bérleti díj felső határát a földbirtok termésátlaga alapján határozzák meg. A bérlő a tulajdonos engedélyével kiadhatja a haszonbérletet, halálakor a bérbeadó csak akkor mondhat fel, ha ezt a jogot a haszonbérleti szerződésben kikötötte.

A dánoknál a bérlőnek bizonyos követelményeket kell teljesítenie aszerint, hogy a gazdaság 30 hektárnál nagyobb vagy kisebb, míg a

spanyoloknál csak hivatásos gazdálkodó lehet haszonbérlő. Spanyolországban a bérleti földterület nagysága korlátozott, a minimális bérleti idő pedig 5 év. A bérleti díjak vonatkozásában viszont nincsenek közigazgatási úton megállapított felső korlátok. A haszonbérletet csak a hivatásos gazdálkodó utódok örökölhetik. A svédek csak határozott idejű haszonbérletet engedélyeznek.

Görögországban a földbérlés időtartama minimum 4 év. A bérlő halálakor a tulajdonos csak akkor bonthatja fel a szerződést, ha az örökösök nem tudnak garanciát vállalni a szabályszerű gazdálkodás folytatására. A kilenc évnél hosszabb időre szóló haszonbérletet be kell jegyezni a telekkönyvbe.

A BOCSÁNATKÉRÉS ELENGEDHETETLEN (Petőfi Népe, 2002. október)

LAKITELEK–TISZAKÉCSKE

Lakiteleken kedd este, Tiszakécskén szerda délelőtt emlékeztek meg az '56-os magyar forradalom és szabadságharc évfordulójáról. Lakiteleken Rácz Sándor, az '56-os Magyarok Világszövetségének egykor elnöke és Lezsák Sándor országgyűlési képviselő mondott beszédet.

Ugyancsak az MDF-es honatya méltatta az '56-os szabadságharc jelentőségét Tiszakécskén is. A politikus mindkét helyszínen ismertette azt a nyilatkozatot, amelyet a közelmúltban Lakiteleken létrejött Magyar Nemzetpolitikai Társaság (MNT) adott ki október 23-ára. Nyilatkozatában a társaság felszólítja az MSZP elnökségét, hogy a párt kérjen nyilvánosan bocsánatot mindazokért az ember- és nemzetellenes vétkekért, amelyeket elődei 1919-ben, az ötvenes évek terrorja, az 1956-os magyar szabadságharc vérbe fojtása és a megtorlás során elkövettek. A társaság úgy véli, ha ezt évszázadokra visszamenőleg meg tudta tenni a Vatikán, megteheti a Magyar Szocialista Párt is. Ez nem ideológiai kérdés, hanem erkölcsi kötelesség – szól a nyilatkozat.

Az MNT úgy véli: a magyarságnak szüksége van arra, hogy egy megszenvedett évszázad után a lélek nyugalmával és az öntudat erejével indulhasson a 21. század hazai és európai kihívásai elé. Ehhez járulhatna hozzá a baloldal a történelmi bűnök bevallásával, a bűnösök megnevezésével és az áldozatok megkövetésével.

SZABAD AZ ÚT BRÜSSZELBE (Petőfi Népe, 2002. október 28.)
Az EU-tagországok a pénteken zárult brüsszeli csúcsértekezletükön kompromisszumos egyezségeket kötöttek a csúcs központi témájáról, a bővítés finanszírozásának nyitott kérdéseiről, de nem módosítottak azon az ajánlatukon, amely szerint az újonnan csatlakozó országok csak tízéves átmeneti időszak alatt érnék el a közvetlen mezőgazdasági támogatások uniós szintjét.

Brüsszel–Budapest
Az Európai Unió brüsszeli csúcsán született pénteki döntése az utolsó lehetséges akadályt is elhárították a bővítés útjából – nyilatkozta Kovács László külügyminiszter. Hozzátette: a bővítés így az elfogadott menetrend szerint folytatódik, a csatlakozási tárgyalások az év végéig lezárhatók és jövő tavasszal aláírhatók a csatlakozásról szóló megállapodások a tagjelölt országokkal. A külügyminiszter hangsúlyozta: a mostani brüsszeli döntések nem a csatlakozási tárgyalások végeredményét jelentik, hanem a zárószakasz kiindulópontját, azaz az Európai Unió tárgyalási javaslatát, amit a tíz tagjelölt országgal egyenként fognak megvitatni. A magyar külügyi tárca vezetője szerint az akadályok mindenekelőtt a német–francia megegyezésnek köszönhetően hárultak el; ennek értelmében az EU-ban 2007 előtt nem tűzik napirendre a közös agrárpolitika reformját, így a mezőgazdasági támogatások csökkentését sem.

Kovács László kiemelte: Magyarország arra fog törekedni, hogy elérje a mezőgazdasági termelőknek nyújtott közvetlen kifizetéseknél az átmeneti időszak csökkentését, vagyis azt, hogy ne tíz év múlva, hanem már 2006 végéig a magyar termelők ugyanolyan mértékű támogatásban részesüljenek, mint az Európai Unió jelenlegi tagállamainak gazdái.

A soros elnökség záró következtetései szerint Ciprus, Csehország, Észtország, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Magyarország, Málta, Szlovákia és Szlovénia tesz eleget az uniós tagság politikai ismérveinek, 2004-től kezdve pedig a gazdasági feltételeknek is meg fog felelni, illetve képes lesz teljesíteni a tagsággal járó kötelezettségeket.

Az Európa Tanács ugyanakkor Hollandia kezdeményezésére szigorított a brüsszeli bizottságnak a csatlakozási szerződésben rögzítendő

védzáradékokra vonatkozó javaslatán. Eszerint a szerződésbe a szokásos általános gazdasági záradék mellé két különleges védzáradékot is felvennének – az egyiket a belső piaccal, a másikat a bel- és igazságügyi együttműködéssel kapcsolatban – s ezek legfeljebb két évig lennének érvényben. A tanács ezt három évre hosszabbította.

Anders Fogh Rasmussen dán miniszterelnök, az Európa Tanács soros elnöke abban összegezte a brüsszeli csúcs eredményeit, hogy az elnökség és az Európa Bizottság világos mandátumot kapott a csatlakozási tárgyalások záró szakaszának lebonyolítására és a tárgyalásoknak a decemberi koppenhágai csúcson történő lezárására.

A MIÉP ÉS A MIÉRT (Petőfi Népe, 2003. január 30., csütörtök)
Budapest
Kizárta a pártból a MIÉP reformereinek vezetőit a párt becsületbírósága. A kizártak nem fogadják el a döntést.

A kizárásokkal kapcsolatban Csurka István pártelnök megjegyezte: a magát reformernek nevező csoport tagjait „kívülről irányították", ez lelepleződött. Szerinte a magát hol érettségizőnek, hol reformernek nevező csoport illegálisan működött a MIÉP-en kívül; kísérletet sem tettek arra, hogy a párton belül legalizálják tömörülésüket, az elnököt és élettársát durván, minősíthetetlen aljassággal lejáratták.

A pártelnök szerint az időzítés az európai uniós csatlakozásról szóló közelgő népszavazással függ össze, mondván: a MIÉP-et most kellett volna megbénítani azért, hogy „nem" szavazatát ne tudja közölni a társadalommal. Az Europressnek a pártelnök a kizártakkal kapcsolatban úgy fogalmazott: ezek az emberek a párttal szemben működő ügynökök, akiket az MSZP használ. Azt állítja, ezt dokumentumokkal tudja alátámasztani.

A pártelnök nem tart attól, hogy elmozdítanák az elnöki székből, ha mégis így lesz, csak írni fog. Csurka István csak a MIÉP-ben tudja elképzelni a politizálást.

DOSSZIÉ AZ EURÓPAI INTEGRÁCIÓRÓL

GONDOLATÉBRESZTŐ (Petőfi Népe, 2003. február 13., csütörtök)
Hogyan csatlakozzék Magyarország az Európai Unióhoz? Csatlakozzék-e egyáltalán? Ezekről a kérdésekről a politikusok és más közvéle-

mény-formálók sokszor és sokféle véleményt nyilvánítottak az elmúlt hónapban. Íme:

„**Ha valami katasztrófa folytán** kimaradnánk az Európai Unióból, nyomban felvételünket kellene kérni a szovjet utódállamok, a FÁK-országok közé"

Szabó Iván volt pénzügyminiszter (Budapesti Lap, január)

„**A gazdaságban** azzal számolunk, hogy az EU-csatlakozás nem csak rózsaágy lesz."

Felcsuti Péter bankár (Észak-Magyarország, január 2.)

„**Az Európai Unió** küszöbén arra kell törekedni, hogy a csatlakozás a lehető legjobb állapotban találjon bennünket."

Mátrai Márta Fidesz-politikus (Somogyi Hírlap, január 2.)

„**Ami a kormánynak diadalmenet,** az ellenzéknek tragédia"

Kiss László miskolci újságíró (Észak-Magyarország, január 2.)

„**Magyarország végre** eljutott oda, ahol szerettük volna látni magunkat évtizedeken, évszázadokon keresztül."

Kuncze Gábor szabaddemokrata politikus (Új Dunántúli Napló, január 2.)

„**Szinte közhely,** de még mindig át nem érzett gondolat: nemcsak a politikusok csatlakoznak az Európai Unióhoz, hanem valamennyi magyar polgár."

Nagy Gábor Miklós debreceni újságíró (Hajdú-Bihari Napló, január 6.)

„**Az uniós tagság** minden percében átírja az életünket."

Kiss Péter munkaügyi miniszter (Kossuth Rádió, január 8.)

„**Egy intézményhez** kapcsolódunk, amelynek jobb tagja lenni, mert a kívülmaradás a Balkánt jelentheti a számunkra."

Pozsgay Imre politológus, volt politikus (Fejér Megyei Hírlap, január 18.)

„**A jogállamiság** keretein belül drákói szigorral kell a csatlakozásból eredő feladatokat vezényelni, ami milliónyi érdeket sért majd."

Szanyi Tibor szocialista politikus (Somogyi Hírlap, január 21.)

„**Meg kell nézni,** hogy milyen előnyeink és hátrányaink lehetnek az unióból, és azon kell dolgozni, hogy az előnyök jelentős túlsúlyba kerüljenek."

Deák Péter MIÉP-politikus (Békés Megyei Hírlap, január 22.)

„**A küszöbön** vagyunk, mert már nyolc-tíz éve tudatosan készülünk a csatlakozásra."

Csákabonyi Balázs szocialista politikus (Somogyi Hírlap, január 23.)

„Itthon is Európában vagyunk."

Herczog Edit szocialista politikus (Fejér Megyei Hírlap, január 25.)

„**Az áprilisi** népszavazásig nézzen mindenki szét mondjuk Ausztriában és Ukrajnában. Aztán döntsön, melyiket szeretné."

Rénes Marcell egri újságíró (Heves Megyei Hírlap, január 28.)

„**Mi az európai** újraegyesítésről beszélünk, nem az Európai Unió bővítéséről."

Kövér László Fidesz-politikus (Észak-Magyarország, január 31.)

„**Az uniós** csatlakozás egyik legkritikusabb pontja a mezőgazdaság lesz."

Szabó József MDNP-politikus (Kisalföld, január 31.)

„**Most az a kérdés,** hogy bekerülünk-e a fejlett európai államok közösségébe vagy sem."

Kovács Kálmán hírközlési miniszter (Zalai Hírlap, január 31.)

MAGYARSZEMMEL (Magyar Fórum, 2003. február 6.)

Kovács László, Medgyessy gyámja – Jágó, mint gyám... – azt hazudja mindennap, hogy jobb ott lenni a döntéshozó asztalnál, mint kívül várni, hogy mit döntenek rólunk, felőlünk. Ez sötét szándékú csúsztatás. Láttuk, mit ér az ottlétük, ezt koppenhágai tárgyalásaik megmutatták. Tény: Magyarországnak semmi szava nem lesz az unióban. A kárára hozott határozatokat be kell tartania, akár megszavazta ezeket, akár nem. Gyarmatnak kellünk. Nem fejhetünk ki annyi tejet, amennyit tudnánk, sőt annyit sem, amennyire magunknak szükségünk van. Hozzuk be tőlük.

Hát ne hozzuk be. És ne féljünk a bojkottól, a retorzióktól. Autót eladni ezután is idejönnek, villamos energia árát beszedni, amíg hagyjuk, itt maradnak, a bankjaikat itt hagyják, és keresik az üzletet, mert rá vannak szorulva. Ami kell nekünk, megvehetjük tőlük. Kölcsönös előnyökkel kereskedhetünk velük, anélkül, hogy alávetnénk magunkat. A mi csatlakozásunk csak a nemzetközi nagyvállalatoknak és az ugyanilyen bankoknak az érdeke. Szemernyi magyar érdek nincs benne.

Akik az egészet megtervezték, úgy gondolták, hogy jobb, biztonságosabb számukra egy szocialista–szabaddemokrata kormány a csatlakozás levezénylésére, mert ez olcsóbb.

Olcsójánosságukat ezek már a késő kádári időkben bebizonyították. Most a parlamenti nemzeti ellenzék is csatlakozáspárti, de Brüsszel szemében szükségképpen drágább, mert az EU tudja, hogy a szavazói arra késztetik: tartsa ki a piacon a magyar élet árát. Ezt az orbáni árfelhajtást Ron Werber és mondjuk Schröder rosszallotta. Ugyanígy Busch és az Ofer fivérek, akik a Váci úti nagy plazát bírják, és akik fel akarják építeni mögötte a Dunán a nagy jachtkikötőt és a luxusvárót. Ezért kellett ezt a választási eredményt kihozni.

A VALÓSÁG – ÉS AMI ELŐTTÜNK VAN (Új Ember)

Zajlik az ország kettészakítása – hallom nap mint nap. Azt 1990 előtt is sejtettük, hogy a népesség két alapvető csoportból áll: megfigyelőkből és megfigyeltekből. Úgy tűnik azonban, nincs ez másképp ma sem. S csodák csodája, kiderül: megfigyelni mindig jó, hasznos, erkölcsös dolog, a megfigyeltek pedig – ha nem viselkednek mintaszerűen – pórul járnak. Ebből a szempontból valóban az élet tükrözése a legújabb médiaőrület.

Merthogy – titkos tisztek ide, ügynökök oda – megjelent az össznépi kukkolás nemes, úriemberekhez méltó divatja. Egykori (?) szocialista országhoz méltón ez a legfrissebb gyomorforgatás is jó néhány év késéssel ért hozzánk. (Annak idején még tanultuk a dallasi családfát, amikor tőlünk nyugatra már rég betemették a Ewing família összes olajkútját.)

Legelőször a „produkció" műfaji megjelölése ejtett zavarba: valóságshow. Micsoda?! Tudtommal a valóság az valóság, a show pedig szórakoztatásra hivatott műfaj; szokatlan, meglepő (olykor mulatságos is...), és mindenekelőtt: különbözik a hétköznapoktól. Ha a valóságot látjuk a képernyőn, az a legkevésbé sem lehet show-jellegű, mert a mindennapi életet – nem színpadra írják. Ha pedig show-t látunk: az már a valóság átírt, „megshowzott" formája. Ilyen módon a valóságshow mint műfaj: pirított hógolyó, de lépjünk tovább. (...)

A hatás azonban ettől nem csökken. Sőt. Ez a műsortípus a legalkalmasabb, hogy viselkedési normákat, példákat sulykoljon belénk. – A valóságot látjuk – sugallják minden másodpercben –, ilyen az ember. Ez az ember. Ha ember vagy, ez vagy te is. Neked is szabad. Megteheted. Meg is kell tenned. Szégyelld, ha nem iszol. Szégyelld, ha

még nem dohányoztál. Szégyelld, ha nem füvezel. És legfőképpen: szégyelld, ha szűz vagy (hosszú napokig volt téma egyik „hősünk" érintetlensége, aki azonban mindent elkövet, hogy gazdag tapasztalatokkal megrakva hagyja el a tett színhelyét). Szégyelld, ha hűséges vagy. Szégyelld, mert egyáltalán nem vagy „trendi". Nem vagy haladó; valami elmaradott, lesajnálni és megbámulni való csökevény vagy, a kihalóban lévő fajtából.

A JÉGHEGYRŐL ÉS A FEJRŐL A PARLAMENTBE (Petőfi Népe, 2003. március 4., kedd)
Továbbra is a kormány működése és átláthatósága volt napirenden az Országházban.

Áder János (Fidesz) a „kéz kezet mos" kormánynak nevezte a hadviseletet. Szekeres Imre (MSZP) államtitkár szerint csak azt a közbizalmat igyekeztek helyreállítani, amely az Orbán-kormány alatt összeomlott.

CHIRAC–MEDGYESSY-TALÁLKOZÓ LESZ (Népszabadság, 2003. március 9.)
Medgyessy Péter a héten Franciaországba utazik; a miniszterelnököt péntek reggel Párizsban fogadja Jacques Chirac államfő – tájékoztatta Gál J. Zoltán hétfőn az MTV-t.

A kormányszóvivő szerint Medgyessy Péter azt követően Jean-Pierre Raffarin miniszterelnök társaságában Avignonban részt vesz és beszédet mond az Európa Fórumon.

A rendezvény alkalom Magyarországnak, mint az EU új tagállamának a bemutatkozásra, a ratifikációs folyamat elősegítésére – fogalmazott.

A találkozó pozitív változást hozhat a kétoldalú kapcsolatokban, amelyeket beárnyékolt a nyolcak levele körül fellángolt vita. Chirac „leteremtette" az aláíró kelet-közép-európai államokat; ezt Medgyessy „hibának" nevezte.

SZIGORODÓ MENEKÜLTPOLITIKA (Népszabadság)
Ha nem működik együtt a külföld, az unió szankcionálni fog. Egy közelmúltban elfogadott uniós irányelv lehetővé teszi, hogy bizonyos

esetekben a menedékjoghoz folyamodó mozgás szabadságát korlátoznák. Hamarosan nálunk is hasonló szabályozást vezetnek be, mert sokan visszaélnek a menekültstátussal.

Reflektorfényben a Werber-elemzés.

A parlamenti pártok képviselői megtekinthették a teljes tanulmányt.

Nyilvánosságra hozták a Miniszterelnöki Hivatal (MEH) működéséről szóló tanulmány első részét. Az elemzést Ron Werber, az MSZP kampánytanácsadója készítette a kormányfő felkérésére. A parlamenti pártok képviselői személyesen megismerhették a törvény szerint titkosnak minősülő teljes dokumentumot is.

Répássy Róbert rendkívüli sajtótájékoztatón hangsúlyozta, külföldi állampolgár létére Ron Werber „C" típusú nemzetbiztonsági átvilágítás nélkül tanulmányozhatta a kormány és a MEH összetételét, működését.

Nehezményezte azt is, hogy Ron Werber aláírása és cégének bélyegzője nincs rajta.

FEKETE-TENGER PARTJÁRA (Magyar Nemzet 2003. március 3.)
Elismerték a légtérsértést. Nem Afganisztánba tartottak a Ferihegyen tankolt amerikai harci gépek.

„Kilencnapi tagadás után Juhász Ferenc elismerte, hogy amerikai repülőeszközök megsértették Magyarország szuverenitását. Lapunk írt először a február 20-i illetéktelen átrepülésről, amely azonban információink szerint nem úgy zajlott, ahogy arról a honvédelmi miniszter beszámolt. Úgy tudjuk, nem ez volt az egyetlen megkérdőjelezhető mandátumú repülés."

POKORNI ZOLTÁN 100 KÉRDÉSE (Petőfi Népe, 2003. március 4.)
Száz kérdést intéz ma Pokorni Zoltán (Fidesz) Magyar Bálint oktatási miniszterhez, amelyben az iskolabezárások okaira, a Suli-Net program és a Matáv kapcsolatára, és az önkormányzatok forráshiányára kérdez rá.

Az intézménybezárási hullám okainak tisztázására és a szükséges intézkedési javaslatok kidolgozására tesz javaslatot a Fidesz, amikor országgyűlési albizottság felállítását kezdeményezi. (...)

Gondolatok az Európai Unió-tagsággal kapcsolatban

Az EU 1989 óta támogatja a rendszerváltó közép- és kelet-európai országokat, valamint a volt Szovjetunió országait (FÁK-országok) is. A támogatások a társadalmi és gazdasági átalakulást, a demokrácia fejlesztését segítik, s az EU-hoz csatlakozni kívánó országokban a felkészüléshez nyújtanak pénzügyi és szakértői segítséget. A legnagyobb program a Phare, amely 13 közép-kelet-európai ország között Magyarországot is érinti, s eddig mintegy 13 milliárd euró értékű támogatást nyújtott. A Phare mellett 2000-től két további, ún. előcsatlakozási program kezdte meg működését: a 10 tagjelölt ország közlekedési és környezetvédelmi fejlesztéseihez ad támogatást az ISPA-program, s az agrár- és vidékfejlesztési programokat finanszírozza a SAPARD.

Mit nyújtanak a legjelentősebb EU-segélyprogramok?

ECHO:
Az Európai Unió e támogatási programban 1992 óta rendkívüli gyorssegélyt ad az EU-n kívüli természeti katasztrófák és fegyveres konfliktusok áldozatainak.

TACIS:
A program 1991 óta nyújt vissza nem térítendő pénzügyi támogatást Kelet-Európa és Közép-Ázsia 13 országának (ezek a volt Szovjetunió országai), a társadalmi-gazdasági átalakulás segítése érdekében.

CARDS:
Az Európai Unió CARDS-programja a nyugat-balkáni országok: Albánia, illetve a volt jugoszláv tagállamok közül Bosznia-Hercegovina, Horvátország és Macedónia részére nyújt 2000-től vissza nem térítendő pénzügyi támogatást a térség stabilitásának erősítésére.

PHARE:
A Phare-program a közép-kelet-európai országok társadalmi-gazdasági átalakítását, az európai integrációra való felkészülését segíti. 1989 végén indult, jelenleg 13 országra terjed ki.

NEMZETI IDENTITÁS, KULTÚRA
A nyelv a nemzeti és a személyes azonosság egyik leglényegesebb kifejezője. A soknyelvűség az Európai Unió fontos értékei közé tartozik. Ennek visszatükröződése a tagállamok nyelvének egyenjogúsága.

Hazánk csatlakozása után a magyar is a hivatalos nyelvek közé fog tartozni.

A kis nemzeteknek a globalizáció által hátrányos helyzetbe kerülő kultúráját az EU a kulturális sokszínűség támogatásával kívánja megőrzésükben és fejlesztésükben segíteni.

Az unió célja a közös európai kulturális gyökerek tudatosítása, amely elősegíti az európai népek egymás iránti megértését, kölcsönös megismerését. „Kultúra 2000" keretprogram.

BIZTONSÁG
Az unió közös kül- és biztonságpolitikájának keretében 1998 óta kiépítés alatt áll a közös biztonság- és védelempolitika (EBVP).

Magyarország külső fenyegetésekkel szembeni biztonságát a haderőreform sikeres elvégzését követően létrejövő ütőképes magyar honvédség, valamint a NATO garantálja.

Jelenleg nem létezik európai hadsereg. Annak ellenére, hogy az utóbbi években megkezdődött az EU közös biztonság- és védelempolitikájának kiépítése, a tagállamok a távolabbi jövőben sem tervezik közös európai hadsereg felállítását.

Részvételünk az EU közös kül- és biztonságpolitikai együttműködésében nem jelenti külpolitikai önállóságunk feladását. A közös kül- és biztonságpolitika továbbra is alapvetően kormányközi jellegű.

A közös kül- és biztonságpolitika terén a kezdeményező szerepet – természetesen a bizottság bevonásával – elsősorban az EU elnöksége, az Európa Tanács, a tagországok és a főképviselő (1999 októbere óta Javier Solana) tölti be.

A bővítés, az európai értékek, normák és alapelvek térnyerése, az

azokat tükröző jogi szabályozás alkalmazása jelentős mértékben járul hozzá térségünk, illetve az EU stabilitásához és biztonságához.

Magyarországon a rendszerváltást követően külpolitikánk elsődleges prioritása az euroatlanti integráció volt. E tekintetben a két legfontosabb szervezet a NATO és az Európai Unió, amelyek működésének elvi alapja az az érdekközösség, amelyet a szervezetek a nemzetközi életben is képviselnek.

A szomszédos országok közül várhatóan többen Magyarországgal egy időben lépnek be az EU-ba, míg néhány ország csatlakozása egy későbbi időpontban következhet be. A nem EU-tagországokhoz fűződő kapcsolataink az EU külkapcsolatai rendszerének is részét fogják képezni.

Schengeni határok, belső biztonság

A schengeni együttműködés szabályainak meghatározó részét az 1999. május 1-jén életbe lépett Amszterdami Szerződés a közösségi jog részévé tette. Magyarország tehát uniós tagsága után szintén részévé válik a schengeni együttműködésnek.

Az Európai Unióhoz történő csatlakozás után Magyarország határai kétféle „minőségű" határokká válnak majd szét. Lesznek belső határok, amelyek a többi uniós tagállammal közös határainkat jelentik. Ilyen lesz a mai magyar–osztrák határ és azok a határok, ahol szomszédunk is velünk egy időben csatlakozik az unióhoz. Ezeken a határokon az ellenőrzés megszűnik, rajtuk keresztül szabadon, ellenőrzés nélkül mozoghatnak a polgárok.

A Romániában élő magyarság számára az is külön megkönnyíti majd a határátkelést, hogy a román állampolgároknak 2002. január 1-jétől már nem kell vízum az unió tagállamaiba utazáshoz. Ennek a könnyítésnek a meghozatala érdekében a magyar diplomácia is komoly lobbimunkát végzett.

Az Európai Unió tagállamai közötti szoros integráció, az áruk, a szolgáltatások, a tőke és a személyek szabad mozgása megköveteli, hogy a lehetőségekkel visszaélő bűnözőkkel szemben is hatékony, uniós szintű legyen az együttműködés.

A bűncselekmények visszaszorítása, a bűnmegelőzés és bűnüldözés

elsősorban a tagállamok hatásköre. A kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények, a nemzetközi csalássorozatok, a szervezett bűnözés, az embercsempészet, az emberkereskedelem stb. azonban olyan bűnözési formák, amelyek az unió minden tagállamában előfordulnak, és nem ismernek határokat. Ezek ellen a bűncselekmények ellen összefogással lehet a leghatékonyabban küzdeni.

A menekültkérdés és a bevándorlási politika fontos problémát és kihívást jelent. Egy olyan térség létrejötte, amelyen belül az emberek szabadon, ellenőrzés nélkül mozoghatnak a határokon át is, szükségessé teszi, hogy a külső határok védelmének megerősítése mellett egységesítsék a térségen belül a menekültügyi és a bevándorlási politikát is.

Gazdaság

A magyar gazdaság kicsi, nyitott gazdaság, amelynek fejlődése jelentős mértékben függ a világgazdaság, azon belül is elsősorban az EU gazdasági konjunktúrájától.

Hazánk már 1998-ban meghaladta a tizenötök – a tagjelöltek gazdasági fejlettségének és jólétének jellemzésére leginkább használt – vásárlóerő-paritáson számított átlagos egy főre eső GDP-jének felét, és idén eléri az unió átlagának 54%-át. Az előrejelzések szerint ez a mutató 2005-re 60% fölé emelkedik.

A csatlakozás közvetlenül nem hat sem a bérekre, sem a nyugdíjakra, mert ezek kialakítása az egyes tagállamok nemzeti hatáskörébe tartozik, azaz nincsen közösségi szabályozás ezen a területen.

Jelenleg 12 tagja van az euróövezetnek, a kimaradási joggal rendelkező Nagy-Britannia és Dánia mellett Svédország jelenleg még nem tagja a valutauniónak, mivel egyelőre nem teljesíti a konvergenciakritériumokat.

- Az infláció nem lehet több mint a három legalacsonyabb inflációs rátával rendelkező tagország inflációja plusz 1,5%.
- A hosszú távú kamatlábak legfeljebb 2 százalékkal haladhatják meg a három legalacsonyabb inflációs rátájú tagállam hasonló mutatóinak átlagát.
- Az államháztartási deficit nem lépheti túl a GDP 3 százalékát... stb.

Az EU-csatlakozás pillanatában Magyarország automatikusan a Gazdasági Pénzügyi Unió (EMU) tagjává is válik, de a közös valuta bevezetése alól felmentést kap mindaddig, amíg nem lesz képes teljesíteni az ún. konvergenciakritériumokat.

Megszűnik az árfolyamkockázat az euróövezeten belül, eltűnnek az átváltásokból eredő költségek, az euró hosszabb távon stabilabb lehet, mint a nemzeti valuták külön-külön.

A tapasztalatok azt mutatják, hogy a kezdeti bizonytalanság után az euró árfolyama stabil. A stabilitás alapvetően a valuta mögött álló gazdaság teljesítményével van összhangban, így nincs okunk kételkedni az euró stabilitásában mindaddig, amíg az EMU-tagországok gazdasági teljesítménye megfelelő.

A tagállamok a gazdaságpolitikai koordinációs mechanizmus keretében egyeztetik gazdaságpolitikáikat, miközben az Európai Központi Bank ennek figyelembevételével felügyeli a monetáris politikát.

A forintban futó szerződések, kölcsönök, követelések az euró magyarországi bevezetésének napján átalakulnak euróban meghatározott ügyletekké.

Magyarország a forint középárfolyamát az euró árfolyamához köti, a forint a középárfolyamhoz képest maximum +/–15 százalékkal mozdulhat el. Így az euró számunkra kulcsvaluta.

Magyarország legnagyobb külkereskedelmi és gazdasági partnere az Európai Unió, exportunk 76 százaléka odairányul. Így a magyar exportőrök és importőrök nagyrészt euróban számolnak el a partnereikkel. A forint árfolyama is az euróhoz kötötten van meghatározva, így arra közvetlen hatással van az euró.

Az EU-n belüli vállalkozásalapításra alapvetően a tagállami szabályok vonatkoznak.

A pénzügyi szolgáltatások szabad mozgása azzal a következménnyel jár, hogy bármely tagállam bármely pénzügyi szolgáltatója határon átnyúló szolgáltatásokat végezhet bármely más tagállam területén, amihez nem kell külön engedélyért folyamodnia, s ellenőrzését is a székhelye szerinti felügyeleti hatóság végzi.

A közösségben az egyes cégformákra vonatkozó harmonizációs szabályok mellett két olyan cégforma is megjelent, amely a közösségi társasági jog létrehozása felé mutat. Európai Gazdasági Érdekcsoport,

amelynek tagjaként a különböző tagállamokban levő társaságok közösen folytathatnak gazdasági tevékenységet, miközben megtarthatják saját nemzeti jogrendszerükben megszerzett cégbejegyzésüket és gazdasági függetlenségüket. Európai Társaság.

A hazai áfarendszer már nagymértékben egyezik az EU-ban alkalmazottal. A tagállamok egy alap adókulcsot alkalmazhatnak, amely nem lehet 15%-nál alacsonyabb.

Munkavállalás, személyek szabad mozgása

Az uniós állampolgárok szabadon beutazhatnak, tartózkodhatnak, és szabadon munkát vállalhatnak az unió bármely tagállamában.

Adózás tekintetében fő szabály szerint azon tagállamban fizetnek adót a munkavállalók, ahol a munkavégzés történik.

Az öregségi nyugdíj iránti igényét bárki bármely tagállamban benyújthatja, függetlenül attól, hogy élete során hány és mely tagállamban dolgozott.

Az Európai Unió társadalombiztosítási kérdésekre vonatkozó közös szabályai nem egységesítik az egyes tagállamok jogszabályait, hanem csak koordinálják azokat a szociális jogosultságok megszerzése és az igények könnyebb érvényesítése érdekében.

A diákok és nyugdíjasok bármely uniós tagállamba szabadon be- és kiutazhatnak, ott tartózkodhatnak.

Az Európai Unió tagállamai között nem jelentős mértékű a polgárok mobilitása. Egyes felmérések szerint a közel 380 millió lakosú Európai Unióban kb. 5-6 millió ember van, aki nem az állampolgársága szerinti tagállamban él.

A magyar egyetemi, főiskolai és szakképzés nagymértékben megfelel az uniós kritériumoknak.

A velünk együtt csatlakozó országok esetében is ún. védintézkedést alkalmazhatunk, ha a munkaerő beáramlása olyan mértéket érne el, amely veszélyezteti a magyar munkaerőpiacot.

A csatlakozási tárgyalásokon a magyar fél határozottan ellenez minden olyan uniós törekvést, amely csupán egyes szakmák, ún. hiányszakmák munkavállalóinak szabad áramlását biztosítaná a csatlakozásunktól, míg más szakmák esetén csak néhány év elteltével.

Szociális biztonság

Az Európai Szociális Charta az Európa Tanács egyik legfontosabb nemzetközi szerződése, amelynek célja az állampolgárok legalapvetőbb jogainak és szociális biztonságának a megerősítése.

A munkaidő hosszát a munkaidő megszervezésének bizonyos kérdéseiről szóló irányelv szabályozza. Az irányelv rögzíti, hogy a tagállamoknak meg kell tenniük a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy az átlagos munkaidő bármely hétnapos időszak során – a túlmunkát is beleértve – ne haladja meg a 48 órát.

Az unió munkajoga jelenleg 11 olyan irányelvet jelent, amelyek munkajogi tárgyú rendelkezéseket tartalmaznak.

A Szociálpolitikai Jegyzőkönyv és a Megállapodás külön, tizenegy tagállam általi létrehozásának egyetlen oka az akkori brit kormány elutasító magatartása volt. Később az Egyesült Királyság is csatlakozott a Jegyzőkönyvhöz és a Megállapodáshoz, így azok rendelkezéseit 1997-ben már be lehetett építeni az Amszterdami Szerződésbe.

A kérdéskörrel foglalkozó (97/81/EK) irányelv célja az, hogy megszüntessék a részmunkaidős munkavállalókat érő hátrányos megkülönböztetést.

A fogyatékosok szociális integrálásának kérdését az EU elsősorban az általános antidiszkriminációs politikája, illetőleg a társadalmi kirekesztettség elleni fellépés részeként kezeli.

A munkavédelem, illetve a munkakörülmények javítása a közösségi szociális jog legkidolgozottabb területe.

Az EU-ban nincsen közösségi szabályozás a bérekre vonatkozóan, így a bérek kiegyenlítésével kapcsolatosan sincsen semmilyen előírás. A bérek kialakítása kizárólag az egyes tagállamok nemzeti hatáskörébe tartozik.

A munkanélküliség leküzdése a 90-es évek közepétől az EU egyik legfontosabb célkitűzése.

3 hónap szülői szabadság illet meg minden gyermeket nevelő munkavállalót. A munkavállalónak arra is joga van, hogy családtagjait gondozza azok betegsége vagy balesete esetén.

Az Amszterdami Szerződéssel a közösség koordinatív jellegű hatáskörhöz jutott a foglalkoztatáspolitika területén, amelynek segítségével kidolgozták az Európai Foglalkoztatási Stratégiát (EPS).

A nők és a férfiak egyenlő esélyeinek biztosítása az EU egyik legfontosabb politikai célja, melynek megvalósítása az európai integráció kezdete óta napirenden szerepel.

A munkavállalók jogbiztonsága folyamatosan javul.

Fiatalság és képzés

A tanulmányokra, oktatásra, kutatásra vonatkozó közösségi programok három csoportba sorolhatók: Socrates, Leonardo és Tempus. A Socrates oktatási, a Leonardo da Vinci szakképzési és a Fiatalok Európáért (Youth for Europe) ifjúsági csereprogram. A felsőoktatás színvonalának emelését célozza meg a Tempus program, mely Phare-forrásból működik.

Az uniós közösségi programok között vannak posztgraduális jellegűek, többségük azonban olyan fiatalokat céloz meg, akik még nem fejezték be tanulmányaikat.

Amint Magyarország vonatkozásában is megvalósul a személyek szabad áramlásának elve, még több lehetőség lesz arra, hogy a többi tagállamban tanulhassanak a magyar diákok. Ez azt is jelenti, hogy várhatóan megnő a hazánkban tanuló külföldiek száma is.

Az Európai Unióban nagy hangsúlyt helyeznek azok támogatására, akik valamilyen okból kimaradtak a közép- és felsőfokú oktatásból.

Kutatás és fejlesztés

Az európai integrációs szervezetek kutatás-fejlesztési (K+F) tevékenysége a nukleáris kutatás koordinálásával indult. Az Európai Atomenergia-közösség (EURATOM) alapszerződése a szervezet tevékenységei közé sorolta a kutatást és az ismeretek terjesztését.

Az Európai Unió kutatási és technológiafejlesztési keretprogramjait az európai ipar és gazdaság érdekeinek figyelembevételével dolgozták ki.

A tagoknak lehetőségük van az európai fejlesztési és termelési színtérre való kilépésre. Az előnyök másik része a kialakuló – és általában a projektek befejezése után is fennmaradó – kapcsolatokban jelentkezik.

Közlekedés

Jelenleg a Magyarországon keresztülhaladó tranzitforgalmat két- és többoldalú egyezmények szabályozzák azzal, hogy éves kvótákat szabnak meg az engedélyek számára.

Nincs különbség a hazai és az uniós viszonyok között a közszolgáltatásnak minősülő személyszállításnál.

A Phare támogatásával valósult meg az Esztergom és Párkány közötti híd újjáépítése stb.

Az unió közlekedésfejlesztési politikája egy egységes, a teljes belső piacot átfogó közlekedési hálózat kialakítását tűzte ki célul, elősegítve a nemzeti hálózatok közötti átjárhatóságot.

A vezetői engedélyekre vonatkozó közösségi szabályozás elsőrendű célja a nemzeti hatóságok részéről kiadott különböző jogosítványok kölcsönös elismerése.

A transzeurópai hálózatok (röviden az angol megfelelőből: TEN) az infrastruktúra három nagy területén – közlekedés, távközlés, energia – az Európai Unióban található hálózatok fejlesztési programját jelenti.

Fogyasztóvédelem

A közösségi fogyasztóvédelmi jogszabályok legtöbbjének a magyar jogszabályok már ma megfelelnek.

Az Európai Unióban az árfeltüntetés a forgalmazó kötelessége. Az eladási ár mellett fel kell tüntetni az egységárat is, illetve írásbeli tájékoztatást kell adni a szolgáltatás díjáról.

A határokon átjutó reklámokra ugyanazon rendelkezések vonatkoznak, mint a reklámokra általában. A közösségi szabályok tiltják a megtévesztő reklámokat.

Az eladónak világosan, egyértelműen, jól érthetően tájékoztatnia kell a vásárlót az on-line rendelés elkészítésének különböző technikai lépéseiről, a közölt adatok tárolásáról, a választható nyelvekről.

Környezetvédelem

Az Európai Unió strukturális és kohéziós politikai támogatási rendszere igen kiterjedt, ezek támogatnak kifejezetten környezetvédelmi célú beruházásokat is.

Az EU fürdővizekre vonatkozó előírásainak, illetve a szennyvíz-elvezetési és -tisztítási előírásainak teljesítésével ma már egyébként is megfelelő vízminőség tovább javul ezekben a tavakban.

2002. december 31. után a közfürdőkben (beleértve a termál[ásvány]vízzel, gyógyvízzel üzemeltető termál- és gyógyfürdőket is) csak vízforgató berendezéssel ellátott medencét szabad üzemeltetni.

A képződő hulladék hasznosításának aránya jelentősen javulni fog, és a nem hasznosuló hulladékok végső elhelyezése (ártalmatlanítása) csak az EU-előírásoknak megfelelően működő létesítményekben és berendezésekben történhet.

A hulladékok szabálytalan kezelése esetén az EU-ban is a tagország vonatkozó nemzeti szabályozása alapján, a nemzeti illetékes hatóságoknak kell intézkedniük. A nemzeti szabályozásoknak viszont összhangban kell lenniük a közösségi irányelvek követelményeivel.

Mivel a légszennyezés átterjed a határokon, a magyarországi környezet állapotára az is pozitív hatással lesz, hogy a hozzánk közel eső államoknak (tagállamoknak, ill. tagjelölteknek) szintén a közösségi előírásoknak kell megfelelniük.

A csatlakozás levegőminőséget érintő költségeit több száz milliárd forintra becsülik, a beruházások jelentős részét 2007 végéig végre kell hajtani.

Országos Széchényi Könyvtár

RÉGIÓK

Az EU-ban alkalmazott regionális politika elveinek és gyakorlatának érvényesítése elő fogja segíteni a kelet- és közép-európai országokon belül az egyes régiók között tapasztalható nagy fejlettségi eltérések csökkentését is.

Négy Közösségi Kezdeményezést hirdetett meg az Európa Bizottság, melyek a következő témákat ölelik fel:

1. INTERREG:

Három regionális alprogram finanszírozható az Interreg keretében: nemzetek közötti, határon átnyúló és interregionális együttműködések, melyek célja az unió területének kiegyensúlyozott és harmonikus fejlesztése.

2. URBAN:

A városok és városi térségek gazdasági, társadalmi rehabilitációját támogató program, a fenntartható városi fejlődés érdekében.

3. LEADER:

A program célja a vidéki térségek fejlesztése.

4. EQUAL:

Nemzetek közötti együttműködés.

Az Európai Unió strukturális és kohéziós eszközei – a tagállami beavatkozások mellett – komoly szerepet játszottak abban, hogy az elmúlt két évtizedben az unión belül csökkentek a fejlettségbeli különbségek. A három legelmaradottabb, és az unió által legnagyobb mértékben támogatott tagállam, Spanyolország, Portugália és Görögország átlagos GDP-je 1998-ban az akkori EU átlagának 68%-a volt, 1998-ban már a 79%-a, vagyis tíz év alatt ezen országok lemaradásuk egyharmadát ledolgozták.

A hazai költségvetésből juttatott támogatásokkal együtt az elmaradott régiók a csatlakozást követően lényegesen több forráshoz juthatnak majd, így helyzetük romlásától nem kell tartani.

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

Kis- és középvállalatok az EU-ban

Az EU-ban működő vállalatok 99,8%-a a kis- és középvállalatok (KKV) körébe tartozik. E vállalatok foglalkoztatják a munkaerő 2/3-át, és állítják elő a bruttó hazai termék (GDP) valamivel több mint felét.

A kis- és középvállalkozások meghatározása az EU-ban 3 kritérium alapján történik:

– alkalmazottak száma
– éves forgalom vagy mérlegfőösszeg
– ún. függetlenségi kritérium

Az alkalmazottak felső határa 250 fő, az éves forgalomé 40 millió euró, míg a mérlegfőösszegé 27 millió euró.

Összességében egyértelműen kijelenthető, hogy a belső piacon képesek a KKV-k eredményesen működni.

Az EU KKV-politikája két irányban fejlődött fokozatosan az idők fo-

lyamán: az üzleti környezet fejlesztése, illetve a különféle pénzügyi támogatási eszközök és programok felé.

Minden túlzás nélkül állíthatjuk, hogy az 1990-es évek vége óta a KKV-k az EU politikai döntéshozatalának középpontjában állnak, ami leglátványosabban a foglalkoztatásban nyilvánul meg.

Megjegyzés:

A fentiekhez felhasználtuk *AZ ENGEM IS ÉRINT* sorozat kiadványát.

A leggyakoribb kérdések a magyar európai uniós csatlakozásról címen, Budapest 2002.

A MÁLTAI KÖZTÁRSASÁG 2003. március 10-én 53% igen szavazattal lesz tagja az EU-nak. A sajátos gazdasági, társadalmi helyzetű állam főleg az idegenforgalomból él. Nagymértékben behozatalra szorul mezőgazdasági, élelmiszeripari termékekből.

Kb. 500 fő dolgozik majd a különböző EU-hivatalokban.

Magyarország 20-22 fővel lesz jelen az EU Parlamentben és 12 fővel az Európa Tanácsban.

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

Meghívó a könyvtár egy rendezvényére

Népszavazás előtti elmélkedések

IGEN

Szövetkezések, új típusú társulások lesznek alkalmasak a támogatások megszervezésére. Termelői Értékesítő Szövetkezet (TÉSZ) sokat tehet a mezőgazdaságért. Gazdálkodásunk az 1990-es választások után a mezőgazdaság területén nem jó úton haladt. Uniós-intervenciós rendszer a biztonság növelése mellett több garanciát nyújt.

Megindult máris a természetvédelmi területek kivonása a művelés alól, több erdőtelepítés várható. Egészséges Európát is jelent egyúttal az unió.

A 20 hektár feletti gazdaságok 10%-ban földet pihentetni (ugaroltatni) fognak, erre hektáronként 40 ezer Ft kiegészítés jár, egyúttal bizonyos ipari termékek termelhetők. Várhatóan nem lesz hirtelen nagy változási javulás minden területen. Ugyanakkor sok újdonsággal találja magát szembe a termelő, az iparban dolgozó... a nyugdíjas.

Mint szegény rokon érkezünk meg a nagy asztalhoz, ahol 342 terítékből mi 12 helyre tarthatunk számot (nagy lakodalom). Minden nemzet hozza az egyéni színeket, sajátosságokat. Fiatalok tanulása, elhelyezkedése, honosítás könnyebb lesz. Több lábon meg tudnak állni. Keresztény egységet alkotunk. Nemzeti értékeinkkel gazdagítjuk az új közösséget.

A nyugdíjasok bárhol felhasználhatják jövedelmüket, bárhol élhetnek az unió területén. Most kell csatlakozni. 4 év múlva a többi környező országok belépésekor a schengeni határok kitolódnak a túloldalra, akkor az Erdélyben, Vajdaságban, Kárpát-alján élő testvéreinkkel egy közösséget alkothatunk.

NEM

Hátrányos csatlakozási feltételek és az unióban zajló reformfolyamatok miatt elhamarkodott döntés a csatlakozás. Felvevőpiacaink kellenek, cselédek leszünk.

Társulások, új szövetkezetek: ebből pont elege volt sokaknak.

Brüsszeli normák, diktátumok érvényesülnek mindenben.

A Magyarországon termelt étkezési gabona 20 millió ember számára elegendő. Szőlő- és gyümölcsterméseink egyedülállóak a magas napsütötte órák száma következtében. Eláraszt mindent majd a mag nélküli narancs, az egzotikus termések. A miénk marad.

Olaszországban a szőlősgazdák, Spanyolországban a marhatenyésztők válsága jött létre. Kölcsönfelvételre kényszerül a családi vállalkozó; a tanyai termelő, a cukrász... stb., az átalakulás közben csődbe jutott emberek vagyona a bankok kezére jut (3-5 év). Két felelős személy nyilatkozta, kb. 500 ezer munkanélküli lehet a mezőgazdaságban. A javított nyilatkozatok alapján jelenleg mindösszesen 270 ezer ember él ebből, félreértés, ellenállás... segítő családtagok, nem regisztrált résztvevők száma miatt mondhatni tehát azt, kiszámíthatatlan ez a létszám is.

A privatizáció során magánkézbe került kisebb földterületek tulajdonosai rákényszerülnek apáik földjének eladására. Az agyelszívás nagymértékűvé válik, jól kiképzett fiatalok maradnak a tagállamokban. A vendégmunkások, kettős állampolgárságúak száma növekszik. Hangzavar közben alig lehet érteni a bruttó-, ill. nettóbefizetést a mákos tésztától. Az ismeretlenség köde borít több fontos részterületet a csatlakozással kapcsolatban. A tőke szabad áramlása jelenti azt, bárhol vehetünk ingatlant (görög tengerpart) és minálunk is bárki vásárolhat ingatlant, termőföldet. NEM szavazás esetén új választások kellenek. Szórólapok tömege jelent meg környezetünkben.

Ady Endre

Ifjú szivekben élek

Ifjú szivekben élek s mindig tovább,
Hiába törnek életemre
Vén huncutok és gonosz ostobák,
Mert életem millió gyökerű.

Szent lázadások, vágyak s ifju hitek
Örökös urának maradni:
Nem adatik meg ez mindenkinek,
Csak aki véres, igaz életű.

Igen, én élni s hóditani fogok
Egy fájdalmas, nagy élet jussán,
Nem ér föl már szitkozódás, piszok:
Lyányok s ifjak szivei védenek.

Örök virágzás sorsa már az enyém,
Hiába törnek életemre,
Szent, mint szent sír s mint koporsó, kemény,
De virágzás, de Élet és örök.

OSZK

SZÉCHENYI KÖNYVTÁR

Tartalom

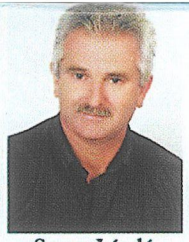
Előszó 5
Ady Endre: Intés az őrzőkhöz 8
TÖRTÉNELMI VISSZAPILLANTÁS 9
Nyugdíjasok helyzete 22
Szegények mindig lesznek közöttetek 25
Megrendítő halálesetek, merényletek 28
PÁRTOK AZ IDŐ SODRÁBAN 29
Független Jogász Fórum megalakulása
1988. november 5-én Budapesten 34
Választások előtt 44
A választások után 2002-ben 56
ÍGY ÉLTÜNK A SZOCIALIZMUSBAN 66
A homok hősei 76
1956 emlékezete 81
Tompa Mihály: A madár, fiaihoz 87
A LÁTHATÓ VILÁG NŐI SZEMMEL 89
Nők az egyenjogúsítás útján 102
Egyetlen földünk 108
VALÓVILÁG 112
Emlékek, évfordulók 115
Honvédeink sírkeresztjére (vers) 123
Utcanevek 125
Olvasmányok a közelmúltból 127
Turai G. Kamil: Pásztor és pánik 131
TALLÓZÁS ÚJSÁGOKBÓL 134
GONDOLATOK AZ EURÓPAI UNIÓ-TAGSÁGGAL
KAPCSOLATBAN 144
Népszavazás előtti elmélkedések 156
Ady Endre: Ifjú szivekben élek 158

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

Lektor és kiadó:
Kaláris Bt.

Nyomdai előkészítés: Pixelgraf Bt., Kecskemét
Nyomtatta: Print 2000 Nyomda Kft., Kecskemét
Felelős vezető: Szakálas Tibor

ISBN 963 430 394 3

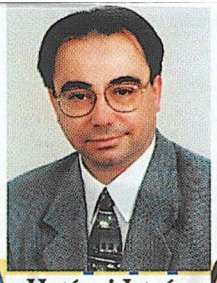
Szapu László
ügyvezető
8. Méntelek

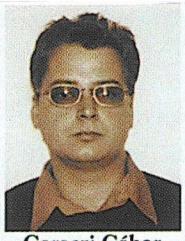
Trungel Ilona
idősgondozó
2. Hetényegyháza

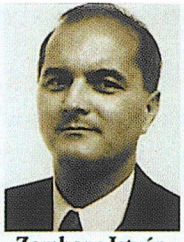
dr. Károlyfalvi József
tanár
5. Széchenyiváros

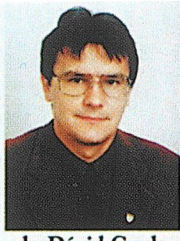
Hetényi István
mérnök
10. Vacsiköz

Garaczi Gábor
fejlesztőmérnök
7. Széchenyiváros

Zombory István
külkereskedő
9. Bethlenváros

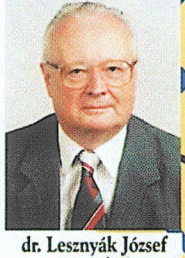
dr. Dávid Gyula
állatorvos
14. Katonatelep

Molnár Pál
tanár
1. Petőfiváros

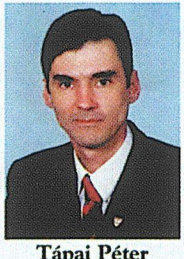
dr. Vancsura Zoltán
belgyógyász
3. Máriaváros

dr. Lesznyák József
oszt. vez. főorvos
6. Széchenyiváros

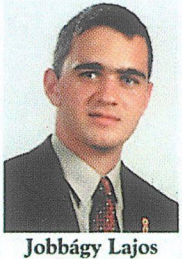
Mesznéder Klára
tanár
4. Belváros

Tápai Péter
iparos
11. Hunyadiváros

Szénási József
kereskedő
12. Hunyadiváros

Jobbágy Lajos
bölcsész
19. Kadafalva

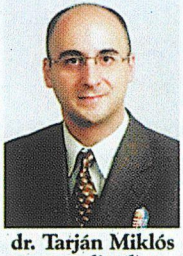
Ilcsik László
közíró
18. Szeleifalu

Frisnicz Irén
tanár
17. Árpádváros

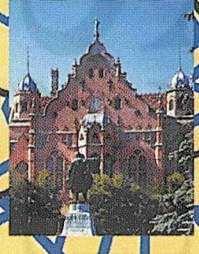
Polyák Imre
késes
16. Rendőrfalu

dr. Tarján Miklós
orvos adjunktus
15. Belváros

Farkas Tiborné
adminisztrátor
13. Műkertváros

Támogatóink:

Magyar Igazság és
Élet Pártja
Kecskeméti Környezetvédő
Mozgalom
Aranyhomok Polgári Kör
Kecskeméti Keresztény Klub

